

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Tractatvs De Baptismo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

TRACTATUS DE BAPTISMO.

DISPUTATIO PRIMA.

De institutione & necessitate Baptismi.

DIFFICULTAS PRIMA.

Quid sit Baptismus.

T à nomine exordiamur, Sacramentum Baptismi in primis dicitur *Baptismus*, quia nomen *Baptismus* quamcumque abluionem significat, & Sacramentum Baptismi fit abluione. Secundo dicitur *lauacrum regenerationis*, Ioannis 3. quia per illum regeneramur & renascimur Deo. Tertio dicitur *circumcisio non manufacta*, ad Colossenses 2. quia per Baptismum circumcidimur, & expoliamur, non carne, sed peccatis, & eis morimur. Quarto dicitur *sepultura*, Ioann. 3. & 6. quia vetus homo in Baptismo moritur, & quasi sepelitur. Et ob id quinto dicitur *crux*, quia scilicet, ut dicitur Ioan. 6. vetus homo in Baptismo crucifigitur. Sexto à Patribus dicitur *illuminatio*, iuxta illud ad Hebræos 6. *Impossibile est eos, qui semel illuminati sunt*, &c. ratione videlicet splendoris fidei quæ per Baptismum datur. Et ob id Septimo ab Augustino Epist. 23. dicitur *Sacramentum fidei*. Octauo dicitur *vnctio*, quia per Baptismum consecramur Deo in Reges & in Sacerdotes spirituales. Nonò dicitur *donum*, quia per Baptismum fit maxima peccatorum remissio, quia fit culpæ & totius pænæ illis debita. Decimo dicitur *indumentum*, quia nuditas, quam peccatum induxerat, tegitur gratiâ per Baptismum collatâ. Vndecimo dicitur *sigillum*, quia omnes oues Christi primò signantur caractere Baptismi.

Catech.
Rom.

Ad rem verò accedendo, variè à multis definitur Baptismus: optimè tamen à Catechismo Romano part. 2. cap. 2. quòd sit *Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vite*. Quibus verbis Baptismus duplici definitione definitur, quia illis prioribus verbis, *Sacramentum regenerationis*, definitur Metaphysicè, seu definitione Metaphysica, quia definitur per *Sacramentum*, quod est genus ad Baptismum. & per *regenerare*, quod est differentia, quæ ab alijs Sacramentis nouæ legis distinguitur, adhuc à Pœnitentiâ, quia quamuis hæc etiam viuificet mortuos spiritualiter, non tamen dicitur regenerare, quia Sacramentum Pœnitentiæ non est institutum ad dandum vitam spiritua-lem omnino primam, sicut Sacramentum Baptismi, sed dicitur resuscitare, quia ex se iustificat iam mortuum spiritualiter post vitam spiritua-lem per Baptismum collatam. Illis verò posterioribus verbis, *Per aquam in verbo vite*, definitur physicè,

quia definitur per omnes suas partes physicas intrinsecas, nempe per aquam, seu abluionem aquæ, quæ est materia Baptismi; & per verbum vitæ, id est per inuocationem Trinitatis, quæ est forma illius.

Deinde physicè, & clariùs quàm dictis posterioribus verbis Catechismi Romani, definitur Baptismus à Magistro in 4. dist. 3. quòd sit *ablutio corporis exterior, facta sub forma præscripta verborum*. Quam definitionem recipiunt Scholastici omnes: quia quamuis in ea non exprimatür significatio Sacramentalis, quæ tamquam forma totali constat Sacramentum Baptismi, datur tamen per materiam & formam parciales, quibus physicè constat Baptismus, nempe per abluionem & per prolationem verborum, quibus solis constat tamquam toto & integro materiali, & subiecto cui inest Sacramentalis significatio: ac proinde sub illis facile intelligitur significatio ipsa. Et optimè per synecdochen in ea definitione ponitur pars totalis materialis pro toto ipso Baptismo coalescente ex ipsa & ex significatione Sacramentali, vnde sensus illius est, quòd Baptismus fit ablutio corporis, & præscriptæ formæ prolatio, regenerationem spiritua-lem significantes.

Ex eo autem, quòd Baptismus definiatur per abluionem, non definitur per sibi synonymum: quia quamuis Baptismus in sua primæua significatione idem fuerit Græcè, quod Latine ablutio, iam tamen extensione nominis *Baptismi* facta per vsus accommodationem, quæ extensum est ad significandum totum ipsum Sacramentum Baptismi, desierunt esse synonyma.

DIFFICULTAS II.

Quæ sit materia remota Baptismi.

IN omni Sacramento, quod in vsu & fieri consistit, duplex materia partialis reperitur: vna remota, ut peccata in Sacramento Pœnitentiæ, & oleum in Sacramento Extremæ Vnctionis; & altera proxima, ut confessio peccatorum in Sacramento Pœnitentiæ, & vnctio in Sacramento Extremæ Vnctionis. Est ergo difficultas de materia Baptismi; in præsentem de remota, & Difficultate sequenti de proxima.

Circa præsentem difficultatem Lutherus in *Luther. Colloquijs symplosiacis*, cap. 17. ausus est dicere, vinum, & lac, & quidquid aliud potest balneo deservire,

seruire, esse idoneam & sufficientem materiam Baptismi.

Veritas tamen Catholica est, aquam naturalem seu elementarem esse propriam & necessariam materiam ad valorem Baptismi, quod constat ex perpetua Ecclesie traditione & praxi, & definitur ab Eugenio IV. in Decreto fidei, habito in Concilio Florentino post ultimam sessionem; & a Tridentino sess. 7. can. 21. & constat ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*; ubi nomine aqua intelligitur naturalis, quia nullum est fundamentum cogens confugere ad Metaphoram. Idem quoque constat ex illo Act. 8. *Eccc aqua, quis prohibet me baptizari*; & ex Act. 16. & ex ad Ephes. 5. & ex alijs locis, in quibus describitur aqua naturalis, quae sit materia.

Quod si obieciat illud Matth. 3. ubi Baptista ait se baptizare in aqua, & Christum baptizatum in Spiritu sancto & igne, quo videtur supponere, Baptismum Christi non futurum ex aqua, sicut erat Baptismus ipsius Baptiste; omittis varijs expositionibus existimantium in adducto testimonio non esse sermonem de vero Baptismo Christi, sed de Metaphorico, quae non sunt contemnenda, & quibus obiectioni satisfit, respondemus, admitrendo, in eo testimonio sermonem esse de vero Baptismo instituto a Christo, quem Baptista verè opposuit suo Baptismo: tamen in hoc tantum opposuit, quod Baptismus ipsius erat in sola aqua, absque effectu aliquo interiore gratiae & charitatis; Baptismus vero Christi non erat futurus in sola aqua absque effectu gratiae & charitatis, quae peculiariter attribuitur Spiritui sancto; & absque consumptione & destructione peccati, quae etiam specialiter appropriatur Spiritui sancto instar ignis consumendi rubiginem peccatorum; sed futurus erat in aqua & Spiritu sancto, iuxta illud Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, &c.*

Observandum tamen est pro Catholicis, ut optimè Valentia d. 4. quaest. 1. punct. 2. Vasquez disp. 141. Aegidius quaest. 66. art. 4. dub. 1. & communiter Doctores, ita aquam naturalem esse necessariam ad valorem Baptismi, ut etiam sufficiat quantumcumque accidentaliter mutetur, dummodò retineat naturam aquae naturalis, & maneat apta ad abluendum; ac proinde aquam, siue calidam siue frigidam, esse sufficientem ad valorem Baptismi: & non solum aquam puram, sed etiam alijs rebus permixta, quamvis notabiliter, ut est in fluminibus turbidis, & in lixiuio, & in aqua quae caro decocta est, & appellatur ius; dum non sit adeo permixta, ut plus sit alterius substantiae quam aquae naturalis, ut contingit quando aqua valde densata est luto aut pinguedine, quia tunc non sufficit ad valorem Baptismi: quia quamvis tunc maneat physice aqua naturalis, tamen non manet apta ad abluendum; imò moraliter non censetur aqua, sed lutum, aut pinguedo. Si tamen ex his permixtis, in quibus plus est alterius substantiae quam aquae, ut ex luto, & ex iure valde spisso, purior & subtilior aqua exprimatur, haec sufficit ad valorem Baptismi; & multò melius sufficit aqua in quam nix, gelu, glacies, & grando resoluntur, ut specialiter aduertunt Henriquez lib. 2. de Baptismo cap. 6. Valentia & Aegidius, quia verè est aqua omnino naturalis. Imò, ut contra nonnullos Henriquez & Ochagavia quaest. 3. etiam

sufficiet aqua in quam sal resoluitur, quia etiam est aqua naturalis.

Ita tamen aqua permixta cum alijs substantijs sufficit ad valorem Baptismi, ut extra necessariam uti aqua notabiliter permixta, sit sacrilegium: quia est contra consuetudinem Ecclesiae, volentis non fieri Baptismum, nisi ex aqua moraliter pura: imò etiam est sacrilegium, uti aqua non benedicta, quamvis pura, ut deducitur ex Clementina vnic. de Baptismo. In extrema tamen necessitate licitum est uti aqua, quamvis notabiliter permixta, imò & dubia, ut nunc nondum resoluta, sub hac tamen conditione, (siue exterius siue mentaliter tantum appositae) nempe, si materia haec est idonea, quia extrema necessitas excusat irreuerentiam, quae alias fieret conficiendo Sacramentum sub conditione, & illud temerè exponendo periculo nullitatis.

Liquiores verò herbarum, & aliarum rerum, qui per stillicidia extrahuntur, non sunt materia sufficiens ad valorem Baptismi, in quo omnes Doctores conveniunt, quia non sunt vera aqua: spiritum quoque & sudor non sunt materia sufficiens, quia etiam non sunt vera aqua, quod de sputo tradit Pontifex in cap. penult. de Baptismo.

DIFFICULTAS III.

Quae sit materia proxima Baptismi.

Conveniunt Doctores, materiam proximam Baptismi esse non aquam ipsam, sed abluitionem mediā aquā factam; quia verba ministri, quae in hoc Sacramento, sicut in alijs, habent quod sint forma quae accedit materiae proximae, & super eam cadit, non accedunt ipsi aquae, sed abluitioni: abluitionem autem essentialiter consistit in motu locali, siue quo aqua movetur circa corpus ipsum tangendo, siue quo ipsum corpus movetur circa aquam ipsam tangendo. Et in utrovis sufficienter consistit: quia utrovis sufficienter abluunt corpus per aquam, quia tam motu corporis circa aquam, quamvis immotam, (si possit tangi absque eo quod moveatur) quam motu aquae circa corpus, quamvis immotum, dicitur corpus abluunt per aquam, quia utrovis, quantum est ex se, est sufficiens ad abstergendas sordes: ille enim dicitur abluere, & sufficienter, corpus aliquod, aut quando circa illud movet localiter aquam illud tangentem, aut quando movet localiter corpus circa aquam, eam tangens.

Est tamen difficultas, An materia proxima Baptismi consistat in abluitione ut activa, id est, ut facta à ministro, & ad ipsum relata, siue actiue siue passivè significetur; vel in abluitione ut passiva, id est, ut recepta vel quasi recepta in corpore baptizati, & ut de nominante ipsum qui baptizatur, abluitionem seu baptizatum, siue abluio sic sumpta sit vera passio ipsius circa aquam, siue non sit vera passio corporis abluti, sed tantum sit passio Grammaticalis, seu significata, ut passio, ut contingit quando corpus abluunt motu locali aquae circa corpus ipsum immotum; vel an consistat in abluitione, tam ut activa quam ut passiva.

Sotus in 4. dist. 3. art. 1. §. Ex quo fit, & Suarez Sotus, d. 20. sect. 2. docent, materiam proximam Baptismi sitam esse in abluitione ut passiva, & non ut activa: quod indicare videtur Augustinus Tract. 80. in Ioannem, dum ait: *Quae est ista tanta virtus aquae, quae corpus tangit, & cor abluunt?*

Alij econtrā docent, abluionem non vt passi-
uam, sed vt actiuam esse materiam proximam Ba-
ptismi, quia verbis formæ Baptismi, nempe *Ego te*
baptizo, non significatur ablutio vt passiuā, sed
tantum vt actiuā.

Vasquez.
Ægid.
Ochag.
Racon.

Vasquez verò disp. 141. c. 2. Ægidius q. 66. ar-
tic. 4. dub. 2. Ochagua q. 3. & Raconis q. 3. art. 1.
docent, abluionem tam vt actiuam quā vt pas-
siuam, vtrius modo esse materiam Baptismi, &
merito: quia materia proxima Baptismi consistit
in eo quod significatur per verba formæ Baptismi,
quia verba formæ accedunt materiæ proximæ, &
supra eam cadunt, per hæc autem significatur ablu-
tio, tam vt actiuā quā vt passiuā, quia verba
formæ siue actiuā, vt quando Latinus dicit, *Ego te*
baptizo, siue passiuā, vt quando Græcus dicit, *Bap-
tizetur seruus Christi*, subintelligendo à me, verè
significant abluionem vt actiuā, & relatam ad
personam quæ baptizatur, & vt passiuā, & relatam
ad personā quæ baptizatur, quia eis ablutio vtro-
que modo significatur: quia quando verba formæ
actiuè proferuntur, significatur ablutio vt actiuā,
vt directè & in recto relata ad personam bapti-
zantem, & etiam vt passiuā, vt indirectè & in obli-
quo relata ad personam baptizantem; & quando
passiuè proferuntur, econtrā ablutio significatur
vt passiuā, directè & in recto relata ad personam
baptizantem, & etiam vt actiuā, vt indirectè & in
obliquo relata ad personam baptizantem.

Vnde iuxta ea, quæ dicemus Difficultate VII.
& Difficultate VII. nempe ad essentiam formæ
Baptismi necessarium esse personam baptizari ex-
primere, & etiam actionem ministri, & hanc ita
vt denotatur esse actionem ministri, saltem perso-
nam ministri subintelligendo, consequenter di-
cendum est, ad materiam proximam Baptismi re-
quisitam esse abluionem vt actiuā, & vt Gram-
maticaliter passiuā simul; & non sufficere vt
actiuā tantum, nec vt passiuā tantum, quia re-
quisita est vt ablutio relata ad personam baptiza-
tam expressam verbis formæ, & vt relata ad per-
sonam baptizantem verbis formæ denotatam.

DIFFICULTAS IV.

*Quæ ablutio sufficiat ad valorem
Baptismi.*

Conueniunt Primò Doctores, quæcumque
abluionem, siue fiat immersione, vel infu-
sione, siue asperzione, quantum est ex se sufficere
ad valorem & essentiam Baptismi, quia quæcum-
que ex his est vera ablutio, quæ verbis formæ Ba-
ptismi significatur. Quod etiam constat ex vsu
Ecclesiæ, quæ omnibus dictis modis vsa est bap-
tizare, nempe infusione, vt modò fit; & immersione,
vt olim fiebat, & vt modò in Manuali Romano
fieri permittitur; & asperzione, vt ex S. Laurentio
in eius Legenda dicitur instante martyrio quem-
dam asperzione aquæ baptizasse; & de Apostolis
credatur asperzione baptizasse, quando vna die
quinque millia baptizarunt, vt dicitur Act. 4. Et
idem est de abluione facta tinctione. In praxi ta-
men, vt ablutio licet fiat, seruandus est modus
in vnaquaque Ecclesiā pro tempore præscriptus
& vsitatus.

Quod si obijcias, Baptismum esse figuram &
vmbra mortis & sepulture Christi, vt significat

Paulus ad Rom. 6. dum baptizati dicuntur com-
mori & sepeliri cum Christo in Baptismo; sepul-
tura autem non figuratur neque denotatur effusio-
ne neque asperzione, sed tantum immersione, quæ
quali in sepultura condimur sub aqua; ergo sola
immersio est sufficiens ad valorem Baptismi, &
non asperio, neque effusio;

Respondemus, Baptismum non dici figuram
sepulture Christi, neque nos per Baptismum con-
figurari Christo sepulto: quia immersio materia-
lis, quæ in Baptismo condimur sub aqua, sit similis
sepulture, quæ Christus conditus est sub terra, ne-
que id contendit Paulus vbi suprà; sed quia ablu-
tio spiritualis à peccatis facta per Baptismum, est
mors spiritualis, quæ morimur peccatis, & eis qua-
si sepelimur & abscondimur, in quo assimilamur
Christo mortuo & sepulto; quod eodem modo
denotatur abluione spirituali, siue fiat immersione,
siue effusione, siue asperzione.

Conueniunt Secundò Doctores, trinam ablu-
tionem, siue immersionem, siue effusionem, siue asper-
sionem non esse necessariam ad valorem & essen-
tiam Baptismi, sed sufficere vnam, quia ad valo-
rem Baptismi sufficit vera ablutio; ad veritatem
autem abluionis non est necessarium, quod sit tri-
na, sed sufficit quod sit vna. Quod etiam constat
ex vsu Ecclesiæ, quæ ob varias rationes occurren-
tes aliquando vsa est trina, & aliquando vna tan-
tum immersione, vt constat ex Gregorio libro 1. ^{Greg.}
Epist. 41. & ex Concilio Toletano IV. c. 4. vbi ^{Concil.}
statuitur, vt deinceps Baptismus non nisi vna ^{Toletan.}
immersione conferatur.

Quod si obijcias Pelagium Papam in Epist. ad Pel. Pap.
Gaudentium, & relatum can. Multi, de Confe-
crat. dist. 4. dum ritum trinæ immersionis affirmat
traditum esse à Christo; ergo est necessarius ad va-
lorem Baptismi, cum sit necessarius ex intentione
Christi; Respondemus, quod si verba Pelagij ex-
pendantur, vt ea expendit Vasquez disp. 145. c. 1. ^{Vasquez}
conijciatur, ipsum tantum asserere, inuocationem
Trinitatis esse traditam & præceptam in Baptismo
à Christo, non trinam immersionem: hanc tamen
Apostoli præceperunt, vt constat ex can. 49. ipso-
rum, vt concordaret inuocationi trium diuinarum
personarum. Et id tantum volunt nonnulli Pa-
tres, dum ritum trinæ immersionis enumerant inter
traditiones quæ seruari debent, quia suo tempore
perseuerabat sub præcepto Apostolico. Dictum
tamen præceptum Apostolicum postea abroga-
tum est ab Ecclesiā in multis Prouincijs ob ratio-
nes occurrentes, & in Hispania abrogatum fuit in
Concilio Toletano IV. c. 5. ob quemdam errorem
hæreticorum circa significationem trinæ immersionis,
& præcepit Baptismum vnica immersione conferri.

Qui ergo vult trinā abluione Baptismum validè
contingere, debet verba ita proferre, vt illa non ab-
soluat priusquam tertiam abluionem fecerit: quia
si post primā ante alias, aut post duas ante tertiam
verba formæ finiat, statim perficiet Baptismum,
quia ad eius valorem & essentiam non sunt neces-
sariæ tres abluiones, neque duæ; sed sufficit vna &
prolatio verborum: positis autem sufficienti mate-
ria & forma, non est in potestate ministri detinere
significationem Sacramentalem. Quod si tunc in-
tendat trinā abluione Sacramentum Baptismi
conficere, & non aliter, nihil efficiet ex defectu in-
tentionis requisitæ, nempe efficiendi Sacramen-
tum quando potuit, quia eam non habuit.

DIFFI-

DIFFICULTAS V.

*Utrum ad valorem Baptismi, qui submer-
sione fit, necessaria sit emerſio ipſi
ſubmerſioni ſuccedens.*

Sotus.
Palud.
Marſil.
Sotus.
Silueſt.
Sotus in 4. diſt. 5. quaest. 3. Paludanus diſt. 6. quaest. 1. artic. 3. Marſilius q. 4. art. 4. Sotus diſt. 3. q. vnica, art. 8. & Silueſter v. *Baptismus* 4. q. 10. partem affirmatiuam tueritur. Primum, quia Chriſtus ſolam ablutionem communem & vltimam in proximam Baptismi inſtituit; ſubmerſio autem abſq; emerſione ſeu extractiōe ipſi ſuccedente, non eſt ablutio, vt communiter fit. Secundò, quia Chriſtus non inſtituit in materiam proximam Baptismi ablutionem deſtructiuam vitæ baptizandi; ſubmerſio autem, cui non ſuccedit emerſio, eſt deſtructiua vitæ baptizandi. Tertiò, quia per Baptiſmum configuramur Chriſto mortuo, & ſepulto, & reſurgenti, vt conſtat ex Paulo ad Rom. 6. per ſubmerſionem autem, cui non ſuccedit emerſio, etiamſi configuremur Chriſto mortuo & ſepulto, ſed non reſurgenti.

Panormitanus in cap. *De non apponeres*, de Baptiſmo & eius effectu, Roſella v. *Baptismus* 4. n. 1. Suarez diſp. 20. ſect. 3. Vaſquez diſp. 145. cap. 3. Valentia diſp. 4. quaest. 1. puncto 2. & Aegidius quaest. 66. art. 7. dub. 1. partem negatiuam tradunt, & merito: quia ſubmerſio corporis, quamuis ei non ſuccedat emerſio ſeu extractiō illius, eſt vera ablutio, quia tunc aqua ita mouetur ſupra ſuperficiem corporis, dum eam intrat, vt ſi ſordidum eſſet, verè illud emundaret; ergo ſufficiens eſt ad valorem Baptismi.

Ad primam ergo rationem aduerſariorum, negamus ſubmerſionem abſque emerſione non eſſe ablutionem, etiamſi res, quæ per ſe ipſas nequeunt extrahi & emergi, communiter ſubmergamus animo illas educendi ſeu emergendi, non vt verè abluamus, ſed emerguntur, vt ſubmerſæ & non emerſæ non pereant.

Ad ſecundam reſpondemus, Chriſtum in materiam proximam Baptismi quamcumque veram ablutionem inſtituiſſe, ſine per eam deſtruatur & agrotet baptizandus, ſive non.

Ad tertiam concedimus, per Baptiſmum nos conformari Chriſto mortuo, ſepulto, & reſurgenti; non tamen immediatè ratione ipſius Baptismi, ſed ratione effectus ipſius, vt deducitur ex ipſo contextu Pauli: quia effectu Baptismi, nempe gratia iuſtificante, morimur & ſepelimur peccato, & regeneramur Deo, quod efficit Baptiſmus, quamuis ſola ſubmerſione, abſque emerſione, fiat, imò & quando fit inſuſione aut aſperſione. Quòd verò nonnulli Patres inuunt, baptizatos videlicet per ipſam ſubmerſionem & emerſionem Baptismi configurari Chriſto ſepulto & reſurgenti, eſt verum, hic tamen ſenſus non eſt litteralis quem Paulus intendit, & tantum conuenit Baptiſmo factò media ſubmerſione & emerſione, non verò factò ſola ſubmerſione, aut inſuſione aut aſperſione.

Vaſquez.
Aegidius.
Obſeruandum tamen eſt, vt optime Vaſquez & Aegidius, Baptiſmum factum proiectione ſeu ſubmerſione baptizandi in puteum, aut in flumen in quo moriturus eſt, quamuis validum, eſſe illicitum, quamuis baptizandus nequeat aliter baptiza-

ri, & ſi eo modo non baptizetur, fit abſque Baptiſmo moriturus; quia proiectiō hæc per ſe, & ſeculis circumſtantijs, eſt directà occiſio innocentis, imò inhumana, quæ adhuc ob ſalutem illius nequit à malitia excuſari (quod ob rationem dictam contra Ochaguiam q. 7. verum exiſtimamus, *Ochag.* quamuis baptizandus iam iam animam agat) ac proinde baptizans in caſu dicto erit irregularis. Et ob eandem rationem, quamuis parturiens fit ſtatim moritura, & ſit euident periculum mortis infantis in vtero abſque Baptiſmo, non eſt ante mortem ſecunda, quamuis ipſa cõſentiat, vt puer baptizari poſſit, quia ſcilicet eſt directà & inhumana occiſio innocentis. Nihilominus, quamuis baptizandus adeò infirmus ſit, vt exigua aquæ aſperſionem, qua baptizetur, ferre non poſſit abſque periculo vitæ (quod moraliter accidere nequit) baptizandus eſt, ne moriatur abſque Baptiſmo, quia acceleratiō illa mortis hominis aliàs morituri, cui ratione dictæ aſperſionis exponitur, adeò exigua & inſenſibilis eſt, & fit modo ita humano, vt ob ſalutem æternam non ſit contra rationem, ac proinde ſic baptizans non manet irregularis, quamuis re ipſa ſequatur dicta acceleratiō.

DIFFICULTAS VI.

*Quanta ablutio ſufficiat ad valorem
ſeu eſſentiam Baptismi.*

Primum eſt difficultas circa partem corporis, An ſufficiat quamlibet partem, quamuis minimam, ablui. Supponimus, in quo conueniunt Doctores, neceſſarium eſſe, partem aliquam corporis immediatè aqua ipſa tangi, & non ſufficere tangi veſtes, nec corium, nec vterum matris in quo puer ſit inſeſus, quia tactu iſto mediato nullus dicitur ablui, ſed tantum tactu immediato: ſufficere tamen aqua tangi partem aliquam homini naturaliter coniunctam, quæ dicatur pars hominis, vt capillos, & pellem ſecundinam, quia ratione illius, vt pote partis hominis, dicitur homo tangi.

Hoc ſuppoſito, difficultas eſt, An ſufficiat quamlibet tangi & ablui. Circa quæ conueniunt Doctores, ſufficere quamlibet principalem ablui, nempe aut caput, aut pectus, aut humerum, aut ſcapulas, quia ablutione partis principalis homo dicitur ſimpliciter & abſolutè ablui. Punctum ergo difficultatis eſt, an ſufficiat quamlibet partem adhuc minimam, v. g. digitum, ablui.

Sotus in 4. diſt. 3. q. vnica, artic. 7. Valentia diſp. 4. q. 1. punct. 2. & Suarez diſp. 20. ſect. 2. partem negatiuam tueritur, quia ad valorem Baptismi neceſſaria eſt ablutio illius partis, ratione cuius homo dicatur abſolutè abluſus ſeu lotus: ablutio autem aliquarum partium, vt digiti, non ſufficit vt homo dicatur abſolutè abluſus ſeu lotus; ergo.

Durandus verò in 4. diſt. 6. quaest. 1. Vaſquez diſp. 145. c. 4. & Ochagua quaest. 4. partem affirmatiuam tradunt, & merito, quia ablutio cuiuscumque partis, quantumuis minimæ, eſt vera ablutio, ſicut & vera tinctiō aquæ, & vera motiō localis aquæ ſupra corpus, aut econtrà, & qua dicitur homo abſolutè & ſimpliciter ablui, ſicut dicitur ſimpliciter tangi aqua, & maſſæ fieri; ergo eſt ſufficiens ad valorem Baptismi. Conſequentia patet, Antecedens autem probatur: quia quamuis ea, quæ rei ſecundum omnes eius partes, aut ſaltem ſecun-

secundum principales regulariter conveniunt, ut albedo & nigredo, non denominant simpliciter ipsum totum, nisi conveniant omnibus aut saltem principibus partibus, tamen ea, quae ita conveniunt rei, ut etiam non raro conveniant alicui soli parti etiam non principibus, ut vulnerari & tangi, etiam simpliciter denominant totum, quamvis vni tantum parti, adhuc minimae, conveniant: & ob id homo dicitur absolute vulnerari, quamvis vulnus tantum sit in vna minima parte; & etiam dicitur tangi, quamvis in vna tantum minima parte tangatur. Ablutio autem communiter & ample sumpta non raro convenit cuicumque parti soli, adhuc minimae, ergo ablutio cuiusque partis solius etiam minimae, ut digiti, simpliciter denominat ipsum hominem ablutum: quavis ablutio ordinariae, qua homines solent faciem & manus lavare, non denominet simpliciter hominem ablutum, nisi sit faciei & manuum, quia haec fit regulariter in utraque parte. Nihilominus ablutio solius faciei sufficiens est ad Baptismum, quia ablutione illius dicitur homo absolute ablutus, loquendo de ablutione non strictè & peculiariter sumpta pro ablutione ordinaria, quae solet ante meridiem fieri, sed pro ablutione communiter & ample sumpta, quam Christus in materiam proximam Baptismi instituit.

Secundò est difficultas circa quantitatem aquae, An ad valorem seu essentiam Baptismi sufficiat quaecumque quantitas aquae, adhuc minima, ut vna gutta.

Sotus.
Suarez.
Vasquez.
Ochag.

Sotus & Suarez negant, quia non quaecumque parva quantitas aquae sufficit ut homo dicatur simpliciter ablutus. Vasquez verò & Ochagavia affirmant, & merito, quia quaecumque quantitas aquae, quantumvis minima, sufficit, ut supra corpus immediatè moueatur, & illud tingat, & e contra; ergo sufficit ut illud abluat, quia ablutio nihil aliud est quam motio localis aquae immediatè supra corpus, aut e contra.

Obseruandum est Primò, quòd, quia quoties est subcontrouersia, valor alicuius Baptismi potest licitè sub conditione reiterari, ut quis maneat absque dubio aliquo baptizatus, ut dicimus Difficul. xii. Ideò quoties Baptismus fit in aliqua parte non principali, ut quando fit in pede, aut in manu, vel quando fit parvissima quantitate aquae, ut vna gutta (qui, quando urget extrema necessitas, potest licitè fieri, si aliter fieri nequeat) potest licitè reiterari sub conditione, nempe, si non est baptizatus (siue exterius expressa, siue interius tantum concepta); quia, ut vidimus, est sub controuersia, an valeat Baptismus factus in parte non principali, & an valeat quando fit modicissima aqua. Sed an tunc sic baptizatus teneatur iterum sub conditione baptizari, dicemus dicta Difficultate xii.

Obseruandum est Secundò, eo ipso quòd finitur forma Baptismi, perfici Baptismum antequam finiatur ablutio, si, quando finitur forma, sit ablutio inchoata, quamvis post finitam formam perseueret, quia quaecumque pars ablutionis, utpote homogenea, est vera ablutio: positis autem forma & sufficienti materia, statim perficitur Sacramentum, ita ut non sit in potestate ministri perfectionem Sacramenti seu Sacramentalem significationem differre, ut generaliter de omnibus Sacramentis diximus Disputatione i v. Difficultate vi.

DIFFICULTAS VII.

Quae verba sint de essentia formae Baptismi.

Missis varijs erroribus antiquis circa formam Baptismi relatis à Bellarmino lib. i. Bellarm. de Baptismo cap. 3. & à Vasquez disp. 142. heretici nostri temporis, quamvis communiter admittant formam Baptismi qua vitur Ecclesia, nempe, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, esse legitimam, tamen plures ex illis affirmant non esse necessariam, quia existimant Sacramenta non aliter iustificare, quam excitando fidem in suscipiente, quod alijs diuersissimis verbis etiam fieri potest: & ideo, quamvis communiter dicta forma vtantur, aliquando tamen nonnulli haeretici, omitta dicta forma, alia sibi placita vtuntur.

Nihilominus Catholici conveniunt, ad essentiam formae Baptismi requisita esse verba, quibus actio ministri, nempe actus baptizandi, exprimat, & quibus tres diuinae personae inuocentur. Ita definit Eugenius IV. in suo Decreto fidei, dum ait: *Cum principalis causa, ex qua Baptismus virtutem habet, sit sancta Trinitas; instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterius Sacramentum: si exprimitur actus, qui per ipsum exercetur minister, cum sanctae Trinitatis inuocatione, perficitur Sacramentum.* Quod clariùs definiuit Alexander III. in cap. i. de Baptismo & eius effectu, dum ait: *Si quis puerum ter in aqua immerferit in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & non dixerit, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, amen, non est puer baptizatus.* Quod etiam constat ex perpetua traditione Ecclesiae, quae ita intellexit verba illa Matthaei ultimo, *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, ut Christus non tantum voluerit, quòd in actu baptizandi inuocetur Trinitas, sed etiam quòd actus ipse verbis exprimat.

Ita tamen ad essentiam formae Baptismi necessarium est exprimi actionem ministri, ut exprimitur verbo *baptizo*, ut etiam sufficiat quocumque alio verbo, siue synonymo, ut verbo *abluo*, siue aequivalente, ut verbo *tingo*, (quavis verbo alio vti quam *baptizo*, sit illicitum, utpote contra consuetudinem Ecclesiae, volentis eo fieri Baptismum, quamvis solum venialiter, quia est mutatio parui momèti) & sufficit vti verbo *baptizo*, aut alio synonymo aut aequivalente, non solum actiue, ut vtuntur Latini, sed etiam passiue, ut vtuntur Graeci: quia idem actus baptizandi per utramque vocem actiuam & passiuam significatur, quamvis ministro, tam Latino quam Graeco, sit illicitum à consuetudine propriae Ecclesiae discordare.

Circa personam ministri, quae exprimitur verbis formae Latinorum, conveniunt Doctores ad essentiam formae Baptismi non esse necessarium illam exprimere, quia in forma Graecorum, nempe, *Baptizetur talis servus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, quae sufficiens est, non exprimitur, imò neque est necessarium, quòd implicite contineatur in ipso verbo, ut continetur quando dicitur *Baptizo*: quia neque in forma Graecorum continetur, quamvis subintelligatur, ut postea dicemus; & non solum non est necessarium Graecis

ad

ad essentiam formæ personam ministri exprimere, sed neque Latinis; in quo contra Innocentium IV. in cap. 1. de Baptismo & eius effectu, conueniunt Doctores, quia in omni Ecclesia est eadem essentia formæ & materiæ Sacramentorum, quia Christus non instituit diuersas pro diuersis Ecclesijs, quamuis Latinis sit illicitum personam ministri non exprimere, quia est contra consuetudinem Ecclesiæ Latinæ, volentis quod exprimat; sed non est illicitum mortaliter, sed tantum venialiter, ut aduertit Sotus, Valquez & Egidius, quia est parui momenti: erit tamen illicitum mortaliter, Latini vti forma Græcorum, & e contra Græcum vti Latinorum forma, & non tantum venialiter, ut falsò affirmat Valentia, quia id non censetur parui momenti. Vnde quando Alexander III. in dicto cap. 1. dixit puerum non esse baptizatum, si minister non dixerit, *Ego te baptizo*, non requisit expressiōem particulæ *ego*, sed actus baptizandi, qui in ea forma ab ipso Pontifice reprobata non exprimitur, sed tantum inuocatio Trinitatis.

Valquez.
Egidius.

Valentia.

Circa personam baptizati etiam conueniunt Doctores, ad essentiam & valorem formæ Baptismi necessarium esse eam personam exprimere. Quod constat ex traditione Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Matthæi ultimo, *baptizantes eos*, ut Christus non solum voluerit, quod non baptizati, significati particulæ *eos*, repla baptizentur, sed quod etiam verbis exprimerentur: & satis congruenter; aliàs si persona baptizati non exprimeretur, actus baptizandi non significabatur, neque denotabatur determinatus in individuo, quia determinatur per personam quæ baptizatur; sed significabatur & denotabatur indeterminatus, & indifferens ad hanc & ad illam personam, & ad personam ipsius baptizati, & ad personam alterius. Quia quamuis persona baptizati sit quæ baptizatur, ea tamen non expressa, nihil in forma proferatur, quo actus baptizandi denotetur determinatus, quamuis forma proferatur personam illam baptizandam: ita tamen necessarium est ad essentiam formæ Baptismi, personam baptizati exprimere, ut sufficiat eam quouis modo exprimere, siue pronomine *te*, siue pronomine *vos*, auctoritatis baptizati causa, siue pronomine demonstratiuo *hunc*, siue nomine proprio, siue nomine appellatiuo, in quo Doctores conueniunt.

Valquez.

Sotus.

Valquez.

Egidius.

Tandem conueniunt Doctores, ad essentiam formæ Baptismi necessarium esse in ea exprimi particulam *in nomine*, quia ad essentiam formæ Baptismi, qui est Sacramentum fidei, necessarium est proferre mysterium Trinitatis, quod est primum & præcipuum mysterium fidei. Mysterium autem Trinitatis consistit in Trinitate personarum in vna essentia: absque particula autem *in nomine*, & in numero singulari, non significabitur vnitas essentia, quia per eam particulam auctoritas & virtus Deitatis personarum significatur, in quo Patres conueniunt, quos refert Valquez disp. 143. c. 5. Vnde si in forma Baptismi non dicatur *in nomine*, sed *in nominibus*, non fit Baptismus, in quo Doctores conueniunt: quia Deitas, à qua pronenit auctoritas & virtus personarum, est tantum vna; per particulam autem *in nominibus* plures Deitates & auctoritates denotantur. Nihilominus si in forma Baptismi dicatur, *In nomine Patris, & in nomine Filij, & in nomine Spiritus sancti*, verè fiet Baptismus, ut aduertunt Sotus, Valquez & Egidius:

quia ea repetitione non denotatur pluralitas Deitatum & auctoritatum, sed tantum pro singulis personis eandem repeti, sicut idem est Deus Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, ac Deus Pater, & Deus Filius, & Deus Spiritus sanctus.

Ex quibus constat, quod si quis dicat, *Ego te baptizo in Deo Patre, & Filio, & Spiritu sancto*, aut *in essentia*, aut *in virtute Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, validè baptizat, (quidquid dicant Valentia, Egidius) quia particula *in Deo*, aut *in essentia*, aut *in virtute*, æquualet particule *in nomine*.

Et quamuis ad essentiam formæ Baptismi necessarium sit exprimere particulam *in nomine*, sed non particulam *in* (etiam si oppositum affirmat Toletus lib. 2. cap. 19.) quia idem est baptizare *in virtute Patris*, &c. ac baptizare *virtute Patris*, &c.

Neque necessarium est (quidquid nonnulli dicant) exprimere particulam *&*, qua personæ copulantur, & earum distinctio denotatur, quia secundum modum satis vñtatum subintelligitur.

Neque particulam *amen*, (in quo Doctores conueniunt) quia nihil iuuat ad perfectionem sensus Sacramentalis. Erit tamen peccatum omittere particulam *in*, & particulam *&*, & particulam *amen*, quia contra consuetudinem Ecclesiæ: sed non erit mortale omittere particulam *amen*, ut aduertit Egidius, quia est omisio parui momenti: Egidius. imò nec particulam *in*, neque particulam *&* (ut contra Sotum aduertit Henriquez) quando fulciens admonetur de periculo nullitatis, quia etiam omisio vtriusque, facta ea admonitione, est parui momenti.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum ad essentiam formæ Baptismi necessarium sit exprimi actionem ministri, ut etiam denotetur esse actionem illius.

Sotus in 4. dist. 3. q. vñc. art. 3. docet, ad essentiam formæ Baptismi non esse necessarium, ita in ea actionem ministri exprimi, siue actiue siue passiue, ut denotetur esse actionem illius, seu ab eo procedere, dum id non negetur, ac proinde sufficere, si baptizans dicat, *Baptizo te Christus*, dum non addat, *quem ego non te baptizo*. Quod probat Sotus exemplo formæ Confirmationis, in qua actio ministri confirmantis non ita exprimitur, ut denotetur quod sit actio illius, ut constare videtur in forma qua Constantinus Imperator confirmatus est, quæ habetur in edicto eiusdem, quod est ante Concilium Nicenum I. nempe, *Concilium* *Signet te Deus sigillo fidei sue, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti in consignatione fidei*. Quod etiam probari potest exemplo formæ Baptismi Græcorum, nempe, *Baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, quia in hac non ita exprimitur actio ministri, ut denotetur esse ipsius ministri, seu ab eo procedere, sed potius ut est actio Christi vel Dei: quia quando dicitur, *Baptizetur talis seruus Christi*, subintelligitur *a Christo*, vel *a Deo*; quia Græci vñ sunt dicta forma ad euitandum errorem, qui tempore Pauli exortus fuit inter Corinthios, qui virtutem Baptismi non Christo, sed ministro tribuebant.

Alexan.

Alexand.
Vasquez.
Egidius.
Ochag.

Alexander verò p. 4. q. 8. memb. 3. art. 3. Vasquez d. 142. c. 2. Egidius q. 66. art. 6. n. 36. & Ochagua q. 8. docent, ad essentiam formæ Baptismi necessarium esse, in ea ita exprimi actionem ministri, seu actum baptizandi, siue actiue siue passiue, vt denotetur esse actionem, & actum ipsius, seu ab ipso procedere. Quod deducitur ex traditione Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Matthæi ult. *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, vt Christus non tantum voluerit quod Apostoli re ipsa baptizarent, sed etiam quod exprimerent & denotarent id quod eo participio baptizantes, vt ibi prolato à Christo exprimitur & denotatur. Eo autem participio, ubi prolato, ita exprimitur actus baptizandi exercendus ab Apostolis, & ab eorum successoribus in potestate baptizandi, vt etiam denotetur eum actum ab ipsis procedere: dicitur enim, *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*; actus ergo baptizandi ita debet exprimi in forma, vt etiam denotetur minister re ipsa baptizantem esse qui baptizat. Et id est maxime congruum, quia maxime congruum est, vt in forma ita exprimat actus baptizandi, siue actiue siue passiue, vt saltem denotetur prout ab aliqua persona determinata factus, alias valde confusè & imperfectè exprimeretur: sed non est ita exprimendus, vt denotetur procedere à Christo vel à Deo, quia ineptè diceretur, *Deus vel Christus te baptizat*, aut *baptizetis à Christo*, vel à Deo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, quia Deus, vel Christus vt Deus, non baptizat auctoritate Patris & Filij & Spiritus sancti; ergo actus baptizandi ita exprimendus est, vt denotetur à ministro procedere, quia non est alius à quo procedere possit, nisi à Deo vel à ministro.

Vnde in forma Græcorum, *Baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, nequit subintelligi à Christo, vel à Deo, sed à me, quia baptizans loquitur se cum quasi cum altero, vt non raro fit. Et id denotatur verbo illo Imperatini *baptizetur*, quia eo ipso quod imperatiue baptizatur, dicendo *baptizetur*, denotatur se habere potestatem ad baptizandum, & esse qui baptizat: quia si eam potestatem non haberet, ineptè diceret *baptizetur*, quia imperare proprium est habentis potestatem. Dirigitur autem dictum imperium non ad effectum ipsum, quia effectus non significatur à verbo *baptizetur*, quia in primis non significatione verbali quam habet ex hominum impositione, vt patet; nec significatione Sacramentali, quia hæc significatio conuenit toti formæ, & toti materiæ proximæ indiuisibiliter, sed dirigitur ad ipsum minister ministrum actu exercentem actum baptizandi, non imperium strictè & propriè, sed latè & improprie, quod solum potest eo verbo significari, ad quemcumque dirigatur. Qui autem baptizaret absque imperio, dicendo, *baptizatur talis seruus Christi, vel baptizaris*, non denotaret eum Baptismum ab ipso procedere, quia non baptizat imperatiue, nec proferendo aliquid quod id denotetur, ac proinde inualidè baptizaret, quidquid dicat Vasquez num. 19. Et idè Eugenius IV. in suo Decreto fidei, quamuis tradat, vt sufficientem, hanc formam Græcorum, *Baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris*, &c. non tamen hanc, *Baptizatur in nomine Patris*, &c. nisi addendo, *baptizatur manibus meis*. Ex quibus

Vasquez.
Eugen. IV.

constat ad posterius exemplum adductum pro Soto.

Et ad prius exemplum ab ipso adductum, quamuis admittamus, Constantinum ea forma confirmatum fuisse; (quod non est certum, vt Vasquez Vasquez) nihilominus eo exemplo nihil contra nos fit, quia etiam in ea forma significatur actio ministri, denotando à ministro procedere, eo ipso quod verbo imperatiui (quamuis non imperando, sed deprecando) signat, & sigillat signo Crucis in fronte confirmandi: quia eo ipso denotatur se habere potestatem signandi & sigillandi, vt ministrum Dei, & se esse qui signat & sigillat; ac proinde sensus illius formæ est: *Signet te Deus sigillo fidei sue* (id est signo Crucis) subintellige à me exhibitio, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, in consignatione fidei, id est consignatione interiori, quæ fit medio charactere: vnde illud, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, non cadit supra illud, *signet te Deus*, sed supra illud sigillo fidei, subintelligendo à me exhibitio.

DIFFICULTAS IX.

Verum ad essentiam formæ Baptismi necessaria sit inuocatio explicita Trinitatis.

Inuocationem Trinitatis necessariam esse ad essentiam formæ Baptismi, constat ex dictis Difficultate vii. restat tamen difficultas, An sufficiat implicita, an necessaria sit explicita.

Magister in 4. dist. 3. & Adrianus in 4. q. 2. de Magister. Baptismo, §. *Ad rationes*, docent, ad essentiam formæ Baptismi non esse necessariam explicitam inuocationem Trinitatis, dicendo, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, sed sufficere implicitam, dicendo, *in nomine Christi*, aut *in nomine Dei*, aut in nomine alicuius personæ diuinæ, quia in quolibet ex his tribus est tota Trinitas, & multò melius in nomine Trinitatis, nullam exprimendo personam. Quod tradidisse videntur Ambrosius lib. de Ambros. Spiritu sancto cap. 3. Hugo de S. Victore lib. 2. de Hugo Sacramentis, part. 6. cap. 2. Beda in cap. 10. Acto- Beda. rum, Bernardus Epist. 140. & Nicolaus Papa ad Bernard. consulta Bulgarorum cap. 104. Et refertur de Consecratione dist. 4. can. *A quodam Iudæo*, & indicari videtur Actor 2. & 8. & 10. & 19. dum dicitur Apostolos baptizasse in nomine Christi, nullius alius personæ mentione facta.

S. Thomas verò quæst. 66. Canus 6. de Locis, S. Thomas. cap. 8. ad 7. Bellarminus lib. 1. de Baptismo, cap. 3. Canus. Suarez disput. 2. sect. 3. Vasquez disp. 143. Egidius art. 6. num. 62. & communiter Doctores docent, & merito, ad essentiam formæ Baptismi requiri explicitam inuocationem Trinitatis, dicendo, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Quod tradunt plures Patres, quos refert Vasquez, & id indicatur Matth. ultimo, illis verbis, *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Vbi ex communi totius Ecclesiæ sensu traditur forma Baptismi, & aperte definitum est à Zacharia Papa can. *In Synodo*, de Consecratione, Zachar. dist. 4. Quod etiam definitum videtur à Pelagio Papa. Papa in can. *Multi*, eadem dist. & ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi, vt traditur in cap. *Firmiter*, de Summa Trinitate & fide Catholica; & ab Alexandro III. in cap. 1. de Baptismo & eius Alex. III. effectu, & ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, Eugen. IV. dum

dum assignantes formam Baptismi, in ea exprimunt tres personas Trinitatis.

Patres verò pro aduersariis adducti, à nonnullis intenduntur in aliquo bono sensu pro nobis explicari, re tamen vera non possunt, quia verè sunt in sententia aduersariorum, etiam Nicolaus Pontifex. Hic tamen, vt aduertunt Canus, Vasquez & Egidius, id tantum affirmavit vt priuatus Doctor, priuatam opinionem secutus, & non definiuit vt Pontifex, quia de eo nullatenus fuit interrogatus, sed id tantum dixit obiter & per transennam, exempli gratia, & absque dubio ipsi dum id scripsit, non occurrit definitio Zachariae, qui verè id definiuit vt Pontifex, confirmans Synodum Anglicanam prouincialem.

Ad capita vero Actorum, in quibus dicitur Apostolos baptizasse in nomine Christi, respondent S. Thomas, Altfiodorensis lib. 3. Summae tit. 3. c. 4. quaest. 2. Bonauentura in 4. dist. 3. 1. p. distinctionis, art. 2. q. 2. Durandus & Paludanus quaest. 1. Apostolos ex peculiari dispensatione ipsis facta baptizasse in nomine solius Christi, vt nomen Christi fieret illustrius: Armacan verò lib. 8. de Quaestionibus Armenorum, c. 3. Canus, Bellarminus, Suarez, Vasquez & Egidius existimant, nec Apostolos in nomine solius Christi baptizasse, & non absque fundamento, quia Apostoli can. 5. reprobant Baptismum collatum in morte Christi, id est, in nomine solius Christi mortui. Vbi huius redditur hæc ratio, quia scilicet non dixit Dominus, in morte mea baptizate, sed, docere omnes gentes, baptizantes ipsos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Et can. 49. præscribitur, vt Baptismus conferatur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, nulla mentione facta permissionis baptizandi in nomine solius Christi, imò Clemens lib. 7. Constitutionum Apostolicarum c. 23. & Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia cap. 3. alius 2. qui cum Apostolis conuersati sunt, nulla mentione facta dictæ permissionis, affirmant Baptismum conferendum esse in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Quod ergo in dictis capitulis Actorum dicitur plures baptizatos fuisse in nomine Christi, à pluribus Patribus & Scholasticis ita exponitur, vt in nomine Christi non sit idem quod inuocatione Christi, sed auctoritate & virtute accepta à Christo, sicut quando Marci ultimo dicitur, in nomine meo demonia eiciunt, & ab aliis non paucis ita exponitur, & melius, vt in nomine Christi idem sit, quod inuocatione Christi, non tamen solius, sed etiam Patris, & Spiritus sancti, siue sub nomine tantum Filij, quia Christus est verè Filius Dei; siue sub nomine Filij simul & Christi, dicendo, In nomine Patris, & Christi Filij, & Spiritus sancti.

Ita tamen ad essentiam formæ Baptismi est necessaria inuocatio explicita trium personarum in vnitæ essentia vt necessarium sit denotari, Deum vnum & trinum esse auctorem & causam principalem Baptismi, non minus quam quoddam baptizans sit minister à quo procedat actus baptizandi, vt aduertit Vasquez num. 48. & insinuat Eugenius I V. in suo Decreto fidei, quod optimè denotatur verbis pro forma præscriptis, Ego te baptizo in nomine Patris, &c.

DIFFICULTAS X.

Vtrum ad essentiam formæ Baptismi necessarium sit tres personas exprimi nominibus consuetis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Glossa in can. Multi, de Consecratione dist. 4. Caietanus quaest. 66. art. 3. Victoria in Summa §. 14. de Baptismo, docent, ad essentiam formæ Baptismi non esse necessarium exprimi personas diuinas nominibus consuetis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, sed sufficere eas exprimi nominibus Genitoris, & Geniti, & Procedentis ab utroque: imò & quibuscumque aliis æquivalentibus, quamuis non synonymis, quibus ex vltus accommodatione possint exprimi: in quod etiam inclinat Egidius art. 6. num. 5. & probari potest, quia in aliis formis mutatio verborum in alia, quamuis non synonyma, quæ non destruit sensum eorum, non obstat valori Sacramentorum, ergo nec in forma Baptismi; ergo Baptismus collatus in nomine Genitoris, & Geniti, & Procedentis ab utroque, validus erit, & sub quibuscumque aliis nominibus æquivalentibus, quamuis non synonymis, quia idem est sensus omnium eorum.

S. Thomas verò quaest. 66. art. 5. Scotus in 4. distinct. 3. quaest. 2. §. 3. de Forma, Vasquez disp. 144. & communiter Doctores docent, ad essentiam formæ Baptismi necessariam esse inuocationem explicitam trium personarum sub nominibus consuetis Patris & Filij & Spiritus sancti, & non sufficere sub aliis, quamuis idem significantibus, & merito: quia cum Sacramentum Baptismi sit Sacramentum fidei, quo fideles initiuntur, vt illud suscipiendo profiteantur fidem in facie Ecclesiæ, conuenientissimum fuit non fieri valde nisi sub inuocatione trium personarum sub vna essentia, & auctoritate essentiali, quod est primum & præcipuum mysterium nostræ fidei; & sub illis nominibus, sub quibus tres personæ sunt, fidelibus in quolibet idiomate communiter notæ, vt in idiomate Latino sunt sub nominibus Patris, Filij, & Spiritus sancti, & sub aliis quæ his in quolibet idiomate respondent, & non sub aliis, sub quibus non sunt communiter notæ nisi Theologis, vt sub nominibus Genitoris, & Geniti, & Procedentis ab utroque, & sub nominibus Omnipotentis, & Sapientis, & Boni. Quod quamuis non conueniat sic esse à Christo institutum, verisimile tamen sit ob dictam maximam conuenientiam. Imò idem etiam credimus institutum fuisse pro forma Confirmationis, quia etiam est Sacramentum fidei, quo in ea roboramur.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quod quamuis in aliis formis possit absque nullitate fieri mutatio in alia verba æquivalentia, non tamen in formis Baptismi & Confirmationis, quoad personas diuinas, ob dictam peculiarem rationem.

Vnde non valebit Baptismus collatus in nomine Patris, & Iesu Christi, & Spiritus sancti, tum quia Filius non est communiter notus sub nomine Iesu Christi; tum præcipue, quia nomen Iesus Christus non significat idem quod Filius; valebit tamen si addatur, & Iesu Christi Filius eius; & etiam

Vasquez.

valebit, quamvis tertia persona tantum inuocetur sub nomine *Spiritus*, non addendo *sancti*, ut Vasquez aduertit, quia *Spiritus* absque *sancto* est nomen proprium & appropriatum Spiritui sancto, quo communiter cognoscitur, quamvis communiter addatur *sanctus*; quia non additur tamquam aliquod nominis, sed tamquam epitheton: ac proinde non obstat valori Baptismi, si fiat inuocatione Spiritus paraleti, quia tunc retinetur nomen ipsi appropriatum, & ei additur paraleti tamquam epitheton; sicut etiam non obstat valori Baptismi, quando Patri additur nomen omnipotentis, & Filio nomen sapientis.

DIFFICULTAS XI.

Utrum Sacramentum Baptismi iterari possit.

Supponimus, in quo Doctores conueniunt, Sacramentum Baptismi in lege noua esse vnum secundum speciem: quod satis significat Paulus ad Ephes. 4. *Vnus Deus, una fides, unum baptisma*: & esse vnum secundum speciem infimam, quia constat vna materia & vna forma secundum speciem infimam, & ad vnum finem secundum speciem infimam ordinatur.

Hoc supposito, est difficultas, An Baptismus, qui in omnibus est vnus & eiusdem speciei infimae, & in diuersis est numero multiplicabilis, possit in vno & eodem numero multiplicari, seu iterari & repeti.

Epiphanius.
Damasius.

Circa hanc rem quamvis Marcionistae errauerint, existimantes, Sacramentum Baptismi iterari posse, ut refert Epiphanius Haeresi 42. & Damascenus lib. de Haeresi. iam tamen non tantum Catholici, sed etiam haeretici conueniunt, Sacramentum Baptismi valide collatum, repeti & iterari non posse; quod communiter tradunt Patres, quos refert Vasquez disp. 146. & constat ex perpetua Ecclesiae traditione; & ita definitum est Canone 46. Apostolorum, & in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. & refert in cap. *Firmiter* 1. de Summa Trinit. & fide Catholica, & ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & in Tridentino sess. 7. can. 9. de Sacramentis, & can. 11. de Baptismo. Et id deducitur primo ex significatione & causalitate Sacramentali ipsius Baptismi, quia Baptismus est signum spiritualiter generans, & qui eo iustificatur, dicuntur spiritualiter nasci, ut constat ex Ioan. 3. natiuitas autem & generatio vni semel tantum contingit, & non amplius. Secundo id etiam deducitur ex eo, quod imprimit characterem; ac proinde si Baptismus repeti posset, etiam posset esse simul plures characteres, ex quibus vnus tantum esset sufficiens, & reliqui superflui.

Vasquez.
Can. 46.

Concil. Lateranense.

Eug. IV.
Trident.

Obseruandum tamen est, quod quamvis ex Patribus & Pontificibus nullus exprimat, secundum Baptismum eidem applicatum esse nullum, nihilominus certum est, non solum esse illicitum, sed etiam nullum; & id absque dubio Pontifices & Patres intendunt. Et sane si post semel valide susceptum Baptismum, nullus vnquam illud potest licite recipere, absque dubio nullus ex Christi institutione est capax illius: ad quid enim Christus instituit capax Baptismi eum, qui nunquam potest illum licite recipere? Sicut ergo nullus est

absque characterem capax aliorum Sacramentorum, ita etiam nullus, qui characterem Baptismi non careat, est capax Baptismi.

DIFFICULTAS XII.

Quando possit Baptismus sub conditione iterari.

Supponimus, in quo Doctores conueniunt, baptizatum aliquando posse licite baptizari sub conditione (siue exterius expressa, siue interius tantum concepta) sub ea videlicet: *Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. & id traditur in cap. *De quibus* 2. de Baptismo.

Hoc supposito, difficultas est, Quando id liceat. Circa quam conueniunt Doctores, quando dubium est an Baptismus fuerit collatus, posse licite reiterari sub conditione, quia tunc reiteratione sub conditione nulla irrogatur irreuerentia Sacramento Baptismi, quia non fit absque graui & prudenti causa, quia scilicet est periculum manendi re ipsa absque Baptismo. Ita definitur ab Alexandro III. in dicto cap. *De quibus*. Et idem est, quando est dubium an Baptismus sit integrè & essentialiter collatus, quia est dubium, an caruerit aliquo essentialiter requisito; in quo etiam Doctores conueniunt, quia etiam tunc est idem periculum. Et idem etiam est, quando est dubium an Baptismus fuerit validus, quia est dubium an materia, aut forma, aut intentio, quam constat fuisse adhibitam, sit sufficiens ad valorem (quod dicitur dubium Iuris) ut aduertunt Vasquez disp. 146. c. 4. & Egidius q. 66. art. 9. dub. 1. quia etiam tunc est idem periculum. Dicitur autem dubium in praesentiarum, quoties pro parte negatiua siue facti siue iuris est probabilis opinio, aut saltem est prudens seu probabilis coniectura aut suspicio, quauis pro parte affirmatiua sit prudens & probabilis opinio, seu iudicium, quia tunc Baptismus non est omnino moraliter certus, & est prudens timor, ac proinde periculum manendi re ipsa absque Baptismo.

Alex. III.

Vasquez.
Egidius.

Quando vero ita certum est aliquem esse baptizatum, & valide, ut pro parte negatiua, seu in oppositum, nulla sit prudens coniectura nec suspicio, quamvis adsint aliqui leues scrupuli, nullatenus licitum est, adhuc sub conditione reiterare Baptismum, ut docent communiter Doctores, & traditur in Catechismo Romano, seu Tridentino p. 2. *Catech. Roman.* c. 2. de Baptismo, §. 43. quia tunc nulla adest prudens causa reiterandi Baptismum adhuc sub conditione, cum Baptismus praeteritus sit omnino moraliter certus, quo ipsi Baptismo, qui semel tantum est conferendus, irreuerentia irrogatur.

Vnde qui inter Christianos natus est, & a parentibus Christianis, & ab eis aut ab aliis Christianis educatus vsque ad aetatem in qua omnes paruuli solent esse baptizati, quamuis leuiter dubitet an sit baptizatus, non est adhuc sub conditione baptizandus, quamuis nullus adsit qui id possit testari, quia tunc est omnino moraliter certum illum fuisse baptizatum. Et eodem modo non est baptizandus, neque sub conditione, infans expositus in terris Christianorum, quando scripto aliquo dicitur esse baptizatus; si alius in oppositum non adsit prudens aliquis timor: secus vero quando absque dicto testimonio seu scripto expositus est,

est, quia tunc sub conditione est baptizandus: absolute vero, quando addit scriptura, qua dicitur non esse baptizatus, quia tunc est omnino moraliter certum non esse baptizatum.

Observandum est, eum cui aliàs extra necessitatem ex officio incumbit baptizare, teneri etiam extra necessitatem baptizare sub conditione eum, cuius Baptismus non est omnino moraliter certus modo supradicto, siue sit paruulus siue adultus, quia sic baptizatus habet ius, aut quasi ius, ut baptizetur sub conditione. Imò & quemcumque alium, qui ob necessitatem potest sic baptizatum licet sub conditione baptizare, teneri ex misericordia id facere in ea necessitate, & non tantum paruulum sic baptizatum existentem in articulo mortis, sed etiam adultum qui vult baptizari, quia misericordia exigit, ut proximo existenti in ea necessitate, volenti adhuc interpretari ut sibi provideatur, remedium securus adhibeatur: ipsum vero adultum, qui est incertus an sit valide baptizatus absque opinione probabili pro parte affirmatiua, teneri baptizari sub conditione, & ex virtute religionis, ut satis faciat præcepto suscipiendi saltem probabiliter Baptismum; non vero teneri, quando probabile est baptizatum esse valide (quidquid dicat Ochagavia q. 11.) quia prudenter iudicat se esse valide baptizatum, & satisfecisse dicto præcepto suscipiendi valide Baptismum.

Quando vero adultus, qui absolute rebaptizatur, & qui eum absolute rebaptizat, & qui sic rebaptizanti ministrat, fiant irregulares, dicimus Tract. de Irregularitat. Disp. 11. Diffic. 1.

DIFFICULTAS XIII.

Quando fuerit Sacramentum Baptismi à Christo institutum.

Supponimus, in quo conueniunt non solum Catholici, sed etiam illi hæretici qui aliqua Sacramenta admittunt, Sacramentum Baptismi fuisse à Christo institutum. Quod expressum est Matth. ultimo, Marci 16. & Ioan. 3. & definitum in Tridentino sess. 7. can. 1. de Sacramentis in genere.

Hoc supposito, difficultas est circa tempus in quo fuit institutum. Et primò est difficultas, An fuerit institutum ante mortem Christi.

Rupertus lib. 4. in Ioannem, in illa verba cap. 3. *Veni Iesus in terram Iudæam*, & Albertus in 3. distinct. 3. art. 3. docent, Sacramentum Baptismi non fuisse à Christo ante mortem institutum, sed post mortem & resurrectionem. Quod probabile existimat Canus 8. de Locis, cap. 5. & in id maximè inclinant Leo I. Epist. 4. cap. 3. & Chrysostomus Hom. 28. in Ioannem. Et ratione probari potest, quia ante mortem Christi non legitur eius Discipulos baptizasse, nisi viuentem Ioanne Baptista, ac proinde solo Baptismo Ioannis Baptista; & solum post resurrectionem legitur Matth. ult. missos fuisse à Christo ad baptizandum, & eis designasse formam; ergo Baptismus Christi non fuit ante resurrectionem, sed post institutus.

Magister vero in 4. dist. 3. S. Thomas 3. p. q. 66. art. 2. Vasquez disp. 140. & communiter Theologi docent, Sacramentum Baptismi fuisse à Christo ante mortem institutum: quod etiam sensit Augustinus Tract. 15. in Ioan. & Cyrillus lib. 2. in

Ioan. cap. 57. & Hugo de S. Victore 2. de Sacram. par. 6. c. 4. & id efficaciter deducitur ex Ioan. 3. & 4. ubi tempore Ioannis Baptista Christus dicitur baptizasse, & non per se ipsum, sed per Apostolos; quo clarè significatur, Apostolos tempore Baptista Baptismo à Christo instituto baptizasse, non Baptismo Ioannis; aliàs potius Ioannes diceretur per illos baptizasse, quam Christus. Quod non leuiter confirmatur ex eo quòd Ioan. 3. discipuli Ioannis Baptista apud ipsum conquerebantur, quòd Christus eo tempore baptizaret (subintellige per Discipulos) quòd non facerent, si Discipuli Christi Baptismo Ioannis baptizarent, cum id esset Ioanni maximè honorificum: Baptismus autem à Christo institutus, & quo Christus per Apostolos utebatur etiam tempore Ioannis Baptista, gratiam & Spiritum sanctum conferebat, ut prædixit Ioannes Baptista Matth. & Luc. 3. Marc. & Ioan. 1. dum opponens suum Baptismum Baptismo à Christo instituendo & conferendo, ait, se baptizare in aqua, Christum verò baptizaturum in Spiritu sancto; Baptismus ergo institutus fuit à Christo in signum collatiui gratiæ & Spiritus sancti, seu in Sacramentum ante mortem. Quod autem Ioan. 7. dicitur, *Nondum erat Spiritus datus, quia Iesus nondum erat glorificatus*, non obstat, ut dicatur Baptismus fuisse institutum in Sacramentum conferens gratiam & Spiritum sanctum ante resurrectionem, in qua Christus fuit glorificatus; quia ibi tantum est sermo de donatione visibili Spiritus sancti, modo visibili futura in die Pentecostes, & postea; aliàs Eucharistia non habuisset in cœna vim iustificandi, seu conferendi inuisibiliter gratiæ quæ appropriatur Spiritui sancto.

Et id ratione Theologica probatur; quia Christus in cœna antequam pateretur, contulit Apostolis Sacramentum Eucharistiæ & Ordinis, ut constat ex Matthæi 26. & ex Lucæ 22. & ex Tridentino sess. 22. cap. 1. ergo etiam ante mortem & passionem instituit Sacramentum Baptismi, & illud per se ipsum, aut per Apostolos, aut utroque modo contulit, cum instituerit Sacramentum Baptismi inuicem ad recipienda reliqua Sacramenta.

Ad prius autem fundamentum aduersariorum, desumptum ex Leone & ex Chrysostomo, concedimus ipsos fauere aduersariis, eorum tamen auctoritatem non ob stare; quia pro nobis sunt Augustinus, Cyrillus & Hugo de S. Victore, quibus maximè fauent Scriptura, & ratio Theologica. Neque obstat, quòd id dixerit Leo Pont. in Epist. decretali: quia, ut Vasquez ait, id non dixit definiendo auctoritate Pontificia, sed auctoritate priuata Doctoris priuati; quia id tantum dixit ut Episcopis Siciliæ persuaderet, ne conferrent Baptismum in die Epiphaniæ, sed illum differrent usque ad Resurrectionem & Pentecosten.

Et ad posterius ex ratione desumptum respondemus, quòd quamuis non legatur Apostolos ante mortem Christi, nisi viuentem Ioanne Baptista, baptizasse, neque legatur Christum designasse formam ante mortem, non sufficit ut dicamus Baptismum Christi non fuisse ante mortem ipius institutum: quia legitur Christum, & non Ioannem, baptizasse per Apostolos; quo satis significatur baptizasse Baptismo non Ioannis, sed instituto ab ipso.

Ita tamen Christus solitus erat per Apostolos baptizare (quod Ioannis 4. significatur, & non amplius) ut verisimile sit Christum per se ipsum aliquos

aliquos baptizasse, vt B. Virginem, & etiam Petrum, vt iste iam baptizatus aliquos Apostolos & alios baptizaret: quia incredibile videtur, Christum per se ipsum nunquam baptizasse, & conueniens erat, nullum non baptizatum, præter Christum, alios baptizare.

Secundo est difficultas, Quo tempore ante mortem instituerit Sacramentum Baptismi.

Conueniunt Theologi, Christum non instituisse suum Baptismum antè quàm ipse baptizaretur à Ioanne Baptista; vt ita posset Baptismo Ioannis baptizari, non contempto Baptismo qui ab ipso Christo fuisset institutus: & institutum fuisse non post multos menses à tempore quo Christus fuit baptizatus à Ioanne, quia non post multos menses Discipuli Christi baptizabant (vt deducitur ex Ioannis 3. & 4.) & non nisi Baptismo Christi, vt antea dicebamus.

Est ergo difficultas, An fuerit institutus à Christo eo tempore quo ipse fuit baptizatus à Ioanne, eadem videlicet hora, aut die.

Magister in 4. dist. 3. Sotus q. vnica, art. 2. Caietanus 3. p. q. 66. art. 2. Valentia disp. 4. punct. 4. & Vasquez 140. cap. 6. docent, Baptismum fuisse à Christo institutum eo tempore quo ipse fuit à Ioanne baptizatus; quod sensisse videntur Tertullianus, Ambrosius, Augustinus, Beda, Hilarius, Hieronymus, & Nazianzenus, à Vasquez relati, dum dicunt, Christum Baptismo, quo ipse tinctus est, aquas Iordanis, & in his reliquis sanctificasse & mundasse; & dum Ambrosius & Beda dicunt, aquas Baptismo ipso, quo Christus baptizatus est, ius Baptismi induisse. Et id suadet, quod Christo baptizato à Ioanne, statim Ioannes baptizatus fuerit à Christo; vt deduci videtur ex eo, quod Matth. 3. postquam Ioannes dixit Christo, *Ego à te debeo baptizari*, respondit Christus, *sine modo*; quo indicasse videtur, quod ipse statim baptizatus erat Ioannem.

Sotus verò in 4. dist. 3. quæst. 4. art. 1. Gabriel q. 1. art. 3. dub. vlt. Suarez disp. 19. lect. 2. & Egidius q. 66. art. 2. docent, Baptismum institutum fuisse à Christo non eo tempore quo ipse baptizatus est à Ioanne, sed paulò post tempore alio opportuno. Et non immerito: quia in primis Christus non instituit tunc suum Baptismum in actu exercito, id est opere aliquo, quia non receptione ipsa Baptismi Ioannis, vt patet, quamuis receptione illius, & suo tactu, aquam moraliter sanctificauerit, & eam reddiderit moraliter aptiorem ad lauandum nos à peccatis, vt partem materialem Sacramenti Baptismi, & sic aquam quodammodo induisse ius Baptismi: neque illum tunc instituit, quia ipse tunc suo Baptismo baptizauerit Ioannem; quia nulla prudenti coniectura conijci potest Christum tunc baptizasse Ioannem: imò potius Matth. 3. vbi refertur Ioannem baptizasse Christum, insinuat, Christum tunc non baptizasse Ioannem. Et quia Ioanni prohibenti Christum baptizari ab ipso illis verbis, *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me?* solum respondit Christus, *Sine modo*, quasi diceret, Non recuses me baptizare, quamuis ego modo non te baptizem, sed postea; & reddit rationem: *Sic enim decet nos implere omnem iustitiam*; id est, quia oportet me efficere hoc opus pium virtutis humilitatis, recipiendo à te Baptismum poenitentiae. Et tamen, si Christus statim esset baptizatus Ioannem, etiam re-

spondisset, Ego enim etiam te statim baptizabo; quia optime congrueret verbis, quibus Ioannes recusabat baptizare Christum; & quia immediate, postquam dicitur, *Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam*, additur, *tunc dimisit eum* (id est non prohibuit Christum ab ipso baptizari) baptizatus autem Iesus confestim ascendit de aqua. Nec tunc instituit Baptismum in actu signato, præscribendo videlicet materiam & formam, & eis tribuendo vim iustificandi, quia id nullatenus constat, imò potius oppositum deducitur ex eo quod fiat mentio Baptismi Ioannis recepti à Christo, & non fiat mentio institutionis Baptismi Christi: imò Historia sic contextitur, vt supponatur tunc non fuisse institutum.

DIFFICULTAS XIV.

Vtrum Baptismus sit necessarius necessitate mediæ ad salutem.

Error fuit Pelagianorum, Baptismum non Pelagian. esse necessarium ad remissionem peccati originalis, quia illud contrahi negabant, sed tantum ad adeptiorem gloriæ. Hæretici nostri temporis, quamuis admittant in paruulis esse peccatum originale, negant tamen Baptismum esse necessarium ad remissionem illius, si sint filij fidelium, quia eo ipso illis non imputatur; neque esse necessarium ad adeptiorem gloriæ in eisdem: imò sunt qui affirmant ad id sufficere, quod eorum parentes, aut aliqui alij eorum ascendentes fuerint aliquando fideles.

Veritas tamen Catholica est, Baptismum post Christum esse necessarium ad salutem omnibus hominibus qui peccatum originale contrahunt: quod Patres communi consensu tradunt, & definitum est ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei; & Tridentino sess. 7. can. 5. de Baptismo. Quod etiam definitur Siricius Papa in Epist. 1. ad Himerium cap. 2. Innocentius I. in Epist. 26. ad Concilium Mileuitanum, & Leo I. Epist. 8. ad Episc. Campaniæ; & aperte traditur Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*. vbi absque dubio sermo est de Baptismo, quem Christus tunc instituit, aut instituit promissit.

Sed obijciunt Primò hæretici illud Gen. 17. vbi Deus Abraham & posteritati illius promittit terram optimam, & sub hac patriam caelestem: sed nos per Christum etiam sumus filij Abraham, vt dicitur ad Roman. 9. ergo nobis promissa est patria caelestis, ac proinde ad eam adipiscendam, & ad remissionem peccati originalis, sine qua nequit adipisci, non est nobis necessarius Baptismus.

Respondemus, quod quamuis Abraham & filiis ipsius carnalibus promissa fuerit terra Chanaan, & sub ea patria caelestis; hæc tamen non nisi ipsi Abraham fideles viua, & filij fidei ipsius eum in fide imitantes; & quia paruuli absque Baptismo in re suscepto non sunt filij fidei viuae Abraham, id est ipsi non intelligitur facta promissio gloriæ, nisi iam baptizatis, qui eo ipso habent fidem habitua-

lem viua. Obijciunt Secundo illud 1. ad Corinth. 7. *Alioquin filij vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt*; quibus verbis Paulus supponere videtur, eo ipso

ipso quod aliquis est filius eorum quorum saltem alter est fidelis, esse sanctum.

Respondemus, filios natos ex vno saltem parente fidei, dici sanctos non re ipsa & perfecte, sed inchoatiue & in spe, quia sperari potest eos futuros fideles & sanctos industria parentis fidelis, sicut ibidem etiam dicitur infidelem coniugem sanctificare per fidelem, quod tantum est verum inchoatiue, & in spe; quod dixit Paulus, ut suaderet Corinthiis fidelibus, non separari à coniugibus infidelibus volentibus cohabitare absque iniuria Creatoris.

Est autem Baptismus omnibus, tam paruulis quam adultis, necessarius necessitate medij; in quo Doctores conueniunt, & constat ex eo, quod in dicto loco Ioannis, & in dictis Decretis & definitionibus generaliter dicitur esse necessarium omnibus, tam videlicet paruulis quam adultis, & tamen paruulis nequit esse necessarius necessitate præcepti, quia sunt incapaces præcepti. Est tamen Baptismus diuerso modo necessarius necessitate medij paruulis & adultis; quia paruulis est necessarius determinatè in re susceptus, quia ipsis est vnicum medium, quia præter Baptismum re ipsa susceptum, non est illis aliud remedium (saltem ordinarium) quo liberari possint à peccato originali. Adultis verò non est necessarius determinatè Baptismus in re susceptus, sed in re vel in voto sub disunctione.

In explicando tamen quo pacto Baptismus in re vel in voto sit adultis necessarius necessitate medij ad salutem, non parum variant Doctores: omnes verò variis modis id explicandi, vel quia continent falsam doctrinam, vel quia obscuri sunt, ex eo Baptismus in re vel in voto est adultis necessarius necessitate medij ad salutem (id est ad iustificationem, & consequenter ad saluationem) quia scilicet nequeunt iustificari, & consequenter neque saluari, nisi Baptismo in re suscepto, vel contritione perfecta (sive expressa sive virtuali) in qua votum & propositum suscipiendi Baptismum continetur, ex eo tempore quo Baptismus cæpit esse sub præcepto; & vtrovis eorum absque altero iustificari possunt, id est, quia nequeunt iustificari nisi vno vel altero; & vtrovis possunt, quia neque vnum neque alterum est adultis determinatè medium necessarium, nisi aliquando per accidens, ut contingit, quando quis post intentionem suscipiendi Baptismum, & post elicitam attritionem, incidit in amentiam ante susceptionem Baptismi; quia tunc huic ad iustificationem est determinatè necessarius Baptismus in re susceptus, quia in amentia nequit perfecte conteri; & etiam quando quis existit in articulo mortis, & caret copia Baptismi, vel ex defectu baptizantis, vel ex defectu aquæ; quia tunc huic ad iustificationem est determinatè necessaria contritio perfecta, quia non potest aliter iustificari.

Dicuntur autem peccatores adulti non baptizati iustificari Baptismo in voto, quando contritione perfecta iustificantur ante realem susceptionem Baptismi, non quia ex Baptismo deriuatur virtus aliqua in contritionem, ut iustificare possit, quia contritio ex se absque dependentia à Baptismo est sufficiens ad iustificandum, sive tamquam forma, sive tamquam vltima dispositio; sed quia in contritione, per quam tunc iustificantur, continetur votum & desiderium efficax suscipiendi

Baptismum suo tempore, non minùs quam votum seruandi quodcumque aliud præceptum graue; quia, qui conteritur, proponit saltem virtualiter non peccare mortaliter, ac proinde neque transgredi præceptum aliquod graue: & ad denotandum, post iustificationem contritione factam manere obligationem suscipiendi re ipsa Baptismum, in quo posset aliquis dubitare, sicut circa Sacramentum Pœnitentiæ dubitauit, imò errauit Petrus ^{Petrus} Oxomensis; quia Sacramentum Baptismi, sicut & Pœnitentiæ, ordinatur in remissionem peccatorum) dicitur communiter, & à Tridentino sess. 6. ^{Trident.} c. 4. Baptismus in re vel in voto necessarius ad iustificationem.

Vnde si Baptismus non esset adultis sub præcepto, iustificatio per contritionem facta adscriberetur ipsi contritioni absque voto Baptismi, quia tunc votum Baptismi non contineretur in contritione, ac proinde Baptismus tunc non esset necessarius in re vel in voto: esset tamen tunc necessarius Baptismus in re, aut contritio perfecta sub disunctione, quia non posset fieri iustificatio, nisi Baptismo, aut contritione, & vtrovis posset.

DIFFICULTAS XV.

A quo tempore Baptismus cæperit esse necessarius necessitate medij.

Quamuis tempore Bernardi fuerint, qui dixerint, Baptismum cœpisse esse necessarium ab eo tempore, quo Christus Ioan. 3. dixit, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*, ut Bernardus ipse ^{Bernard.} refert Epist. 77. iam tamen conueniunt Doctores, non cœpisse esse necessarium ante mortem Christi, neque necessitate medij; quia ante mortem Christi non euauerunt antiqua remedia ad iustificationem instituta, quia ante mortem Christi non fuit abrogatum vetus Testamentum, quia nouum, cuius confirmatione erat abrogandum, non fuit confirmatum vsque ad mortem Christi, ut supponit Paulus ad Hebræos 9. neque necessitate præcepti, aliàs eo ipso Christus abrogasset antiqua remedia instituta ad iustificationem, quæ posset fieri Baptismo, si Baptismus ex tunc mansisset sub præcepto. vnde verba illa Christi, *Nisi quis renatus, &c.* dicta fuerunt à Christo non pro eo tempore in quo dicebantur, sed pro futuro.

Est tamen difficultas, A quo tempore Baptismus cæperit esse necessarius necessitate medij; & eadem est de tempore à quo cæperit esse necessarius necessitate præcepti, quia hæc semper est coniuncta cum necessitate medij in operibus quæ sunt in nostra potestate.

Suarez d. 27. sect. 4. Filiucius tit. 2. cap. 6. ^{Suarez.} ^{Filiucius.} ^{Egidius.} dicit quæst. 69. art. 1. dub. 2. & alij plures docent, Baptismum non cœpisse esse necessarium neque necessitate medij, neque necessitate præcepti, ante Pentecosten, quia tempore Pentecostes, & non antea, Euangelium fuit ab Apostolis promulgatum: ante promulgationem autem non fuit Baptismus necessarius, non solum necessitate præcepti, quia præceptum ante sui promulgationem non obligat, sed neque necessitate medij, ut videtur supponere Tridentinum sess. 6. cap. 4. dum loquens ^{Trident.} de iustificatione, quæ est translatio ab statu, in quo quis

quis nascitur filius Adæ, ad statum gratiæ, ait: *Quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, &c.* Vbi supponit, ante promulgationem (quæ verè facta fuit ab Apostolis in die Pentecostes) iustificationem fieri potuisse aliter quàm Baptismo & eius voto.

Auctores tamen huius opinionis diuisi sunt: quia Egidius & alij existimant, à Pentecoste ubique cœpisse Baptismum esse necessarium, & utroque modo; quia eo die promulgatum fuit Euangelium ab Apostolis: Suarez verò & Filiucius existimant, à Pentecoste non cœpisse ubique, sed in vnaquaque Prouincia cœpisse quando in ea Euangelium fuit sufficienter promulgatum, vt expressit Bernardus Epist. 77.

Vasquez.
Ochagau.

Hugo de
S. Victore.
Hieron.
August.

Vasquez disp. 145. cap. 3. Ochagauia quæst. 14. & plures alij docent, Baptismum cœpisse esse necessarium necessitate mediij & præcepti à tempore mortis Christi, quod tradidisse videntur Hugo de S. Victore lib. 6. de Sacram. cap. 4. Hieronymus quoque & Augustinus in Epistolis, quas sibi mutuo de legalibus scripserunt, dum supponunt, carimonias legis morte Christi fuisse mortuas, & consequenter absque vilitate ad iustificandum mansisse; quibus in hac re magis acquiescimus, quàm Bernardo: & idem est, & non minori ratione, de quocumque alio remedio ad iustificandum, etiam legis naturæ.

Et ratione Theologica probatur. Et in primis, Baptismum re ipsa susceptum, cœpisse à morte Christi esse paruulis necessarium necessitate mediij, quia morte ipsa Christi remedia antiqua ad iustificationem paruulorum euauerunt; ergo non mansit illis aliud remedium, quàm Baptismus, qui iam erat institutus in Sacramentum habens vim iustificandi, ac proinde à morte Christi fuit illis necessarius necessitate mediij. Consequentia patet; Antecedens autem, nempe, morte ipsa Christi euauisse dicta remedia, probatur: quia morte Christi abrogatum fuit Testamentum vetus, quia morte ipsa confirmatum fuit nouum, vt supponit Paulus ad Hebr. 8. prius autem Testamentum confirmatione posterioris abrogatur. Deinde, Baptismum in re vel in voto cœpisse esse necessarium adultis necessitate mediij ad iustificationem, probatur: quia ex vna parte adulti non baptizati, à morte Christi non poterant iustificari, nisi Baptismo iam instituto, aut contritione perfecta, siue expressa, siue virtuali; & ex altera parte à morte Christi cœpit Baptismus esse sub præcepto, ac proinde à morte Christi cœpit in contritione perfecta contineri votum suscipiendi Baptismum, ergo à morte Christi cœpit Baptismus in re vel in voto esse adultis necessarius necessitate mediij ad iustificationem. Quod autem à morte Christi cœperit Baptismus esse adultis sub præcepto, probatur: quia ex vna parte ante mortem Christi Baptismus institutus erat, & erat impositum præceptum illius pro tempore futuro illis verbis Ioann. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* & morte Christi Domini fuit confirmatum & consummatum, sicut totum Testamentum nouum quod viuendo disposuerat; & ex altera parte, vt Baptismus ex tunc esset sub præcepto, non fuit necessaria promulgatio aliqua, neque quæ facta fuit in die Pentecostes, neque quæ facta fuit postea: quia si promulgatio est ne-

cessaria pro lege humana, vt habeat vim legis, tantum est necessaria ex Iure humano, & non ex natura rei, quia absque promulgatione ex Iure humano Princeps non loquitur vt Princeps & vt publica persona, quod ad rationem legis requiritur, & si Princeps vellet Ius illud abrogare, & ei non stare, posset: Christus autem ante promulgationem illam factam in die Pentecostes locutus est vt publica persona, quando præcepit Baptismum pro tempore futuro, nempe pro tempore mortis suæ; ergo Baptismus ante Pentecosten à tempore mortis Christi cœpit esse sub præcepto; promulgatio ergo Baptismi, & totius legis Evangelicæ in die Pentecostes, & postea facta solum, fuit necessaria, vt lex Baptismi, & tota alia mundo innotesceret, & non ignoraretur, non verò vt haberet vim legis obligantis.

Tridentinum verò dum ait, iustificationem à peccato originali post Euangelium promulgatum non posse fieri sine lauacro regenerationis, aut sine eius voto, non supponit adhuc tacite ante promulgationem non posse fieri; quia dictis verbis, eis non aduerlando, posset addere, *imò & ante promulgationem à morte Christi*, quod non addidit, vt solum definiret quod erat certum, & taceret id quod erat sub opinione.

Dicitur autem Baptismus adultis necessarius in re vel in voto, quia possunt iustificari & saluari, vel Baptismo in re, vel contritione perfecta, in qua continetur votum suscipiendi Baptismum, ab eo tempore à quo Baptismus est sub præcepto.

DIFFICULTAS XVI.

Quando teneatur adultus Baptismum recipere.

Supponimus, adultos (qui eo ipso sunt capaces præceptorum) teneri præcepto diuino Baptismum suscipere, in quo Doctores conueniunt, & constat ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest, &c.* vnde ad minus tenentur baptizari in extremo vitæ periculo, quia ad id tenentur dum viuunt.

Est tamen difficultas, An teneantur ante dictum extremum periculum vitæ. Circa quam etiam conueniunt Doctores, teneri ante illud baptizari, quod Patres communiter significant, dum reprehendunt eos qui Baptismum differunt vsque in finem vitæ, vt constat ex Clemente Romano lib. 6. *Clementis Romanus.* Constitutionum Apost. cap. 15. ex Basilio Hom. 13. *Basilius.* ex Nazianzeno Oratione in sanctum Baptismum, quæ est 40. ex Chrysostomo Homil. 1. in Acta Apostolorum. *Nazianzenus.* *Chrysostomus.*

Punctum ergo difficultatis est in assignando tempore, pro quo adulti teneantur baptizari ante finem vitæ.

Ledesma 1. p. quarti, q. 9. art. 3. dub. 1. docet, Ledesma præceptum diuini Baptismi pro nullo tempore determinato ante finem vitæ obligare, sed pro tempore indeterminato, sicut Sacramentum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, quia nullum videtur discrimen inter hæc duo ex vna parte, & inter Baptismum ex altera.

Caietanus verò & Egidius quæst. 68. art. 3. Vasquez disp. 149. cap. 4. Suarez d. 31. sect. 2. & communiter Doctores docent, adultos ex præcepto diuino teneri baptizari statim atque commode possunt;

sunt; & merito: quia sicut ex præcepto fidei tenetur quisque statim, atque ei mysteria fidei sunt sufficienter proposita, credere, ita etiam verisimile est, Christum, qui ad Baptismum adultos obligauit, voluisse ipsos statim atque commodè possint, obligare ad susceptionem Baptismi, quia Baptismus est confessio fidei, & per quem, qui baptizantur, recipiuntur in numerum fidelium, & sunt Ecclesie subditi, & capaces aliorum Sacramentorum; in quibus omnibus Baptismus differt à Pœnitentia & Eucharistia, & ideo ad hæc duo non obligauit statim.

Addidimus, *adultos statim, atque commodè possint, teneri*, quia quando adest aliqua rationalis causa ad differendum Baptismum, possunt, in quo Auctores nostræ opinionis conueniunt, ut quando dilatio expedit, ut baptizandus melius instruat, vel ut solemnius baptizetur, vel ut euitetur damnum aliquod considerabile corporis aut diuitiarum, siue proprium siue alienum, vel quando expedit fructui spirituali, siue proprio siue alieno. Ita tamen possunt ex rationabili causa Baptismum differre, ut ad maiorem dilationem maior requiratur causa. Vnde magni viri, qui Baptismum distulerunt, id fecerunt vel ex iusta causa, ut constat de S. Sebastiano & de aliis, aut ex ignorantia inuincibili dictæ obligationis, & bona fide.

DIFFICULTAS XVII.

Virum Ecclesia possit determinare & præscribere tempus præcepti diuini suscipiendi Baptismum ante finem vitæ.

Caietanus quæst. 68. art. 3. Sotus in 4. dist. 5. quæst. vnica, art. 3. & Ledesma 1. part. 4. q. 9. art. 3. dub. 1. docent, Ecclesiam posse determinare tempus præcepti diuini, quo adulti obligantur baptizari ante finem vitæ, quia Christus Ecclesie commisit Sacramentorum dispensationem, ergo potest determinare tempus pro susceptione Baptismi, sicut determinauit pro susceptione Pœnitentiæ & Eucharistiæ.

Confirmatur, quia Ecclesia de facto determinauit Vigiliis Resurrectionis & Pentecostes in can. *Non ratione*, & in can. *Duo tempora*, & in can. *Proprie*, de Consecratione, dist. 4. ergo in Ecclesia verè reperitur potestas ad id.

Vasquez verò disput. 150. cap. 2. Suarez d. 3. l. sect. 2. & Ochagauia quæst. 15. docent, in Ecclesia non esse potestatem determinandi tempus præcepti diuini, quo adulti ante finem vitæ baptizari tenentur, & merito: quia præcepto diuino determinatum est hoc tempus, nempe cum primum commodè possint, ergo Ecclesia nequit aliud determinare, non solum definiendo, sed neque interpretando; etiam si, quando occurrit dubium, an causa aliqua sit sufficiens ad dilationem Baptismi, id possit interpretari, non minùs quàm quilibet vir doctus, imò multò melius.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quòd quamuis Ecclesia ex commissione, quam habet dispensandi Sacramenta, possit definire tempus præcepti diuini Pœnitentiæ & Eucharistiæ, quia tempus præcepti eorum ante finem vitæ relictum fuit à Christo indeterminatum, non tamen potest definire tempus aliquod pro præ-

cepto diuino, quia præcepto ipso fuit à Christo determinatum.

Ad confirmationem respondemus, in dictis canonibus, in quibus decernitur Baptismum tantum esse conferendum in Vigiliis Resurrectionis & Pentecostes (nisi urgente necessitate) non fuisse definitum pro baptizandis, ut antea non tenerentur, sed pro ministris, ut probare possent infideles, qui petebant Baptismum, an sincerè illum peterent, ne ab eis facillè deciperentur, & etiam ob reuerentiam Baptismi: prædicti tamen Canones iam sunt antiqua consuetudine aboliti.

DIFFICULTAS XVIII.

Virum paruuli saluari possint absque Baptismo re ipsa suscepto, & absque morte pro Christo perpassa.

Alexander 4. part. memb. 5. art. 1. Gerson *Alexand.* Alphab. 59. litt. R. Altsiodorensis lib. 3. *Gerson.* tit. 3. cap. 4. quæst. 2. Bonauentura in 4. dist. 3. *Altsiodor.* 1. part. dist. art. 2. quæst. 2. & Caietanus quæst. 68. *Bonauent.* art. 2. partem affirmatiuam teneant, quam non omnes prædicti eodem modo defendunt: quia Caietanus existimat, paruulos omnes, qui baptizari non possunt, posse saluari remedio legis naturæ, fide videlicet, aut oblatione parentum, quia eo etiam poterant saluari paruuli Iudæorum, quando secundum legem circumcidi non poterant, aut quando ante octauum diem moriebantur, ante quem secundum legem non poterant circumcidi, & tamen nostri paruuli non sunt peioris conditionis quàm illi. Quod Caietanus art. 11. etiam existimat verum de paruulis periclitantibus in vtero materno, quòd scilicet saluari possint fide parentum, aut benedictione aliqua in nomine Trinitatis; quia de diuina misericordia credi non possit, quòd eos ita reliquerit, ut nullum remedium possit illis prodesse. Gerson verò existimat, paruulos, qui baptizari non possunt, posse saluari, quamuis non omnes, neque remedio aliquo communi ex lege diuina certa, sed tamen aliquos, & priuilegio particulari orationibus parentum, quia id possit de diuina misericordia sperari. Altsiodorensis & Bonauentura existimant, eos qui incipiunt baptizari, & non manent verè baptizati, quia in eorum Baptismo fuit defectus aliquis essentialis, vel in materia, vel in forma, vel in intentione, verè saluari particulari priuilegio, Deo supplente defectum Baptismi, quamuis non omnes, sed tantum aliquos, imò id non esse omnino certum.

Sotus verò in 4. dist. 5. quæst. vnica, art. 2. Vasquez disp. 151. Suarez dist. 27. sect. 3. Egidius quæst. 68. art. 2. dub. 1. & Ochagauia quæst. 16. partem negatiuam merito tradunt, quam expressit Augustinus lib. 3. de Anima & eius origine, cap. 6. dum ait: *Noli credere, noli dicere, infantes antequam baptizentur morte præuenios, peruenire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus.*

Et in primis infantes absque Baptismo (aut forsitan absque morte pro Christo perpassa) saluari non posse alio remedio communi, & ex lege certò (in quo Doctores communiter conueniunt) adeò certum est, ut oppositum, quòd Caietanus affirmat, non bene audiat: quia à Soto & ab aliis

Pius V.

hæreticum, & à Vasquez & ab aliis erroneum iudicatur: ob quod à Pio V. deleri fuerunt Commentarij art. 2. & art. 11. & id manifestè constat ex illo Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei;* quod Patres omnes de paruulis & adultis intelligunt, & de paruulis ita ut absque Baptismo reipsa suscepto (aut forsan absque morte pro Christo perpeffa) saluari non possint: quod ita esse, communi omnium fidelium sensu existimatur.

Quod verò nullus infans absque Baptismo reipsa suscepto, & essentialiter perfectò (aut forsan absque morte pro Christo perpeffa) possit saluari de potentia ordinaria ex peculia. aliquo privilegio (in quo contra Gersonem, Altsiodorensensem & Bonaventuram conveniunt Sotus, Silesius, Vasquez, Egidius & Ochagavia, probatur: quia etiam si Deus potuisset decernere aliquos absque Baptismo, & absque morte pro Christo perpeffa saluare, adhuc pronuntiata lege illa communi & vniuersali Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei;* nihilominus hac lege communi pronuntiata, & nullo dato à Deo vehementi indicio aut signo quod decreuerit aliquos aliter saluare, nequit absque temeritate affirmari, quia id affirmatur absque virgati fundamento, contra legem communem à Deo manifestè pronuntiata.

Ad rationem pro Caietano respondemus, in lege scripta non fuisse duo remedia pro paruulis, vnum in defectu alterius; sed tantum fuisse vnum, nempe legis naturæ, fidem videlicet, aut oblationem parentum, quia Deo illos offerebant, siue tantum interiorem, siue exterius significatam, vel circumcissione, vel alio signo exteriori pro voluntate parentum: & quamvis hoc remedium oblationis, aut fidei parentum, sit facilius quam Baptismus, nihilominus nostri paruuli non sunt peioris conditionis quam illi, quia minor facilitas Baptismi suppletur maiori vbertate fructus & gratiæ. Quod verò pro Gersonem & aliis dicitur de diuina misericordia, non conuincit, quia nihil illius derogatur, ex eo quod paruuli baptizari non possint (quod rarissime contingit) & damnentur, quia digni sunt qui à Deo deserantur & damnentur, quia sunt Deo inimici.

Sed an paruuli saluari possint morte pro Christo perpeffa, Difficultate xx. dicemus.

DIFFICULTAS XIX.

Verum adulti saluari possint absque Baptismo reipsa suscepto, & absque martyrio.

Non defuerunt tempore Hugonis & Bernardi, qui existimauerint, nullum adultum saluari posse absque Baptismo reipsa suscepto, aut absque martyrio vice illius, quia Ioannis 3. dicitur: *Nisi quis renatus fuerit, &c.* imò & nostro tempore Michael Baius Doctor Louanienfis, quibusdam testimoniis Augustini malè intellectis sibi persuasit, adultum catechumenum non posse absque Baptismo reipsa suscepto consequi remissionem peccatorum, etiam si actu contritionis & charitatis possit consequi iustificationem.

Reliqui Doctores vniuersi consensu docent, adultum absque Baptismo reipsa suscepto, & absque

que martyrio vice illius, posse saluari obtinendo alia via iustificationem & remissionem peccatorum, nempe actu contritionis perfectæ, aut alio actu charitatis. Ita significatur in cap. *Debitum*, de Baptismo, & in cap. *Apostolicam*, de Presbytero non baptizato, & supponitur in Tridentino sess. 6. cap. 4. dum dicitur, iustificationem à peccatis non baptizati non posse fieri absque Baptismo aut eius voto; & efficaciter deducitur ex eodem Tridentino sess. 13. cap. 4. dum contritioni perfectæ ante susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ tribuitur vis iustificandi à peccatis, quia eadem vis erit in contritione perfectæ ad iustificandum à peccatis ante realem susceptionem Baptismi.

Et id constat ex Scriptura, in qua pœnitentiæ & dilectioni Dei extra Sacramentum attribuitur iustificatio à peccatis, Ieremias 18. *Si pœnitentiam egerit gens illa, aquam & ego pœnitentiam.* & Ezechiel. 18. *Agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.* & 1. Petri 4. *Charitas operis multitudinem peccatorum.* & Ioan. 3. *Scimus quoniam transiit flumen de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.* & 1. Ioan. 4. *Qui diligit, ex Deo natus est;* & subditur, *qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in eo.*

Illud vero peculiare quod Michael Baius dixit, nempe posse adultum ante susceptionem Baptismi actu charitatis iustificari absque eo quod ei remittantur peccata, præterquam quod est contra aliqua testimonia Scripturæ ex supra allatis, in quibus pœnitentiæ & dilectioni charitatis tribuitur remissio peccatorum, etiam est peculiariter damnatum à Pio V. & à Gregorio XIII. in Bulla contra illum peculiariter edita, & est manifestè contra rationem, quia vera iustificatio, vt pote vera mundities, omnino pugnat cum sorde peccati mortalis, vt ostendit Vasquez 1.2.d.140.

Neque testimonia Augustini, quibus id sibi persuasit, ipsi fauent, vt aduertit Vasquez 3.p. disput. 152. Illo autem testimonio Ioan. 3. *Nisi quis renatus, &c.* quo ducti fuerunt Doctores illi tempore Hugonis & Bernardi, nihil aliud probatur, quam Baptismum in re, aut in voto incluso in actu contritionis, aut in alio actu charitatis, esse necessarium ad saluationem: iste autem dicitur *Baptismus fluminis*, quia est amoris & desiderij; & etiam dicitur *Baptismus pœnitentiæ*, quia est actus pœnitentiæ, siue expressæ siue implicitæ.

Ita tamen votum seu propositum suscipiendi Baptismum est medium sufficiens absque Baptismo in resuscipiendo, & absque martyrio ad iustificationem & salutem, vt necessarium non sit quod sit expressum, sed sufficit implicitum, & contentum in contritione perfectæ, siue formali siue virtuali, etiam illis qui notitiam habent Baptismi, vt contra Sotum, qui existimat necessarium esse expressum illis qui non ignorant inuincibiliter Baptismum, docent Vasquez disp. 152. num. 16. & Vasquez. actus perfectæ contritionis, aut alius actus dilectionis Dei, qui haberi potest absque proposito expresso suscipiendi Baptismum, non solum quando non aduertitur esse præceptum suscipiendi Baptismum, sed etiam quando aduertitur, vt in similitudine dicemus Tractatu de Pœnitentiâ Disp. v. Diffic. v. i. Quamvis verum sit, eum, qui perfectè contritur, siue formaliter siue virtualiter, & aduertit esse præceptum suscipiendi Baptismum, vix posse

Sotus.
Suarez.
Vasquez.
Egidius.
Ochagavia.Michael
Baius.

Vasquez.

Vasquez.

posse abstinere à dicto proposito expresso, quia contritio perfecta dum perseuerat, vehementer excitat & impellit ad proponendum obseruare quodcumque præceptum graue, quod memorizæ occurrit.

DIFFICULTAS XX.

Verum paruuli saluari possint morte pro Christo perpeffa absque Baptismo re ipsa suscepto.

Alexander.
Armas.

Alexander 4. p. q. 8. memb. 9. art. 5. & Armacanus lib. 8. de Quæstionibus Armenorum cap. 37. partem negatiuam tuentur Primò, quia nulla est promissio Dei, qua morti pro Christo perpeffa iustificatio promittatur. Secundò, quia aliàs perpeffio mortis pro Christo esset Sacramentum. Tertio, quia aliàs dicta perpeffio prodesset sine charitate, quod est contra Paulum 1. ad Corinth. 3. & 4. quia non iustificaret paruulum dum uiueret, sed post mortem; quia dum uiuit, non patitur mortem. Addit Armacanus, ex infantibus propter Christum ab Herode occisis eos tantum fuisse saluatos, qui aliàs circumcissione, aut remedio legis naturæ fuerant iustificati. In quod etiam inclinatur Adrianus in 4. q. ult. de Baptismo §. *Ad rationes.*

S. Thomas. 2. 2. q. 124. art. 1. Vasquez disp. 153. Suarez d. 29. Egidius quæst. 66. art. 12. dub. 1. & communiter Doctores docent, paruulos morte pro Christo tolerata iustificari ab originali,

& saluari; & meritò: quia negari non potest (vt Armacanus negat) infantes omnes ab Herode pro Christo occisos saluatos fuisse, quia omnes indiscriminatim ab Ecclesia vt Martyres & vt Beati uenerantur & coluntur, & plures ex Patribus omnes illos indiscriminatim Martyres appellant, & eos in numerum Beatorum referunt, vt uidere est apud Vasquez cap. 7. & tamen maximè credibile est, aliquos eorum non fuisse iustificatos ante mortem pro Christo perpeffam, præsertim ex infantibus Gentilium qui Iudeis permixti erant, & ex infantibus Iudeorum, qui ante octauum diem, ante quem circumcidi non poterant, & à parentibus non fuerant Deo oblati, occisi fuerunt. Ergo negandum non est, eos infantes, qui in peccato originali ad occisionem arripiebantur, morte ipsa pro Christo tolerata iustificatos & saluatos fuisse; & alios, qui iustificati præsupponebantur, in sanctitate & iustitia creuisse. Quòd si infantes ab Herode occisi pro Christo (id est, qui intentione occidendi Christum occisi sunt, & qui sua occisione confessi sunt Messiam esse Christum, & regem animarum) morte ipsa iustificati, & saluari fuerunt, idem etiam dicendum est de quibuscumque aliis infantibus, qui pro Christo aut ob eius fidem occisi sunt, & in posterum occiduntur, nempe quòd morte ipsa ab originali iustificentur & saluentur; & quòd, si Baptismo suscepto sint iam iustificati, crescant in sanctitate & iustitia: quia eadem est causa & ratio de eis, ac de occisis ab Herode, quod etiam nonnulli ex Patribus, quos Vasquez refert, docent.

Et id est verum non tantum de infantibus, qui iam nati extra uterum maternum occiduntur pro Christo, sed etiam de illis qui in utero maternis pro Christo occiduntur, vt aduertunt Scotus,

Richardus, Gabriel, Paludanus, Vasquez, & Egidius; quia eos esse intra uterum, non obest iustificationi: quod nos (quidquid Egidius dicat) solidum intelligimus verum, quando tyrannus cognoscit matrem esse gravidam, & aduertit, aut timet etiam occidere infantem, quia aliàs infans non occidetur pro Christo, nisi inaduertenter, & valdè per accidens.

Quòd autem in Tridentino sess. 6. c. 4. dicitur, remissionem originalis post Euangelium promulgatum non posse fieri absque Baptismo in re, aut in voto in paruulis, tantum est verum ordinariè, in his uidelicet qui non occiduntur pro Christo, quia qui sic occiduntur (vt Augustinus ait 13. de Ciuitate, cap. 7.) à Christo excepti sunt ab illa sententia Ioan. 3. *Nisi quis renatus*, &c. illis verbis Matth. 10. & 16. *Qui perdidit animam suam propter me, inueniet eam.*

Ad primam ergo rationem aduersariorum respondemus, quòd quamuis nulla extiterit promissio Dei pro infantibus ab Herode propter Christum occisis, de conferenda gratia ob perpeffionem mortis, extitit tamen voluntas Dei, quæ nobis traditione constat, & sufficit absque promissione. Iam tamen à prædicatione Christi extat promissio, etiam pro infantibus, dictis verbis Matth. 10. & 16.

Ad secundam respondemus, mortem pro Christo perpeffam, quamuis ex promissione Christi ex opere operato significet & conferat gratiam paruulis, non esse Sacramentum; quia illa non significat & confert gratiam vt illata à tyranno, sed vt tolerata à paruulis; & de ratione Sacramentis est, vt significet & conferat gratiam etiam vt procedens ab aliquo, & vt actio est, siue passiue significetur aut sumatur, & non vt tantum tolerata, aut recepta, seu quasi recepta, vt uidere est in Sacramentis nouæ & veteris legis, vt aduertit Vasquez num. 42.

Ad tertiam respondemus, mortem pro Christo perpeffam, quamuis non toleretur ex affectu charitatis erga Deum paruulis prodesse, quòd non est contra Paulum, qui si loquitur de operibus ex charitate procedentibus, non loquitur in paruulis, sed in adultis.

Ad quartam respondemus, mortem pro Christo perpeffam sanctificare non post hanc vitam, sed ante mortem, in eo uidelicet tempore in quo Martyria affectus est, vt non tantum non possit naturaliter uiuere, sed neque possit sensu aliquo uiuere, quia tunc censetur moraliter mortuus, & mors censetur consummata. Dari autem semper aliquod tempus antè in quo homo nequeat sensibus uiuere, constat ex eo, quòd dispositio conseruatiua, quæ semper successiue corrumpitur, requiritur maior ad usum sensuum, quam vt anima informet, vt experientia constat.

DIFFICULTAS XXI.

Verum adulti saluari possint morte pro Christo perpeffa absque Baptismo in re & in voto.

Conueniunt Doctores, mortem pro Christo perpeffam posse absque Baptismo in re suscepto adultis sufficere ad iustificationem à peccatis,

Clemens
Romanus.
Cyprianus.
August.

catis, & consequenter ad gloriam consequendam. Quod aperte tradunt Clemens lib. 5. Constitutionum, cap. 5. aliis 7. Cyprianus Epist. 73. Augustinus 13. de Civitate Dei, c. 7. & est expressum in Scriptura, Marc. 8. *Qui perdidit animam suam propter me, salvam faciet eam; & Lucæ 12. Viuificabit eam.* & ad id sufficere quando procedit ex perfecta dilectione & charitate erga Deum (in qua votum perfectum Baptismi continetur) & non mirum, quia dilectio Dei etiam absque dicta mortis perpeffione sufficit ad id.

Est tamen difficultas, An mors pro Christo perpeffa sufficiat ad iustificationem & saluationem, quando non toleratur ex dilectione Dei in qua votum Baptismi continetur, ac proinde an sufficiat etiam absque Baptismo in voto perfecto.

Bonaurent.
Durand.
Canus.
Vasquez.
Ochagavia.

Bonaurentura in 4. dist. 4. 2. parte distinctionis, art. 1. q. 2. Durandus q. 8. Canus Relezione de Penitentia, part. 3. Vasquez d. 153. & Ochagavia q. 17. docent, mortem pro Christo perpeffam non sufficere adultis ad iustificationem à peccatis, nisi toleretur ex affectu charitatis erga Deum, ac proinde non sufficere absque Baptismo in voto perfecto; quod sentire videtur Bernardus Epist. 77. dum significat, martyrium non supplere vicem Baptismi, nisi ex merito fidei. Et expressisse videtur Paulus 1. ad Corinth. 13. *Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Et ratione probatur: quia si mortis perpeffio pro Christo absque dilectione Dei haberet vim iustificandi à peccatis, eam haberet non ex sua natura, ut patet, sed ex voluntate & lege Dei: nullo autem fundamento constaret de ea voluntate, quia non constat Scriptura, neque traditione, neque definitione Ecclesie, neque efficaci aliqua ratione.

Caietanus.
Sotus.
Suarez.
Valentia.
Agidius.
Raconis.

Caietanus verò 3. part. quaest. 87. art. 1. Sotus in 4. dist. 15. q. 2. art. 1. Suarez d. 29. Valentia d. 8. q. 2. punct. 2. Agidius q. 66. art. 12. dub. 2. & Raconis quaest. 2. art. 2. docent, mortem pro Christo perpeffam, quamvis non toleratam ex affectu charitatis erga Deum, sufficere adultis ad iustificationem à peccatis, & ad saluationem, ac proinde etiam absque Baptismo in voto perfecto. Quod expressisse videtur Clemens ubi supra, dum de catechumeno, qui martyrium subit, ait: *Latius discedat* (id est, moriatur) *passio enim, quam pro Christo sustinet, cedit ei in veriore Baptismo: quoniam ipse re ipsa commoritur Christo, alij figurâ.* ubi non ait, passionem ei cedere in veriore Baptismo, quia eam ex maiori charitate subit; sed quia re ipsa Christo commoritur. Et Cyprianus ubi supra, dum ait: *Numquid potest vis Baptismi esse maior aut potior quam confessio, ut quis coram hominibus Christum confiteatur, & suo sanguine baptizetur?* ubi vim martyrij tribuit ipsi passioni, non charitati, & illam comparat virtuti Baptismi; Baptismus autem verè remittit peccata, & confert primam gratiam iustificantem absque affectu charitatis. Et Augustinus ubi supra, dum ait: *Quicumque etiam, non suscepto regenerationis lacro, pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte Baptismatis: qui enim dixit, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. non minus generaliter dixit: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo qui in calis est, ubi nulla facta mentione charitatis, de morte tolerata pro confes-*

Clemens.

Cyprianus.

August.

sione Christi, ait, valere ad remissionem peccatorum non minus quam Baptismus; & non leuiter significat id conuenire dictæ morti ex promissione Christi non minus quam Baptismo.

Et id tradidisse videtur Christus Matth. 10. & 16. & Marc. 8. & Lucæ 12. verbis supra relatis, dum morti propter ipsum & propter suum Euangelium promittit viuificationem animæ, & inuentionem illius, & consequenter iustificationem à peccatis, qua anima mortua viuificatur, & perdit inuenitur, & qua, si in ea steterit, salua fiet: id autem promittit dictæ morti ratione sui, non ratione charitatis, tum quia id promittit morti, nulla mentione facta charitatis, neque alius rei; tum etiam, quia nihil noui & peculiare promitteret ipsi morti, quo induceret ad tolerantiam illius quod intendit, quia charitas id habet ratione sui absque morte.

Et ratione probatur: quia perpeffio mortis pro Christo habet vim iustificandi paruulos, ut diximus Difficultate precedenti, in quibus nequit ori ex affectu charitatis, ergo etiam adultos, quamuis in eis non oriatur ex affectu charitatis, quia eisdem verbis utiturque promittitur salus & vita animæ ob dictam mortem.

Vnde particula *propter me* in dictis testimoniis Scripturæ, non est idem ac *ex affectu charitatis erga Christum*; quod etiam deducitur ex eo, quod Marc. 8. additur, *propter Euangelium*, & tamen Euangelium nequit affectu charitatis diligi: sed est idem, ac pati mortem illatam in odium Christi, aut suæ fidei, vel intentione occidendi Christum; ut contingit Innocentibus, qui occisi sunt intentione occidendi Messiam, & ideo sua morte confessi sunt Christum esse Messiam.

Et non solum perpeffio mortis pro Christo prodest ex opere operato, & instar Sacramenti, peccatoribus ad iustificationem, sed etiam iustis ad augmentum iustitiæ (sicut Baptismus & Penitentia) quia non minus debet prodesse iustis quam peccatoribus, cum non minus confiteantur Christum, quam peccatores, & Christus omnibus morte contentibus ipsum promittit eos in celis confiteri.

Ex dictis constat, mortem pro Christo perpeffam, per se non requirere maiorem dispositionem in adulto peccatore peccato actuali, ut eum à peccatis iustificet, quam veram attritionem eorum, non contritionem, neque alium actum charitatis; aliàs numquam sua vi iustificaret à peccatis, quia id supponeret factum contritione, aut alio actu charitatis. Addidimus *per se*, quia etiam si quis passurus sit mortem pro Christo, tenetur præcepta aliàs obligantia seruare, si possit, ut præceptum Baptismi, & Confessionis, & Eucharistiæ, sed non præceptum contritionis perfectæ, ad quam peccator in articulo mortis obligatur, quando nequit Sacramentaliter confiteri; quia tantum tenetur ad perfectam contritionem, quando nequit alio remedio à mortalibus liberari, ne in statu peccati in æternum discedat, quia tunc passione ipsa mortis, attritione præsupposita, liberabitur, ut supponimus.

Ita tamen existimamus attritionem sufficere in adulto peccatore peccato actuali, ut iustificetur patiendo mortem pro Christo, ut in eo etiam requiratur ad id: quia ut dicitur in Tridentino sess. 14. c. 1. *Penitentia semper fuit omnibus, qui mortaliter peccarunt, necessaria ex diuina institutione;*

Trident.

tritione, quia convenientissimum est, ut qui propria voluntate peccauit, illud retractet, ut ab eo liberetur. Nec huic obstat, quod morientibus pro Christo promittatur iustificatio à peccatis, quia etiam promittitur suscipientibus Baptismum, & tamen adultis peccatoribus peccato actuali non confertur iustificatio, nisi saltem sint attriti. Nihilominus eo ipso, quod Ecclesia cognoscit aliquem pro Christo aut pro eius lege aut fide mortuum fuisse, etiam si antea fuerit in peccatis, pie credit, quando aliunde oppositum non constat, iustificatum fuisse præsupposito sufficienti dolore; quia pie credit Deum non deesse in ea occasione suis militibus; & quando id credit, non nisi ab Spiritu sancto directa credit. Præter attritionem autem in adultis peccatoribus etiam requiritur voluntas patiendi mortem ad iustificationem à peccatis, & in iustis ad augmentum iustitiæ, sicut in adultis suscipientibus Baptismum, sed non requiritur in illis voluntas actualis, neque virtualis patiendi mortem, quia adulti nihil ad martyrium efficiunt, sed tantum patiuntur (& voluntas actualis aut virtualis tantum requiritur, quando voluntas est effectiua) sed sufficit habitualis, quæ scilicet præcesserit, & non sit retractata, qua voluerint mori pro Christo: quia convenientissimum est, ut adultis, qui sunt domini suæ voluntatis, nihil adhuc ex privilegio conducat ad iustificationem absque proprio consensu, præsertim ad primam, quæ à peccatis propria voluntate contractis liberantur; in iustis verò sufficit voluntas moriendi pro Christo absque at-

tritione, & absque omni alia dispositione, ut passio mortis ipsis ad instar Sacramenti proficiat ad augmentum iustitiæ, sicut illis sufficit voluntas suscipiendi Sacramenta viuorum, ut ipsis proficiant ad augmentum iustitiæ.

Bernardus ergo Epist. 77. dum ait, martyrium habere vim supplendi Baptismum ex merito fidei, non vult id obtineri fide patientis mortem, alias non proficeret paruulis: sed tantum vult, martyrium habere à Christo vim supplendi Baptismum ob fidem, id est ut honorificetur fides, cui Martyr passione mortis honorificentissimum perhibet testimonium.

Paulus verò I. ad Corinth. 13. illis verbis, *Si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*, non fauet aduersariis, quia vel sensus est, dictam passionem, si non procedat ex charitate, vel si ad charitatem non perducatur (ut potest defectu aliquo non perducere) nihil prodesse patienti, ut non pauci exponunt: vel sensus est, prædictam passionem non procedentem ex fine seu affectu virtutis (qui secundum phrasim Augustini dicitur charitas) sed ex malo fine, nihil prodesse patienti, ut Anselmus, Beda, & S. Thomas exponunt.

Et ad rationem pro aduersariis adductam, constat ex dictis, vim iustificandi instar Sacramenti conuenire morti pro Christo ex privilegio, & voluntate Dei, quæ non parum est indicata in Scriptura, Matth. 10. & 16. Marc. 8. & Lucæ 12. & à Patribus intellecta & nota.

Anselmus.
Beda.
S. Thomas.

DISPUTATIO II.

De Ministro Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Utrum quilibet homo sit minister sufficiens ad valide baptizandum.

Caluinus.

IRCA rem hanc errauit Caluinus, existimans, neminem, qui non sit minister ordinarius ad id deputatus seu ordinatus, posse adhuc in extrema necessitate baptizare, quia Christus Matth. ultimo non omnibus dixerit, *Euntes docere omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, sed tantum Apostolis, ac proinde in ipsis etiam Episcopis eorum successoribus. Sed non explicat Caluinus, an minister sic ordinatus sit necessarius ad valide, an tantum ad licite baptizandum.

Catholici tamen conueniunt, quemcumque hominem, etiam hæreticum, & non baptizatum, & feminam, esse ministrum sufficientem ad valide baptizandum: quod perpetua & constanti Ecclesiæ traditione constat, & definitum est ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi cap. 1. (& refertur in cap. *Firmiter*, de Summa Trinitate & fide Catholica) & ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, dum ait: *In casu autem necessitatis non solum Sacerdos vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imò etiam paganus & hæreticus baptizare potest.*

Quod si quilibet homo in extrema necessitate baptizare potest, etiam poterit valide extra illam: quia qui pro aliquo tempore sufficiens est ad valorem Sacramenti, etiam est pro omni. Addidit autem Eugenius, *in casu necessitatis*, ut ostendat, in eo casu quemlibet non tantum valide, sed etiam licite posse.

Nonnulli verò Patres, quos refert Vasquez Vasquez. d. 147. qui contra dictam veritatem obijciuntur, tantum intendunt, non quemlibet posse licite baptizare; quod, excepto casu extremæ necessitatis, verissimum est. Gregorius verò II. in Epist. ad Bonifacium, dum ait, *Quos à Paganis baptizatos esse Papa. affirmasti, si ista haberetur, ut denuo baptizes in nomine Trinitatis, mandamus*, tantum significat, baptizatos à Paganis iterum esse baptizandos, quia non fuerunt valide baptizati, non quia baptizati fuerint à Paganis, sed quia non fuerunt baptizati in nomine Trinitatis, ut in dicto testimonio indicatur.

Christus ergo Matth. ult. non dedit nouiter Apostolis potestatem baptizandi, quia creditur illam ante suam mortem dedisse, quando Baptismum instituit, & omnibus generaliter, ut Ecclesiæ traditione, & Pontificum definitione constat; sed præceptum docendi & baptizandi. & quamuis eam potestatem tunc dedisset, potuit illis eam dedisse non ut Episcopis, neque ut Sacerdotibus, sed ut hominibus.

DIFFI.

DIFFICULTAS II.

Quibus conveniat ex officio baptizare.

Clemens
Romanus.
Gelafius
Papa.
Eng. IV.

Conueniunt primo Doctores, non solum Episcopum, ut manifestum est, sed etiam Sacerdotem, quamvis simplicem, ex vi sui Ordinis posse ex officio baptizare. Quod satis constat ex usu & praxi Ecclesiae, & supponunt Clemens Romanus & Gelafius Papa ubi infra, & exprimitur ab Eugenio IV. in suo Decreto, dum de Baptismo ait: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio conuenit baptizare.* Quod satis conuenienter institutum est à Christo, quia Sacerdos ex vi sui Ordinis habet potestatem efficiendi Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi, quod est Sacramentum Ecclesiasticae unitatis, iuxta Paulum 1. ad Cor. 10. ac proinde fuit maxime conueniens, ut ex vi eiusdem Ordinis etiam possit per Baptismum efficere membra Ecclesiae, & participes unitatis illius.

Suarez.

Ita tamen Sacerdos ex vi sui Ordinis potest ex officio Baptismum administrare, ut eo ipso id possit absque indignitate & irreuerentia in Baptismum efficere independentem à Parocho, seu absque licentia illius, ut contra Vasquez d. 147. c. 3. aduertit Suarez d. 23. sect. 2. (sicut potest efficere Eucharistiam) quia ex vi sui Ordinis habet potestatem completam ad baptizandum quemlibet, ita ut, quantum est ex parte potestatis, non deficiat Sacerdoti aliquid quod egeat à Parocho recipere, quia baptizare non est actus iurisdictionis (sicut est absolueret à peccatis) sicut neque consecrare: imò Parochus nullam habet in baptizandum, nec Episcopus; quia quousque baptizatus sit, non est Ecclesiae subditus. Verum est, Sacerdotem non posse absque voluntate Parochi incolas parochiae illius absque iniuria in ipsum Parochum baptizare, & eius communitati aliquem medio Baptismo adscribere: quia ipsi Parocho incumbit extraneos ad suam communitatem admittere; ac proinde Sacerdos contra eius voluntatem baptizans peccat peccato iniustitiae, imò graui, sed non sacrilegij, seu irreuerentiae in Baptismum.

Vnde commissio, aut potius licentia aut voluntas Parochi requisita in Sacerdote ad baptizandum incolas parochiae illius (quae sufficit interpretatiua, aut praesumpta, & non tantum praesens, sed etiam futura, quae contingit quando praesumitur, id ignorante Parocho) requiritur ut non baptizet illicitè contra iustitiam, non verò ut non baptizet illicitè contra reuerentiam Baptismi.

Vasquez.

Aduertit Vasquez, Sacerdotes non Parochos egere ex consuetudine approbatione Episcopi ad baptizandum. Hanc tamen consuetudinem non inuenimus: quia etiam si in aliquibus Episcopatibus, Sacerdotibus petentibus approbationem requisitam à Tridentino pro administrando Sacramentum absolutionis secularibus, concedatur pro administratione omnium Sacramentorum, sed non in omnibus, & in his in quibus conceditur, non conceditur tamquam quid necessarium, aut saltem non acceptatur ut tale, nisi ab ignorantibus.

Eng. IV.
Gelafius
Papa.

Conueniunt secundo Doctores, Diaconum ex vi sui Ordinis non posse ex officio baptizare independentem à Sacerdotibus; quod satis insinuat Eugenius IV. dum solis Presbyteris attribuit esse ministros Baptismi ex officio, & id tradit Gelafius Papa

in Epist. ad Episc. Lucan. (& refertur in can. Diaconos, 93. dist.) dum de Diaconis ait: *Absque Episcopo vel Presbytero baptizare non audeant, nisi praedictis Ordinibus fortasse longius constitutis, necessitas extrema compellat.* & Clemens lib. 8. Constit. Apostol. c. 46. dum ait: *Neque enim fas est Diacono baptizare.* Nihilominus Diacono ex vi sui Ordinis conuenit ut possit, ex commissione aut licentia Sacerdotis, baptizare, ut insinuat Gelafius verbis illis, *absque Episcopo vel Presbytero*, id est absque commissione vel licentia Episcopi vel Presbyteri, supponens, ex ea posse & absque ea non posse, nisi in extrema necessitate, & absentibus Episcopo & Presbytero, sicut neque laicos: & id exprimitur in ordinatione Diaconi illis verbis: *Diaconum enim oportet ministrare ad altare, baptizare, & praedicare.* Quod etiam constat ex eo, quod Diaconus ex vi ordinationis instituitur ut ministret Episcopo & Presbytero, & eis interuiat in Baptismo & in aliis Ecclesiasticis ministeriis.

Vnde hoc potest Diacono committi, sed non absque necessitate graui (quia haec sola in considerationem venit) quia ordinatur ut ministret & iuuet; ergo nequit id adhuc ex commissione efficere, nisi quando iuuenem & ministerium ipsius necessarium est; sed non requiritur necessitas extrema, quia in hac etiam possunt laici, & absque commissione & licentia.

Conueniunt tertio Doctores, nullum Diacono inferiorem, quamvis Parochum, posse dignè & competenter baptizare adhuc ex commissione, nisi in extrema necessitate, id est, nisi quando aliquis prudenter iudicatur moriturus absque Baptismo, nisi ab aliquo inferiore baptizetur. Et in primis, quod in extrema necessitate possit, constat ex Eugenio IV. in suo Decreto fidei, & ex perpetua traditione. Quod vero extra eam nequeat, constat ex omnibus Patribus & Iuribus, quae id tantum attribuant Sacerdotibus & Diaconis, in quibus eo ipso supponitur id non posse Diacono inferiores. Eng. IV.

Diaconus ergo absque graui necessitate baptizans, quamvis ex commissione, & quamvis Baptismo non solemni, peccat peccato mortali sacrilegij, quia absque graui necessitate nequit adhuc ex commissione dignè & competenter baptizare, & etiam reliqui Diacono inferiores baptizantes absque extrema; quia extra hanc non possunt dignè & licitè. Imò omnes praedicti in casibus dictis etiam peccant peccato graui iniustitiae contra Parochum, si id efficiant in eius parochia absque ipsius aut Episcopi voluntate saltem praesumpta.

An verò qui baptizat quando non potest competenter baptizare, ut Diaconus absque commissione, & absque graui necessitate, & omnis alius inferior absque necessitate extrema, fiat irregularis, dicimus Tractatu de Irregularitate Disput. 11. Diffic. 11.

DIFFICULTAS III.

Quis ordo seruandus sit inter eos, qui tantum in extrema necessitate possunt dignè & competenter baptizare.

Conueniunt Doctores, inter eos qui non possunt dignè & competenter baptizare nisi in extrema necessitate, nempe inferiores Diaconos, & hunc absque licentia Sacerdotis, si adsint & bapti-

baptizare possint, eum qui fuerit Clericus, preferendum esse laico, & Clericum digniorem, verbi gratia Subdiaconum, preferendum esse Clerico non Subdiacono, & virum feminæ, & baptizatum non baptizato; & dictum ordinem ita seruandum esse, vt in ipsius inuersione forsan sit peccatum.

Vasquez. Est tamen difficultas, An inuersione dicti ordinis sit mortalis, an tantum venialis. Vasquez disp. 147. cap. 5. docet, quamcumque inuersionem ex dictis, etiam qua femina præfertur viro, esse mortalem, quia quamcumque prælatio ex dictis est materia grauis, & Iure diuino præscripta.

Sotus. *Suarez.* Sotus in 4. dist. 4. quæst. vnic. art. 2. Suarez disp. 31. sect. 4. docent, quamcumque inuersionem ex dictis tantum venialem, quia in nullius inuersione est usurpatio officij, quia nulli ex prædictis conuenit ex officio baptizare, adhuc Diacono, absque licentia Sacerdotis.

Reginald. *Egidius.* Reginaldus verò lib. 27. num. 44. & Egidius quæst. 67. art. 5. dub. 2. docent, & meritò, inuersionem, qua inferiores Diacono ei præferuntur, esse mortalem, non verò inuersionem inter alios Diacono inferiores. Et in primis inuersionem, qua inferiores Diacono ipsi præferuntur, esse mortalem (quod etiam tenuit Suarez disp. 23. sect. 2. in fine, & in quo conuenit Vasquez) probatur: quia ex vna parte Diaconus Iure diuino præfertur alijs sibi inferioribus, quia ex vi sui Ordinis est magis aptus ad id quam alij inferiores, & ex altera hæc prælatio est materia grauis & considerabilis, ergo opposita inuersione & prælatio erit mortalis, vt pote grauis usurpatio cuiusdam prælationis & inchoationis officij, & ob hanc rationem inuersione, qua Sacerdote inferiores, etiam Diaconus, illi præferuntur, est mortalis, in quo Doctores conueniunt, quia scilicet Sacerdos Iure diuino, vt pote ex vi sui Ordinis, præfertur Diacono & alijs inferioribus, & hæc prælatio est materia grauis.

Sotus. *Suarez.* Quod verò inuersione inter inferiores Diaconos non sit mortalis, in quo etiam conueniunt Sotus & Suarez, probatur: quia inter inferiores Diaconos nulla est prælatio Iure diuino præscripta, quia eorum soli Sacerdoti & Diacono conuenit, quia ipsis conuenit ex vi sui Ordinis, non verò alijs. Ex quo constat ad rationem Vasquez. Neque præscripta est Iure aliquo Ecclesiastico, quia de eo non constat. Quia tamen in inuersione dicti ordinis inter inferiores Diaconos nonnulla indecentia reperitur, in eo videlicet quod femina præferatur viro, & laicus Clerico, & Clericus inferiori digniori, & non baptizatus baptizato, idèd forsan dicta inuersione erit venialis, sed leuissima.

Nauarrus. *Vasquez.* Addunt Nauarrus cap. 22. num. 7. & Vasquez, non excommunicatum preferendum esse excommunicato; & meritò, ob peculiarem prohibitionem Ecclesiæ, qua excommunicatus prohibitus est Sacramenta administrare: quod credimus esse verum, vt contra Henriquez exprimit Nauarrus, & insinuat Vasquez: quamuis non excommunicatus sit laicus, & excommunicatus sit Sacerdos, quia excommunicatus, quamuis Sacerdos, est peculiariter prohibitus, & non laicus; & quamuis excommunicatus non sit nominatim excommunicatus, quia eodem modo est prohibitus, ac nominatim excommunicatus.

DIFFICULTAS IV.

Vtrum Diaconus possit solemniter baptizare.

S Vpponimus, in quo communiter conueniunt Doctores, ex dispensatione Pontificis quemlibet, etiam laicum, posse solemniter baptizare in casibus, in quibus Iure diuino potest baptizare, quia solemnitas Baptismi solo Iure Ecclesiastico introducta est, & absque dispensatione id non posse Diacono inferiores: quia solemnitas Baptismi non est præscripta ab Ecclesia pro his, quibus ex vi Ordinis non conuenit dignè & competenter baptizare, sed tantum pro ordinatis ad id.

Est ergo difficultas, An Diaconus absque dispensatione Pontificis possit solemniter baptizare.

Circa quam Doctores, qui eam attingunt, conueniunt, posse solemniter baptizare, quando in casu necessitatis, siue extreme siue non extreme, ipsi committitur baptizare. Ita Vasquez disp. 247. cap. 4. Suarez d. 23. sect. 2. & Egidius quæst. 77. artic. 5. dub. 3. & meritò, quia Diacono ex vi suæ ordinationis posse dignè & competenter baptizare, conuenit ex commissione Sacerdotis in casu necessitatis grauis, siue extreme siue non extreme, ergo quando ex commissione baptizatur in casu grauis necessitatis, poterit etiam solemniter baptizare, quia ex vna parte solemnitas præscripta est ab Ecclesia pro ministris, quibus ex vi sui Ordinis conuenit dicta potestas, & ex altera parte solemnitas hæc non est Diacono prohibita: imò decentius est ministrum, pro quo præscripta est, eum ea quam absque ea baptizare.

Addimus, quando ipsi committitur baptizare, quia Diaconus absque commissione Sacerdotis nequit solemniter baptizare adhuc in extrema necessitate, vt contra Suarez aduertit Egidius, quia quamuis in extrema necessitate possit dignè & competenter baptizare absque commissione, absque ea tamen non baptizat vt Diaconus, seu ex vi sui Ordinis, sed vt laicus, quia ex vi sui Ordinis, & vt Diaconus, tantum potest competenter baptizare vt minister Sacerdotis, & vt ei inferuiens, quia Diaconus ad id tantum ordinatur, ac proinde Diaconus absque commissione Sacerdotis non potest solemniter baptizare adhuc in extrema necessitate, ob rationem dictam, quia scilicet solemnitas tantum est præscripta pro ministris ex vi Ordinis.

Sacerdos verò in aliena Parochia posset absque commissione Parochi solemniter baptizare absque irreuerentia erga Baptismum (quamuis non absque iniuria in Parochum) quia Sacerdos etiam absque commissione est minister ex officio, & ex vi sui Ordinis, & tantum eget commissione, vt non irroget iniuriam Parochi, ac proinde etiam absque commissione Parochi posset ex sola voluntate præsumpta illius, quia tunc nulla illi irrogatur iniuria.

DIFFICULTAS V.

Utrum plures simul integrè baptizantes eundem validè baptizent.

Conueniunt Doctores, quando plures ita concurrunt ad baptizandum vnum & eundem, ut quilibet eum integrè baptizet, integram proferendo formam, & integrè abluendo, & intendendo baptizare per se independentem ab alio, si simul tempore perficiant omnia requisita ad Baptismum, tunc eos plures verè & validè baptizare, quia quilibet ex illis integrè baptizat, ac si solus baptizaret. Quod autem vnus alterum comiteretur in baptizando, ex nullo capite ob stare potest valori Baptismi. Et quando vnus ex illis prius perficit omnia requisita ad Baptismum quàm alter, illum solum validè baptizare: quia qui posterius illa perficit, inuenit hominem iam validè baptizatum, ac proinde incapacem alterius Baptismi validi.

Dictam autem doctrinam existimamus veram, non solum quando quilibet baptizat modo prædicto sub forma Baptismi in numero singulari, nempe *Ego te baptizo* (in quo Doctores conueniunt) sed etiam quando quilibet baptizat modo prædicto sub forma in numero plurali, nempe, *Nos te baptizamus*, &c. ut contra Vasquez d. 148. & contra Egidium q. 67. art. 6. n. 43. aduertunt Durandus in 4. d. 3. q. 3. n. 15. & Suarez d. 25. sect. 3. quia etiam tunc quilibet adhibet sufficientem formam, quia illa æquiualeat huic, *Ego te baptizo*, & *iste etiam te simul baptizat*. in quibus verbis vera forma continetur, quamuis in ea aliquid non necessarium addatur, illud videlicet, *& iste etiam te simul baptizat*. quo non destruitur sensus formæ consuetæ, quia verba hæc, *nos te baptizamus*, possunt à ministro proferri ad significandum se abluere ut causam totalem (ut verè requiritur ad valorem Baptismi) quia verba hæc æquiuoca sunt ad significandum, baptizantes sub ipsis verbis baptizare, seu abluere ut causas partiales, & ut causas totales; quia quilibet verè & naturaliter potest, quando alius abluit, abluere, aut partialiter, ut quando abluunt vna infusione ex aliquo vase, aut mergendo baptizandum; aut totaliter, ut quando quilibet diuersa infusione baptizat, præsertim in distincta parte (alias non possent plures sub forma in numero singulari validè baptizare) ac proinde illa proferens, potest illis vti ad significandum se abluere ut causam totalem, & in hoc sensu illa proferre. Secus contingit in his verbis, *Nos trahimus nauim*, quia vniuoca sunt, & eis tantum potest quis vti ad significandum se trahere nauim ut causam partialem; quia quando plures illam trahunt, non possunt eam nisi ut causæ partiales trahere.

Sed quamuis, quando plures simul eundem baptizant, validè in casu dicto baptizent, illicitum tamen est, & peccatum (imò graue) plures simul eundem baptizare, quamuis validè, quia saltem se exponunt temerarie manifesto periculo rebaptizandi, quia moraliter semper vnus ex illis prius perficit Baptismum quàm alter, in quo casu posterior rebaptizat, quia baptizat iam baptizatum ab altero: & quamuis periculum istud cesseret, & ex eo non peccent, quando quilibet baptizat sub conditione (saltem interius concepta) non baptizan-

di, si alter prius perficiat Baptismum, peccant tamen ex eo quòd abique necessitate baptizent sub conditione, quia moraliter numquam erit necessarium plures sic baptizare.

Quòd si plures Sacerdotes recenter ordinati, qui simul consecrant eundem panem & idem vinum cum Episcopo ordinante, non peccant, & excusantur ab irreuerentia, quamuis se exponant manifesto periculo proferendi inaniter verba consecrationis supra materiam iam fortè ab altero prius consecratam, est, quia Christus specialiter voluit, & satis congruenter id fieri in ordinatione Sacerdotis, quia ea carimonia est maxime congrua, & conueniens institutioni Eucharistiae, quia in ea Christus simul cum Apostolis Eucharistiam sumpsit, & officium consecrandi illis commisit, & præcepit ut in memoriam suæ passionis illam consecrarent & fumerent, & re ipsa vtrumque simul cum Christo facerent; nisi ad non consecrandum cum Christo præualeret, quòd erat maxime conueniens, quòd consecratione à Christo solo facta denotaretur, quòd ipse erat auctor tanti Sacramenti, de quo in Tract. de Eucharistia Disput. XI. Difficul. 11.

Est tamen difficultas, An, quando plures ita simul baptizant eundem, ut quilibet illum integrè baptizet, quia simul tempore perficiunt omnia requisita, ac proinde sint plures numero Baptismi, sint etiam plura numero Sacramenta Baptismi, an tantum vnum.

Sotus in 4. dist. 4. q. vnic. art. 4. Vasquez disp. 148. c. 2. & Ochagavia q. 13. docent, tunc esse vnum tantum numero Sacramentum Baptismi, quia significatio gratiæ, quæ in illis pluribus Baptismis reperitur, est tantum vna numero, sicut & gratia ipsa significata & collata per illos est tantum vna numero; vnitas autem Sacramenti desumenda est ex vnitate significationis Sacramentalis, quia hæc est forma totalis Sacramenti, & non ex vnitate rerum materialium quibus significatio illa inest.

Gabriel verò in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 3. dubio 4. Caietanus 3. p. quæst. 67. art. 6. & ibidem Egidius dub. 1. docent, tunc esse plura numero Sacramenta Baptismi, & merito: quia tunc ita sunt plura numero materialia totalia Baptismi, coalescentia ex pluribus ablutionibus & ex pluribus formis, ut quilibet independentem ab alio conueniat ex institutione Christi significatio gratiæ, ac si pluribus personis applicarentur, ergo illis conuenit non vna tantum significatio gratiæ, sed multiplex, sicut si pluribus personis applicarentur. Quòd autem gratia per illos significata & collata sit vna tantum numero, non sufficit ut significatio sit tantum vna numero, sicut neque sufficit quòd Petrus significatus ver vocem Petri sit vnus, ut diuersis vocibus Petri prolatis à diuersis inest vna numero significatio, quia reuerà inest multiplex. Nihilominus tunc dicti plures Baptismi possunt virtualiter dici vnum tantum Sacramentum, quia non habent maiorem virtutem quàm si esset vnum tantum Sacramentum: & in hoc sensu à S. Thoma q. 67. art. 6. dicuntur vnum Sacramentum.

Quòd autem quilibet minister in casu dicto sit integer & totalis & sufficiens, & quilibet Baptismus sit integrum signum gratiæ totale & sufficiens, ac proinde plures causæ gratiæ totales ministeriales & instrumentales, non inconuenit: quia quamuis

Durandus.
Suarez.

Sotus.
Vasquez.
Ochag.

Gabriel.
Caietanus.
Egidius.

S. Thoma.

quamuis sint totales & sufficientes in actu primo, quia quilibet est sufficiens vt moueat Deum, & sic causet gratiam independentem ab alia; non tamen sunt totales & sufficientes in actu secundo, quia tunc quilibet non mouet totaliter & sufficienter, sed tantum ipse plures simul, ita vt si quilibet moueret Deum seorsim, aliter moueret, ac quando mouet simul cum alia, ea proportionem, quia duo fines, quorum quilibet est sufficiens ad mouendam, quando simul mouent non mouet quilibet totaliter, sed partialiter.

DIFFICULTAS VI.

Virum plures diuidentes ministerium Baptismi, valide baptizent.

Martilius in 4. q. 4. art. 4. dub. 1. & Caietanus 3. p. q. 67. art. 6. docent, in casu extremæ necessitatis valide fieri Baptismum à duobus diuidentibus ministerium Baptismi, vt si esset infans non baptizatus statim moriturus, & ei non adesset, nisi duo, quorum vnus careret brachijs, qui non posset ablueret, & alter esset mutus, qui non posset verba Baptismi proferre, tunc validus esset Baptismus, si mutus ablueret infantem illum, & carens brachijs proferret verba Baptismi.

S. Thomas q. 67. art. 6. & ibidem Egidius dubio 1. Valquez d. 148. c. 4. Suarez d. 23. lect. 3. & communiter Doctores docent, numquam posse fieri valide Baptismum à pluribus, quorum quilibet concurreret tantum ad partem Baptismi, vt quando vnus tantum abluat, & alter tantum proferat verba formæ, & merito: quia in casu dicto proferens verba formæ falsum enuntiaret; ergo nihil efficere, quia verbis falsis nihil efficitur ex institutione Christi. Quod autem sic proferens verba formæ falsum enuntiaret, patet, quia ipse non baptizaret, neque ablueret exteriore ablutione, quod verba formæ significant. Et quamuis verbum baptizo in dicta forma idem esset, ac ministro tibi Baptismum, etiam falsum enuntiaret, quia sic proferens verba non administraret Baptismum, sed tantum partem, nempe formam. Vnde etiam enuntiaret falsò, quamuis vteretur illis verbis in numero plurali, nos te baptizamus, quia sensus horum verborum est, ego te baptizo, & isto baptizat, & verba hæc, ego te baptizo falsa sunt, vt iam diximus. Et eodem modo etiam falsum enuntiaret, quamuis non ablueret proferret verba formæ Græcorum, Baptizetur seruus Christi, quia hæc verba eundem sensum efficiunt, quem verba formæ Latinorum, ego te baptizo, quia eadem est substantialiter forma Latinorum & Græcorum, quia sensus formæ Græcorum est, Baptizetur a me seruus Christi, vt diximus Disputatione 1. Difficultate vi. ergo si in casu dicto forma Latinorum non esset substantialiter vera, neque esset forma Græcorum.

Addimus, vt optime Suarez & Egidius, eodem modo fieri inualidè Baptismum à duobus, quamuis non diuidant ministerium baptizandi, sed vterque simul abluat, & formam Baptismi proferat, quando neuter intendit baptizare vt integer minister, sed vteruis intendit vt causa tantum partialis baptizare, quasi adiuuans alterum ad vnum Baptismum, & quasi cum eo vnum integrum ministrum componens ad illum, quia ea in-

tentio contraria est institutioni Christi, qui voluit vt minister Baptismi eum administret vt causa totalis, & integra vt vltus Ecclesiæ, quæ semper voluit vt Baptismus ab vno tantum ministraretur, ostendit, quod etiam formam ipsam Baptismi, Ego te baptizo, denotatur. Et hæc ratio etiam probatur, quod supra diximus, nempe Baptismum à pluribus exterius diuidentibus ministerium Baptismi, inualidè fieri, quia tunc à nullo procedit vt ab integro ministro.

DIFFICULTAS VII.

Virum vnus possit plures simul baptizare.

Conueniunt Primò Doctores, vnum posse plures simul valide baptizare his verbis, Ego vos baptizo, &c. si adsint reliqua requisita, quia tunc nihil deficit ad valorem Baptismi. Secundò conueniunt, vnum plures simul baptizare extra grauem necessitatem esse illicitum & peccatum, quia est contra consuetudinem Ecclesiæ, nolentis sic fieri Baptismum extra necessitatem grauem; imò id est peccatum mortale, vt contra Sotum existimant Scotus, Gabriel, Egidius & Valquez, quia est magna mutatio in re graui.

Est tamen difficultas, An in casu dicto sint plures Baptismi, & plura Sacramenta. Circa quam conueniunt Doctores, esse plures Baptismos, & plura Sacramenta: quia sunt plures ablutiones formaliter & expresse, & sunt plures formæ, quamuis non formaliter & expresse, sed æquiuallenter, quia, ego vos baptizo, æquiuallent his, ego te baptizo, & ego te baptizo; quia illis verbis, ego vos baptizo, verè significantur omnes ablutiones, quibus minister sub his verbis baptizat, quod sufficit, vt ex dicta forma, quæ æquiuallenter est plures, & ex dictis pluribus ablutionibus plures fiant Baptismi, & plura Sacramenta.

DIFFICULTAS VIII.

Quanta coniunctio, seu temporis similitudo inter formam & materiam proximam Baptismi requiratur, & sufficiat ad valorem ipsius.

Conueniunt Doctores, ad valorem Baptismi non requiri materiam proximam, nempe ablutionem & formam simul incipere, neque simul finire, quia neque veritas formæ, neque aliquid aliud tantam coniunctionem requirit, & credi non potest, Christum ab hominibus requirere, quod humanà diligentia nequit discerni. Et conueniunt contra Glossam in can. De rabe. 1. quæst. 1. non requiri materiam proximam perseverare vsque ad vltimam prolationem verborum, quia id nec requirit veritas verborum formæ, quia quamuis finiatur ablutio antequam finiatur verba, verum est dicere, ego te baptizo, neque aliquid aliud id requirit.

Circa difficultatem ergo Scotus in 4. dist. 6. quæst. 3. Gabriel quæst. 1. art. 2. & Caietanus tomo 1. Opusculorum, tit. 26. docent, ad valorem Baptismi eam tēporis similitudinem inter proximam

materiam & formam requiri, vt neutra finiat^r antequam altera incipiat, nempe vt ablutio non finiatur antequam incipiat prolatio verborum, neque econtrā, quia similtas hęc videtur necessaria ad veritatem verborum formę, quia nequit esse verum, *ego te baptizo*, quod est pręsens Indicantis, si ante aut post fiat omnino ablutio, & non tunc quando forma aut aliquid formę profertur. Et ob eandem rationem idem existimant de similtate materię proximę & formę in Sacramento Confirmationis, quia scilicet forma illius etiam significatur verbo pręsentis Indicatiui.

Sotus.
Suarez.
Vasquez.
Ægidius.

Sotus verò in 4. dist. 3. q. vnica, art. 8. Suarez d. 2. sect. 2. Vasquez d. 1. 38. c. 7. & Ægidius q. 60. artic. 6. docent, ad valorem Baptismi non requiri tantam temporis similtatē inter materiam proximam & formam illius, vt necessarium sit alteram incipere ante finitionem alterius, & econtrā, sed sufficere, quòd ante vel post alteram incipiat altera, & econtrā, dum inter vnam & alteram non sit magna interpolatio physica, & merito: quia non requiritur maior similtas inter proximam materiam & inter formam, quàm ea quę sufficit ad veritatem formę cadentis supra ipsam materiam; quia eo ipso forma & materia possunt ad vnam & eandem actionem Sacramentalem pertinere, & ex eis potest vnum & idem Sacramentum coalescere. Similtas autem inter formam & materiam proximam Baptismi, quamvis cum aliqua discontinuatione & interpolatione, dum non sit magna, sed parua, sufficit ad veritatem formę Baptismi cadentis supra materiam proximam illius: quia qui, postquam abluit, statim aut paulò post dicit, *ego abluo*, verum dicit, & econtrā, qui, postquam dicit, *ego abluo*, statim aut paulò post abluit, verum dicit, quia tunc moraliter & humano modo actio illa abluendi censetur pręsens, quando profertur verbum illam significans; sicut qui, postquam potauit, statim aut paulò post dicit, *ego poto*, verum dicit, & econtrā, qui habens vas plenum aqua in manu dicit, *ego poto*, verum dicit, si statim aut paulò post potet. Ex quo constat ad rationem aduersarij sum. Addidimus, dum inter vnam & alteram non sit magna interpolatio physica, quia quando est, vt quadrantis horę, imò & minoris temporis, similtas, quę cum illa interpolatione est, non sufficit ad valorem Baptismi, quia non sufficit vt forma sit vera, quia tunc materia proxima non censetur moraliter pręsens, qualiter formā ipsā significatur.

Suarez.
Vasquez.
Ægidius.

Idem quoque existimant Auctores nostrę sententię de similtate inter materiam proximam & formam Confirmationis, ob eandem omnino rationem. Et idem exprimunt Suarez, Vasquez & Ægidius de similtate inter materiam proximam & formam Extremę Vnctionis, ratione Pronominis istam, contenti in forma illius, quia significat pręsentiam saltem moralem Vnctionis. Et idem dicunt Suarez & Ægidius de similtate inter proximam materiam & formam Ordinis ratione verbi contenti in forma illius, quod actionem pręsentem, saltem moraliter, significat.

DIFFICULTAS IX.

Utrum pręter ministrum qui confert Baptismum, necessarius sit pater.

Quamuis ad valorem Baptismi necessarius non sit qui baptizandum teneat dum baptizatur, & pro eo respondeat, & eum de sacro Baptismatis fonte suscipiat, qui *patrinus* dicitur, iure tamen Ecclesiastico necessarius est ad Baptismum solemnem, vt licitè fiat, vt constat ex consuetudine Ecclesię quę antiquissima est; & illius sit mentio apud antiquos Patres, & Concilia, & in pluribus Canonibus de Consecratione, dist. 4.

Obseruandum est, quòd quamvis iure antiquo Canonis *Non plures*, de Consecratione, dist. 4. & cap. vltim. de *Cognitione spirituali*, in 6. vnus tantum siue vir siue femina posset esse patrinus in Baptismo, iam tamen iure nouo Tridentini sess. 24. c. 2. conceditur, vt possint esse duo, vnus & vnus; excipiuntur tamen Primò Monachi, qui can. *Monachi*, de Consecratione, dist. 4. prohibiti sunt exercere dictum munus. Sub Monachis tamen, qui sibi solis vacant, vt Ægidius aduertit, non comprehenduntur Religiosi Mendicantes, qui etiam vacant alijs.

Excipiuntur Secundò in can. *In Baptismo*, de Consecratione, dist. 4. qui non sunt baptizati, vt nequeant esse patrini, non prohibitione ad ipsos directā, quia non baptizati non subduntur Ecclesiasticę prohibitioni, sed directā ad baptizantes, & ad quoscumq; alios ad quos pertinet designare patrinos, ne eligāt non baptizatos ad munus patrini.

Excipiuntur Tertio parentes, qui can. *Pervenit*, & can. *Ad limina*, 30. quęst. 1. prohibiti sunt esse patrini proprię sobolis, quamvis non adit alius qui possit esse patrinus, quia munus patrini non est magnę necessitatis, eos tamen non priuari iure petendi, quamvis absque necessitate & absque ignorantia id faciant, dicimus Tractatu de Matrimonio, Disput. x. Diffic. vi.

Maritus tamen & vxor possunt alienę prolis absque peccato esse patrini, vt aduertunt Sanctius lib. 7. d. 57. Vasquez & Ægidius q. 67. art. 7. quia id nullibi prohibetur, vt taceatur Urbanus. II. in can. finali, 30. quęst. 4. Quòd autem ipse in eo Canone statuat, quòd non sint patrini, non obstat, vel quia id non prohibet, vt ex contextu deduci videtur; vel quia si id prohibuit, non est vsu receptum.

De impedimento autem cognitionis spiritualis dirimente matrimonium contrahendum, ortę ex munere patrini Baptismi, dicimus Tractatu de Matrimonio Disput. xvi. 111.

Circa obligationem, quam patrinus Baptismi habet instruendi baptizatum in fide & moribus, conueniunt Doctores, eam habere, quorities parentes alij ve id non faciunt, quia munus patrini ad id etiam institutum est: nihilominus, qui est patrinus baptizati inter Christianos commorantis, ab ea obligatione excusatur (nisi alijs ipsi constet baptizatum carere instructore) quia regulariter sunt alij qui id faciunt.

DISPUTATIO III.

De suscipientibus Baptismum.

DIFFICULTAS I.

Utrum omnes adulti sint capaces Baptismi.

CONVENIUNT Doctores, adultos omnes viatores, usu rationis praeditos, esse capaces Baptismi. Ita supponitur Marci ult. *Predicite Evangelium omni creaturae: qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* & Matthaei ult. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos.* Addidimus viatores, quia soli isti sunt capaces Baptismi, quia ad eos solos, tamquam ad subiecta susceptiva Baptismi, directa est institutio illius, ut constat ex dictis testimoniis, & ex sensu & usu Ecclesiae, ac proinde ipsis solis prodest Baptismus.

Quod si obijcias illud Paul. 1. ad Corinth. 15. *Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis?* Si omnino mortui non resurgunt, ut quid baptizantur pro illis? quibus verbis supponere videtur Paulus, viatorem, seu viuum, vice mortui seu pro mortuo baptizari posse, & Baptismum a viuo receptum pro mortuo qui baptizari non potuit, ipsi mortuo prodesse;

Respondemus, Paulum in dicto testimonio nomine Baptismi non intelligere Sacramentum Baptismi, sed lamenta & alia opera poenalia, ut aliquando sumitur in Scriptura, Marc. 10. *Potestis habere calicem quem ego bibo?* aut baptismum, quo ego baptizor, baptizari; & supponere, lamenta & omnia opera poenalia pro mortuis assumpta ipsis prodesse, & non inaniter assumi pro illis, ut ex antiquissima Iudaeorum traditione, qui ea pro suis defunctis assuuebant, inferat corporum resurrectionem: quia ex eo, quod praedicta proficerent animabus ad liberationem a poena, ut ab ea liberatae vita aeterna perficerentur, bene inferatur animas esse immortales, ac proinde etiam habituras praemium aeternum, aut poena aeterna puniendas; & consequenter etiam in consortio corporum, in quibus existentes factae sunt dignae praemio aut poena, habituras ipsum praemium aut poenam, quia id valde consonum est rationi, de quo legendi sunt Vasquez d. 157. c. 3. & Aegidius d. 11. de Purgatorio, dub. 1.

Quod vero ad valorem Baptismi, & aliorum Sacramentorum qui in usu consistunt, in adultis, qui sunt aut aliquando fuerunt usu rationis praediti, necessarius sit consensus suscipiendi, & quod sufficiat habitualis (id est praeteritus non reuocatus) imò & metu extortus, diximus in Tractu de Sacramentis in genere, Disputatione IV. Difficultate III. ubi etiam diximus, ad eorum valorem nullum requiri actum fidei in suscipiente.

DIFFICULTAS II.

Utrum infantes ante usum rationis sint capaces Baptismi.

Ita rem hanc tempore Bernardi errarunt Henricus quidam, & quidam Petrus de Bruis, existimantes, paruulos ante usum rationis non esse capaces Baptismi, quia sunt incapaces actus fidei: quia Marci ultimo insinuari videtur, eum, qui non potest credere, non posse baptizari, dum dicitur, *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit:* & idem nostro tempore docent Anabaptistae, ducti dicto fundamento, & etiam alij, quae videri possunt apud Bellarminum lib. 1. de Baptismo. c. 9. & apud Vasquez d. 144.

De Fide tamen est, infantes ante usum rationis capaces esse Baptismi. Ita definitum est in Tridentino sess. 7. can. 13. & a non paucis Pontificibus, quos Vasquez refert. Et id constat ex perpetua Ecclesiae traditione, quam nobis scriptam reliquerunt Clemens lib. 6. Instit. Apostolicarum, c. 15. Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia cap. ult. Augustinus lib. 4. de Baptismo contra Donatistas, c. 24. & Origenes lib. 5. in Epistolam ad Roman. in cap. 6. Quod etiam deducitur ex Scriptura Matth. 19. Marc. 10. & Luc. 18. dum dicitur: *Sinite paruulos venire ad me; talium enim est regnum caelorum.* ubi Christus supponit, paruulos & infantes esse pro ea aetate capaces Regni caelorum: quod si pro ea aetate capaces sunt Regni caelorum, etiam sunt capaces Baptismi, quia, ut dicitur Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Quod amplius expendit Vasquez c. 1.

Addimus, infantes, adhuc dum sunt intra uterum matris, capaces esse Baptismi, ut aduertunt communiter Doctores; quia dicti infantes coceptione ipsa vere sunt nati, ut Baptismo possint dici renasci, ut patet in his, qui tantum exierunt matrem, aut exsecantur ex utero matris iam mortuae: ac proinde, si industria aut artificio aliquo laentur sub forma Baptismi, validum recipient Baptismum.

Id autem quod dictum est de infantibus, etiam est verum de grandibus furiosis aut amentibus, qui numquam vsi sunt ratione, quia eadem omnino est ipsorum & infantum ratio.

Illud vero Marc. ultimo, cui innituntur haeretici, *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit,* ubi requiritur fides ad receptionem Baptismi, intelligitur de adultis, ut deducitur ex verbis proximè antecedentibus, *predicite Evangelium omni creaturae,* quia infantibus non erat praedicandum. Imò in adultis non requiritur actus fidei ad valorem Baptismi, ut postea dicemus, sed tantum ut dispositio ad recipiendam gratiam; in paruulis vero neque ut dispositio ad effectum gratiae, in quo Patres & Scholastici conveniunt: alios Baptismus illis non prodesse ad salutem, quia paruuli non possunt credere. Et quidē Christus, qui etiam pro

infantibus Baptismum instituit, non potuit ab ip-
sis actum fidei, quem habere non possunt, requi-
rere. Id verò quod Lutherus ait, illis accelerari
vsum rationis, absque fundamento dicitur, &
contra manifestam experientiam, de quo legi po-
test Vasquez cap. 3.

• DIFFICULTAS III.

*Vtrum infantes non baptizatorum validè
baptizentur inuitis parentibus.*

Conueniunt Doctores, infantes baptizato-
rum, quamuis hæreticorum & apostatarum,
validè baptizari, inuitis adhuc eorum parentibus,
quod ex dicendis constabit.

Est tamen difficultas, An infantes non bapti-
zatorum validè baptizentur eorum parentibus in-
uitis. Durandus in 4. dist. 6. quæst. 7. Paludanus
dist. 4. quæst. 4. Marfilus quæst. 4. art. 4. dub. 3.
Capreolus dist. 5. quæst. 1. artic. 3. Siluester v. Bap-
tismus 4. quæst. 7. & Catherinus in Opusc. de
Pueris Iudæorum recipiendis ad Baptismum, do-
cent, infantes non baptizatorum, quamuis subdi-
torum Principibus Christianis, non posse validè
baptizari eorum parentibus inuitis, aut alijs qui-
bus cura infantum incumbit: quia ad valorem
Baptismi requiritur consensus aliquis, qui cum in-
fantibus nequeat esse proprius, requiritur alio-
rum, & non nisi eorum quibus cura illorum in-
cumbit, vt sunt parentes, & ijs deficientibus, aut
non potentibus, illi qui parentibus succedunt
quoad curam infantum.

Antoninus verò 3. part. tit. 14. cap. 13. Caie-
ranus & Egidius quæst. 68. artic. 10. Vasquez
disp. 155. Suarez d. 25. sect. 1. & communiter re-
centiores docent, infantes quorumcumque non
baptizatorum validè baptizari eorum parentibus
inuitis, & quibuscumque alijs quibus eorum cura
incumbit, quamuis id fiat cum iniuria parentum,
aut aliorum quibus infantum cura incumbit, &
merito: quia infantibus non est possibilis consen-
sus quo in Baptismum consentiant, ergo non fuit
à Christo requisitus ad valorem Baptismi ipso-
rum. Consequenter patet, Antecedens verò pro-
batur, quia non possunt consentire in Baptismum
consensu proprio, vt patet; neque consensu paren-
tum, neque aliorum: quia neque voluntas paren-
tum, neque quorumcumque aliorum est voluntas
infantium, sed distincta; neque infantes aliquid
commiserunt parentibus neque alijs pro se facien-
dum aut petendum. Verum est Iure ciuili, volun-
tatem parentum, aut aliorum, aliquando valere
paruulis ad aliquos ciuiles effectus à voluntate
Reipublicæ pendentes: eos tamen non dicuntur
infantes verè velle. Si ergo infantes non possunt
consentire in Baptismum consensu parentum, ne-
que aliorum loco parentum, nullo fundamento
neque colore affirmari potest, consensum eorum
requiri ad valorem Baptismi ipsorum infantum.

• DIFFICULTAS IV.

*Vtrum infantes non baptizatorum possint
inuitis parentibus licitè baptizari.*

Difficultas hæc non procedit de infantibus
filijs baptizatorum, quamuis hæreticorum

& apostatarum, quia infantes isti possunt licitè ba-
ptizari eorum parentibus inuitis, quia eorum pa-
rentes, vtpote Ecclesiæ subditi ratione Baptismi,
cogi possunt ad seruanda omnia præcepta natura-
lia, & diuina, & Ecclesiastica, ac proinde ad ba-
ptizandum suos infantes tempore consueto, quia
ad hoc tenentur ex Iure Ecclesiastico consuetudi-
ne introducto, & non alio, quia de alio non con-
stat. Neque procedit de infantibus filijs non bap-
tizatorum, qui non sunt subditi Principibus Chri-
stianis, & debellari non possunt, quia horum in-
fantes nequeunt extra extremam necessitatem li-
citè baptizari, eorum parentibus inuitis, quamdiu
sunt sub cura eorum; quia eorum parentes à nullo
Principe Christiano, neque iure superioris neque
iure belli (quando alias debellari non possunt) pri-
uari possunt patria potestate, qua priuari debent si
baptizentur infantes, ob periculum peruersionis
infantium, si perueniant ad adultam ætatem, &
non sint à parentibus infidelibus separati.

Difficultas ergo procedit de infantibus non ba-
ptizatorum subditorum Principibus Christianis,
an possint licitè baptizari parentibus inuitis, ex
consensu saltem interpretatio Principum, à qui-
bus parentes, vtpote eis subditi, alijs priuari pos-
sunt patria potestate, quia extra extremam neces-
sitatem infantum, qui alijs morituri sunt absque
Baptismo, non possunt priuata auctoritate absque
dicto consensu licitè baptizari, alijs extra eam pri-
uata auctoritate priuarentur patria potestate, vt
priuari deberent ob dicti peruersionis periculum.

Circa difficultatem sic intellectam Scotus in 4.
dist. 4. quæst. 9. & Gabriel quæst. 2. artic. 3. dub. 5. *Scotus. Gabriel.*
docent, infantes non baptizatorum Principi Chri-
stiano subditorum, posse inuitis parentibus ex con-
sensu Principis (siue expresso siue interpretatio)
licitè baptizari, etiam extra extremam necessita-
tem. Quia si pater vellet infantem occidere, aut
nollet ipsum à periculo mortis, in quo sit, libera-
re, posset ex consensu Principis imito patre in-
fanti subueniri, quamuis necessarium esset ipsum
de potestate patris eripere & extrahere: imò id
etiam potest Princeps, quoties videt filium à patre
prauis moribus instrui, & malè educari; quia ad
Principem spectat abusus patrie potestatis in fi-
lios corrigere & emendare: sed infantes dictorum
non baptizatorum sunt in manifesto periculo infi-
delitatis quando adulti fiant, & sunt in peccato ori-
ginali, & parentes nolunt illis subueniri, sed vo-
lunt eos in morte originalis perseverare, & eos ite-
rum morte infidelitatis occidere, si adulti fiant;
ergo Princeps, & quilibet alius ex consensu illius
potest infantes dictorum non baptizatorum ad-
huc inuitis licitè baptizare, & eos à patria po-
testate eripere.

S. Thomas verò quæst. 68. artic. 10. & ibidem *S. Thomas.*
Egidius & Vasquez disput. 155. Suarez d. 25. *Egidius. Vasquez. Suarez.*
sect. 4. & communiter Doctores docent, & meri-
to, dictos infantes non posse licitè inuitis pa-
rentibus baptizari. Quod maxime probat consue-
tudo Ecclesiæ, quæ numquam vñ est infantes non
baptizatorum, adhuc Iudæorum, Principibus Chri-
stianis subditorum, inuitis ipsis parentibus bap-
tizare. Ratio autem est, quia infans, quando bap-
tizatur inuitis parentibus, debet ab ipsis separari ob
manifestum periculum apostasie, quando perue-
niat ad adultam ætatem, ex consorcio paren-
tum infidelium, vt ex se patet & exprimitur in
Concilio

Concil.
Tolet. IV.

Concilio Toletano IV. Can. 48. & refertur in can.

Iudaorum 28. quest. 1. Sed prædicta separatio fieri nequit absque iniuria in parentes contra eorum patriam potestatem; ergo parentibus inuitis nequeunt licite baptizari adhuc ex consensu Principis Christiani, cui parentes sint subditi, absque iniuria in ipsos. Quod autem infantes nequeant à parentibus separari, ut baptizentur, probatur; quia parentes Iure naturali parentum habent potestatem habendi curam filiorum non utentium ratione, & eos secum habendi, & educandi, ut ex se patet; & ea potestate, dum baptizati non sunt, nequeunt à suis Principibus priuari, quia nolint filios suos baptizari, quia id nequeunt Principes ut superiores humani, generali ratione superiorum humanorum: quia ut sic non habent potestatem emendandi, corrigendi, & puniendi abusum patriæ potestatis, nisi quando parentes ea abutuntur, quoad ea quæ sunt contra pacem & gubernationem exteriorem & civilem, imbuendo filium prauis moribus contra dictam pacem, quia tantum in ordine ad hanc habent iurisdictionem, & non habent potestatem corrigendi & puniendi abusum patriæ potestatis erga filios quoad Baptismum, & quoad fidem Christianam, nolendo filios suos baptizari, & eos imbuendo erroribus contra fidem; sicut neque ut superiores humani possunt adultis præcipere Baptismum, neque fidem, neque ut filios baptizent, neque ad ea cogere, neque eorum omissionem punire: neque id possunt Principes ex commissione aliqua Christi, quia non constat Christum id illis commississe; imò potius voluit fides suam absque læsione aliqua iuris iustitiæ propagari, ne inde magna sequeretur perturbatio, ob quam fides ipsius redderetur infidelibus inuisa.

Ex quo patet ad posteriorem partem rationis aduerlariorum. Et ad priorem cōcedimus, quemlibet, etiam priuatam personam, posse subuenire infanti quem pater vellet occidere, aut quem nollet à periculo mortis liberare, etiam eripiendo illum à potestate patris: quia sicut innocenti licitum est iure suæ defensionis, ut se ab aggressore defendat, ius aggressoris infringere, quando ad sui defensionem necessarium est; ita etiam cuiusque alteri, in fauorem innocentis; non verò, quando infanti nulla fit iniuria, ut verè non fit, ex eo quod non permittatur à patre baptizari, cum id infans neque petat neque cupiat, neque illi fit iniuria ex eo, quod erroribus contra fidem imbuatur, nisi cogatur ad id.

Vasquez
Ægidius.

Obseruandum tamen est Primò, ut optime Vasquez & Ægidius, infantem in extrema necessitate constitutum, de cuius vita desperatum est, posse licite baptizari inuitis parentibus, & in eorum presentia, & quamuis non sint subditi Principi Christiano, quia tunc non est necessarium quod extoratur & separetur à parentibus (ad quod est necessaria auctoritas publica) cum tunc in infante ob instantem mortem ante usum rationis nullum sit periculum apostasiæ ex consortio parentum, & tunc solum obstat, infantes inuitis parentibus baptizare, quando ad hoc, ob dictum periculum apostasiæ, necessarium sit illos à parentibus separare; quia parentibus tantum fit iniuria in separatione, & non immediatè in eo quod infantes illis inuitis baptizentur, quia ipsi non habent ius, ut ipsi soli curent de salute spiritali in-

fantium, quia id etiam possunt reliqui; sed tantum, ut nullus id efficiat lædendo patriam potestatem modo dicto, neque per vim ingrediendo domos eorum: ac postquam quis admissus est pacificè in eorum domibus, poterit infantem moribundum baptizare, etiam repugnantibus parentibus. Quod autem parentes ob id passiuè scandalizentur, sumendo occasionem coniiciendi conuicta in fidem & religionem Christianam, & utendi circa infantem cærimonijs Iudaicis aut Mahometanis in opprobrium Baptismi, non impedit ut licite baptizari possit, quamuis tale scandalum sit ex ignorantia, aut ex fragilitate; quia Baptismus est omnino necessarius illi infanti, & ipsi ministro incumbit obligatio ex misericordia illum baptizandi, quæ non sunt dimittenda ob scandalum passiuum adhuc pupillorum.

Ex dictis deducitur, quod si contingat infantem ita esse separatum à cura parentum, quamuis iniuste, ut iam non sit spes quod restitueretur parentibus, posse licite baptizari, quamuis patres sciant, & repugnent, quia etiam tunc non est necessarium separare infantem à parentibus; neque ob Baptismum impediatur ad parentes redire, quia aliàs impediendus est, ut supponimus: quod verum est, quamuis parentes non sint subditi Principi Christiano, qui habeat publicam potestatem in illos, quia hæc tantum est necessaria ad priuandum parentes subditos patriæ potestate, separando infantem ab illis, & impediendo reditum ad illos; in casu autem posito non est necessarium separare infantem à parentibus, neque impedire reditum ad illos.

Obseruandum est Secundò, ita necessarium esse consensum parentum ad licite baptizandum infantem, ut sufficiat consensus vnus, adhuc maioris, in quo Doctores conueniunt, & significatur in Concilio Toletano IV. Can. 62. quia quilibet habet ius sufficiens ad educandum filium, & non maius est in viro quam in femina, ac proinde consensus volentis infantem baptizari, quamuis femina, præualere debet, quia vult infantem bene educari; quod alter nequit legitime impedire, etiam si, quando cetera sint paria, consensus viri præualere debeat.

Concil.
Tolet. IV.

Quod si infantes orbi sint viroque parente, quamuis sub curatoribus sint, possunt illis inuitis licite baptizari ex consensu Principis, quia curatores non habent Iure naturali potestatem curandi minores & pupillos, sicut habent parentes, sed tantum Iure civili, in quo Princeps dispensare potest: imò tunc Princeps ipse habet supremam potestatem curatoris pupillorum, ex quo inferiores illam accipiunt, ac proinde ex consensu illius adhuc tantum interpretatio, absque dispensatione, poterit infans licite baptizari.

Obseruandum est Tertio, quemlibet puerum, cum peruenit ad perfectum usum rationis, sufficientem ad peccandum mortaliter, ita esse dominum sui, ut possit inuitis parentibus licite baptizari; in quo Doctores conueniunt: dissentiant tamen, An, quando est dubium an peruenierit ad perfectum usum rationis, & non sit in extrema necessitate, possit inuitis parentibus licite baptizari.

Sorus in 4. dist. 5. quest. vnica, art. 10. docet, Sorus, posse licite baptizari ob fauorem fidei & religionis Christianæ.

F 4

Vasquez

Vasquez.
Ægidius.

Vasquez verò n. 36. & Ægidius n. 61. docet, tunc non posse licite baptizari, sed differendum esse Baptismum usquequò constet de pleno usu rationis, & merito: quia in dicta dilatione nullum est periculum, & in festinatione adest vel peruersio- nis, si baptizatus relinquatur apud parentes, vel faciendi contra patriam potestatem. Et eodẽ modo differendus est in dicto dubio, quando parentes puerum renitentem offerunt ad Baptismum: quia tunc in baptizando illum, est periculum irritandi Sa- cramentum Baptismi ex defectu consensus pueri, si fortè prædictum est perfectio usu rationis, & apo- stasia in ipso; in differendo verò Baptismum, nul- lum est periculum. Quod si dictus puer sit in ex- trema necessitate, baptizandus est; quia tunc in non baptizando illum, est periculum negandi illi necessaria ad salutem æternam, contra misericor- diam spiritualem; quod est magis vitandum quàm periculum irritationis Sacramenti contra Religio- nem, & apostasia contra fidem, quamvis religio & fides sint meliores virtutes, quàm misericordia spiritualis: quia cum Sacramenta instituta sint à Christo in utilitatem spiritualem hominum, po- tius habenda est ratio extremæ necessitatis fratris, quàm reuerentiæ debitæ Sacramentis. & quàm periculi apostasiæ, cum apostasia futura sit ex pro- pria voluntate pueri baptizandi.

Vasquez.
Ægidius.

Observandum est Quartò, vt optimè Vasquez & Ægidius, extra extremam necessitatem non fuisse licitum in lege naturæ, infantes infidelium Gen- tilium inuitis parentibus Deo offerre, seu conse- crare, remedio legis naturæ; quia etiam tunc erat necessarium illos separare à parentibus ob pericu- lum peruersionis ex consortio parentum, & per- uersione amittendi habitum fidei & sanctitatis. Et ob eandem rationem postea in lege veteri non erat licitum circumcidere infantes infidelium in- uitis eorum parentibus, vtendo circumcisione vt remedio legis naturæ ad iustificationem. Et quam- uis esset illicitum, ipsis inuitis eorum paruulos cir- cumcidere, vtendo circumcisione vt carimonia Iudaica, sed non ob prædictum periculum; quia vt sic non iustificabat, sed tantum ratione vulneris, quia dicti infantes non erant necessariò ex lege circumcidendi.

DIFFICULTAS V.

Verum infantes filij non baptizatorum ser- uorum possint licite inuitis parenti- bus à domino baptizari.

Capreolus.
Mansilius.
Catherin.
Catherin.

Capreolus in 4. dist. 5. quæst. 1. art. 3. Mar- silius quæst. 4. dub. 2. Caietanus q. 68. art. 10. & Catherinus in Opusculo de Pueris Iudæorum recipiendis ad Baptismum, docent, infantes filios non baptizatorum seruorum, seu mancipiorum, non posse à dominis, neque ex eorum licentia, li- cite baptizari inuitis parentibus, quia infantes Iu- dæi naturali subditi sunt parentibus quoad educa- tionem, & Iure diuino quoad Baptismum & salu- tem spiritualem: his autem Iuribus nequit déro- gare Ius ciuile, ex quo solo conuenit dominis po- testas in seruos. Accedit, quòd Ecclesia notabitur, quòd violenter contra voluntatem parentum ba- ptizet infantes.

Durandus.
Sotus.

Durandus verò in 4. dist. 4. quæst. 6. & 7. Sotus

dist. 5. quæst. vnica, art. 10. Vasquez disp. 155. cap. 4. Ægidius quæst. 68. artic. 10. dub. vnico, & communiter recentiores docent, infantes non baptizatorum mancipiorum posse inuitis paren- tibus à dominis, aut ex ipsorum licentia, licite ba- ptizari, & merito: quia dominus potest eos in- fantes (quamuis isti fortè non sint mancipia) à parentibus separare, ergo tunc poterunt licite à domino, aut ex ipsius licentia baptizari, si aliàs sufficiens cautela adhibeatur, vt quando adulti nequeant à parentibus conueniri & perueriti. Consequenter patet, quia tunc in ea separatione nulla fit iniuria parentibus, quia eam potest do- minus iure dominij licite efficere, & sola iniuria separationis infantum à parentibus id posset illici- tum reddere, quando necessaria esset ad vitan- dum periculum peruersionis filiorum: & ob id, vt optimè Vasquez & Ægidius contra nonnullos, dicti infantes possunt, antequam ab ipsis separen- tur parentes, his inuitis licite baptizari (dummodò antequam perueriti possint, sufficiens cautela se- parentur) quia parentibus nulla fit iniuria in eo præcisè quòd ipsis inuitis baptizentur, etiam dum non sunt separati, quia parentes non habent ius, vt ipsi soli, quamuis secum habeant filios, curam ge- rant Baptismi & salutis spiritualis eorum, & vt impedire possint Baptismum, qui ab alijs intendi- tur, ministrari ipsorum infantibus: quia non ha- bent Ius naturale ad id, vt patet; neque diuinum, quia de eo non constat. Imò neque habent Ius natu- rale, vt ipsi soli educant filios, & eos instruant adhuc in rebus pertinentibus ad pacem & guber- nationem exteriorem, neque vt impediunt alios emendare in filiis id in quo errant quoad dictam pacem & gubernationem: quia quicumque, adhuc priuata auctoritate, id emendare potest, & eos in- struere, dum non cogat parentes ab illis separari, neque eorum domos vi ingrediat. Et idem ob rationem dictam dicendum est, quando infantes sunt serui & mancipia, quamuis parentes serui non sint, quòd scilicet possint licite inuitis paren- tibus baptizari; quia scilicet licite possunt extrahi à cura parentum, eos à parentibus separando; & melius, ac quando parentes sunt serui, & infan- tes liberi.

Ex quo constat ad rationem aduersariorum. Quòd verò apud ignorantes, siue baptizatos siue non baptizatos, aliqua nota contra Ecclesiam gene- retur, ex eo quòd infantes inuitis parentibus ba- ptizentur, curandum non est; quia Baptismus est magnæ considerationis, & ea nota absque ratione, imò contra rationem generabitur. Verum est, ali- quando ex Baptismo dictis parentibus inuitis fac- to, tale incommodum, quamuis extrinsecum, oriri posse, vt non liceat sic fieri, quod iudicio prudentis expendi debet.

Ita tamen licitum est dominis dictos infantes adhuc inuitis parètibz baptizare, vt etiam tenean- tur ad id non tantum in extrema necessitate, sed etiam extra eam. Quod manifestum videtur de infantibus separatis à parentibus, quia tunc domi- nis incumbit obligatio eos educandi, ac proinde eos baptizandi, orta ex præcepto Ecclesiastico, per- tinens ad virtutem religionis: imò ex misericordia tenentur ad non restituendos infantes seruos pa- rentibus infidelibus liberis (vt quado infantes in bello aut aliter capiuntur absque parentibus) ob periculum, in quo constituuntur vt decipiantur, &

ut decepti sectam parentum amplectantur. Quando verò infantes coniuncti sunt parentibus seruis, obligatio est ex misericordia in dominis, separandi infantes antè quàm veniant ad vsum rationis ob dictum periculum. Quamdiu tamen infantes coniuncti sunt parentibus, non incumbit dominis obligatio eos infantes baptizandi, quia non obligatio ex religione, quia ex hac virtute tantum tenentur, quamdiu eis incumbit obligatio educandi illos, neque dominis incumbit obligatio emendandi errorem parentum quoad Baptismum, & educationem spirituale infantium. Ita tamen domini ad prædicta tenentur, ut possint à dicta obligatione etiam misericordiae excusari ratione alicuius grauis incommodi, quod etiam arbitrio prudentis expendi debet.

Sed quaeres, An Iudæi sint serui & mancipia Principum in quorum regnis habitant, an verò liberi, & ciues.

Durandus. Durandus in 4. dist. 4. quæst. 6. & Caietanus quæst. 68. art. 10. docent, Iudæos esse verè seruos Principum in quorum regnis habitant, quia ob

mortem Christo illatam meruerunt libertatem amittere, & eam de facto amiserunt per Titum & Vespasianum.

Valquez verò cap. 5. & Sotus in 4. dist. 5. quæst. vnica, art. 10. docent, & meritò, non esse seruos, sed verè liberos, & ciues politicè & ciuilitè tantum subiectos. Quod significat Innocentius III. in cap. *Et si Iudæos*, de Iudæis & Sarracenis. Et id experientia ipsa demonstrat, quia verè tractantur ut ciues, quia permittuntur ire quò volunt, & bona habere, & sibi negotiari, quamuis non semper permittantur quacumq; genera honorum habere, quia sic expedit Reipublicæ, & regulariter nullum peculiare seruicium neque tributum exhibent.

Et quamuis ob mortem Christo illatam digni fuerint ut in seruitutem redigerentur, qui eam Christo intulerunt, & qui ei consenserunt, non tamen alij qui id ignorarunt: imò & illi quamuis digni fuerint redigi in seruitutem, de facto tamen non sunt ab aliquo in seruitutem redacti, neque à Tito & Vespasiano, quia id nullo fundamento constat.

DISPUTATIO IV.

De effectibus Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Utrum per Baptismum remittantur omnia peccata.

RROR est hæreticorum nostri temporis, qui, secuti Proclum Origenistam, affirmant per Baptismum non tolli & eradicari peccata, sed tantum radi, tegi, & desinere imputari à Deo (quod generaliter docent de omni remissione peccatorum, etiam de ea quæ fit quocumque alio Sacramento, & extra Sacramentum) quod deduci videtur ex Paulo, qui ad Roman. 7. concupiscentiam, seu fomitem peccati, appellat peccatum, & tamen manet post Baptismum, ergo per Baptismum verè non tolluntur peccata.

De Fide tamen est, per Baptismum verè tolli & eradicari peccata omnia, tam originale quàm actualia. Quod specialiter definitur, & oppositus error specialiter damnatur in Tridèntino sess. 5. decreto de Peccato originali, & supponitur sess. 14.

Trident. *Eugen. IV.* cap. 1. & idem etiam definitur ab Eugenio IV. in suo Decreto fidei, §. *Primum omnium*, dum ait:

Huius Sacramenti, nempe Baptismi, effectus est remissio omnis culpe originalis & actualis. Et id continetur in Symbolo Nicæno in illis verbis: *Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum*, & exprimitur in Scriptura ad Ephes. 5. dum dicitur:

Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, mundans eam lauacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi, ac proinde verè expertem omnis culpe, quia si maculæ peccatorum verè manerent post Baptismum, quamuis rectè, baptizatus non diceretur mundatus, sed sepulchrum dealbatum, immunditijs plenum. Et etiam Act. 2. *Pœnitementi, & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* ubi gene-

raliter est sermo de peccatis, nullo excepto, & de vera remissione, cum locutio sit absoluta.

Concupiscentia autem quæ post Baptismum manet, dicitur à Paulo peccatum, non quia verè sit culpa, & verè peccatum, sed quia oritur à peccato, & quia ad peccatum inclinatur, ut exponit Tridentinum decreto de Peccato originali. *Trident.*

DIFFICULTAS II.

Utrum per Baptismum etiam remittatur tota pœna peccatis debita.

CONueniunt Doctores, per Baptismum remitti totam pœnam peccatis etiam actualibus debitam. Quod definitur ab Eugenio IV. in suo Decreto, §. *Primum omnium*, dum ait: *Huius Sacramenti effectus est remissio omnis culpe originalis, & actualis, omnis quoque pœne quæ pro ipsa culpa debetur.* Et in Tridèntino sess. 5. Decreto de Peccato originali, si rectè expendatur. Et id supponitur sess. 6. cap. 14. quod ex perpetua Ecclesiæ traditione constat: & deducitur ex perpetuo vsu Ecclesiæ, non iniungentis baptizatis pœnitentiam aliquam in satisfactionem pro peccatis ante Baptismum commissis. *Trident.*

Quando autem dicimus, totam pœnam omnibus peccatis debitam auferri per Baptismum, non loquimur de pœnalitatibus quæ peccatum primi parentis, & originale in nobis ex illo contractum sequuntur indirectè, ut fames, sitis, morbus, mors, & alia, à quibus aliàs peculiari Dei prouidentia liberaremur, si non fuissent prædicta peccata, quia pœnalitates istæ non auferuntur per Baptismum, ut experientiâ constat, sicut neque sunt pœnæ directè inflictæ ob dicta peccata: sed tantum loquimur de pœna, quæ per se & directè debita est ob peccata quæ Baptismo remittuntur, quia tota hæc aut tota dignitas ad illam per Baptismum semper

semper aufertur, quamvis non semper per Sacramentum Pœnitentiæ, quod Christus voluit, & instituit valde congruenter diuinæ iustitiæ, quia huic maxime congruit, ut totam pœnam in Baptismo condonet, quamvis aliquando iustè posset aliquid illius exigere, quia peccata infidelium ut plurimum committuntur ex ignorantia (quamvis vincibili) non verò peccata iam baptizatorum.

Trident.

Et id tantum voluit Tridentinum sess. 14. c. 8. dum dictum discrimen inter Baptismum & Pœnitentiam reducere videtur ad exigentiam diuinæ iustitiæ, id est, in magnam congruentiam ipsi diuinæ iustitiæ.

Vasquez.

Obseruandum tamen est, ut optime Vasquez disp. 156. c. 4. non semper ex vi iustificationis in Baptismo factæ emitti totam pœnam peccatis debitam, sicut neque ex vi iustificationis factæ in Sacramento Pœnitentiæ, quia gratia iustificans in utroque collata est eiusdem rationis, & dispositio ad illam in utroque potest esse eadem, & peccata in utroque remittenda possunt esse eiusdem rationis, & æqualia: imò contingere potest, quod dispositio in Baptismo sit minor, & quod peccata in eo remittenda sint plura & maiora; sed remissionem totius pœnæ, quæ aliquando nequit tota vi iustificationis remitti, compleri ex opere operato, & ex condonatione Dei, sicut etiam per Sacramentum Pœnitentiæ aliquid pœnæ debite remittitur ex opere operato, & ex condonatione Dei, ut dicimus Tractatu de Pœnitentia Disp. x1 v. Diffic. x1 1.

DIFFICULTAS III.

Quosnam alios effectus conferat Baptismus.

Conueniunt Doctores, tam paruulis quam adultis per Baptismum conferri gratiam habitalem, & virtutes infusas, saltem Theologicas. Et in primis, paruulis gratiam habitalem conferri, negari non potest: quia ab Eugenio IV. in suo Decreto generaliter definitur, Sacramenta noua legis (inter quæ numerat Baptismum) gratiam conferre. Quod etiam definitur in Tridentino sess. 7. can. 6. de Sacramentis in genere. Et specialiter, quod Baptismus conferat paruulis gratiam, per quam deleatur originale, definitur sess. 5. decreto de Peccato originali; quod etiam constat ex eo, quod paruuli per Baptismum non minus redduntur immaculati, quam adulti, ut constat ex dictis Diffic. 1. quod nequit fieri absque gratia iustificante. In paruulis autem nulla alia gratia iustificans excogitari potest, quam gratia habitualis, & permanens; ergo negari non potest, paruulis per Baptismum gratiam habitalem conferri.

Eugen. IV.

Trident.

Deinde, adultis gratiam habitalem per Baptismum conferri, quamvis non sit ita certum ac conferri paruulis, quia adulti sunt capaces gratiæ actualis ex se iustificantis, nempe actus contritionis, & cuiuscumque alius actus charitatis, quo iustificari possunt; dubitandum non est, etiam illis gratiam habitalem per Baptismum conferri, non solum quando attritione disponuntur, quia tunc nulla alia forma iustificans per Baptismum collata excogitari potest quæ iustificentur, quam gratia habitualis; sed etiam quando disponuntur contritione perfecta, quæ possunt formaliter iustificari, quia etiam tunc per Baptismum non conferitur

contritio illa, neque alius actus charitatis, & tamen per Baptismum semper conferitur gratia iustificans non ponentibus ebeciem.

Gratiæ autem habituali per quodcumque Sacramentum collatæ annexam esse à Deo collationem auxiliorum gratiæ, conducentium ad peculiarem finem illius Sacramenti, ex vi cuius gratia habitualis collata est, ratione cuius dicitur Sacramentalis, dicimus Tract. de Sacramentis in genere, Disp. 111. Diffic. 111. ac proinde gratiæ habituali per Baptismum collatæ annexa est collatio auxiliorum conducentium ad dignè suscipienda reliqua Sacramenta, & ad seruanda præcepta Christi, & ad Christianè viuendum, ad quod Baptismus peculiariter ordinatur.

Et diuersis paruulis per Baptismum æqualem gratiam habitalem conferri, & etiam per quodcumque aliud Sacramentum, cuius sunt capaces, & non maiorem vni quam alteri, & diuersis adultis æqualem aut inæqualem conferri pro æqualitate aut inæqualitate dispositionis, & etiam eidem, quando repetit receptionem eiusdem Sacramenti, dicimus eodem Tractatu & Disput. Diffic. v.

Quod verò attinet ad habitus infusos fidei & spei, nondum est definitum per Baptismum infundi & conferri: est tamen traditum, ut probabilis, in Concilio Viennensi sub Clemente V. & refertur in Clementina vnic. de Summa Trinitate & fide Catholica. Quando verò in Tridentino sess. 6. c. 7. dicitur in iustificatione adulti (per Baptismum videlicet facta, de qua ibi est sermo) cum remissione peccatorum hominem accipere simul infusas, fidem, spem, & charitatem. Per fidem & spem non intelligit habitus saltem determinatè, sed intelligit actus, & ad summum actus vel habitus indiscriminatum, quia in adulto, qui iustificatur per Baptismum, est necessarius actus fidei, & etiam actus spei (qui etiam dicuntur à Deo infundi ratione auxilij prærequisiti, quod Deus in nobis sine nobis operatur) per charitatem verò intelligit aliquid permanens, quod non potest esse nisi qualitas, & non quacumque nisi habitus, quia in dicta iustificatione non interuenit necessarius actus charitatis. Particula autem simul vel idem est quod pariter, quia omnia illa accipit adultus in iustificatione; vel idem est quod simul tempore, non quod in eodem instanti necessario infundantur, sed in toto eo tempore à quo prima præparatio incipit, quia in eo tempore adultus recipit fidem, spem, & charitatem, & regulariter prius tempore fidem, deinde spem, & tandem habitum gratiæ & charitatis, ut indicatur in Tridentino eis sequentibus verbis: *Nam fides, nisi ad eam spes accedat & charitas.* In quibus verbis, & in multis alijs eiusdem & sequentis capitis, per fidem & spem actus, non habitus denotantur. De quo videndus est Vasquez 1. Vasquez.

Conciliū
Viennense.

2. disp. 203. c. 9.

Et quod per Baptismum etiam producatur character in anima, dicimus dicto Tractatu Disputatione 111. Difficultate x.

Alij verò effectus falsò tribuuntur Baptismo ab hæreticis, Primò, quod Baptismo reddantur homines impeccabiles, aut saltem indamnabiles, quamvis peccent, dum ab Ecclesia Catholica non discedant. Secundò, quod baptizati non imputentur ad culpam, neque noceat quod legem Dei transgrediantur. Tertio, quod baptizati nequeant obligari lege aliqua Ecclesiastica. Quarto, quod

vota

vota à baptizatis emissã fiat irrita, & nullius valoris. Quinto, quod baptizati solã memoriã baptismi iustificentur. De quibus contra hæreticos videndus est Vasquez disp. 156. c. 6.

DIFFICULTAS IV.

An ad effectum Baptismi percipiendum requiratur aliqua contritio peccatorum.

Nomine contritionis intelligimus displicentiam & detestationem peccati, prout abstrahit sub disunctione à displicentia pura, quã non est formaliter dolor, sed radix illius; & à displicentia dolorosa orta ex dicta pura displicentia. Intelligimus autem vnam vel alteram sub disunctione, quia ad effectum Baptismi eodem modo sufficit aut non sufficit vna & altera: & vtraque potest appellari dolor, quia posterior est dolor formaliter, & prior est dolor radicaliter, & in vtroribus ad displicentiam puram regulariter sequitur displicentia dolorosa.

Hoc ergo supposito, difficultas hæc tantum procedit de contritione requisita ad gratiam iustificantem percipiendam, quia ad recipiendum characterem certum est nihil aliud requiri, quàm id quod requiritur ad valorem Baptismi, quia qui valide baptizatur, eo ipso insignitur characterem baptismali: & solum procedit de contritione requisita ad gratiam iustificantem in adultis, qui sunt, aut aliquando fuerunt sui compotes; quia in parvulis, & in amentibus, qui numquam fuerunt sui compotes, nulla fuit requisita à Christo dispositio, utpote incapacibus illius: & procedit de adultis, in quibus non tantum est peccatum originale, sed etiam actuale mortale, quia in eis, in quibus est originale abique actuali mortali (ut contingere potest) ad iustificationem ab originali per Baptismum suscipiendam nulla requiritur contritio, & nulla retractatio, sicut neque propria voluntate peccantur; quamvis ad id requiratur in illis fides, sine qua impossibile est adultos placere Deo. Quod spectat illud Marc. ult. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* & in eis etiam requiritur spes, qua confidant virtute Baptismi sibi remittenda esse peccata à Deo, ut significatur in Tridentino sess. 6. c. 7. sicut etiam requiritur ad iustificationem medio Sacramento Pœnitentiæ.

Est ergo difficultas, An in adultis, qui mortaliter peccantur, ad recipiendam per Baptismum gratiam iustificantem, requiratur aliqua contritio & pœnitentia peccatorum actualium mortalium.

Caietan. Caietanus q. 86. art. 2. ad 1. docet, ad id etiam in dictis adultis non requiri formalem aliquam & expressam contritionem peccatorum mortalium, sed sufficere voluntatem suscipiendi Baptismum (quæ in adultis etiam non habentibus peccatum actuale requisita est ad valorem Baptismi, non tamquam pars essentialis, sed tamquam quid prænum) quod probabile censet Ledesma 1. p. quarti, q. 10. art. 9. dub. 1. quia voluntas suscipiendi Baptismum est virtualis quædam contritio & pœnitentia peccatorum, quia Baptismus suscipitur ad remissionem & destructionem peccatorum; ad id autem sufficiens videtur dicta contritio & pœnitentia virtualis. Quod etiam probabile existimat

Agidius q. 62. artic. 1. n. 36. de voluntate suscipiendi Baptismum orta ex actu spei.

Vasquez verò d. 158. c. 3. Suarez d. 28. sect. 1. & communiter Doctores docent, ad percipiendam gratiam iustificantem per Baptismum in adulto, qui peccavit mortaliter, requisitam esse formalem & expressam contritionem peccatorum. Quod definitum videtur à Tridentino sess. 6. c. 6. dum ait, ante Baptismum necessariam esse pœnitentiam, quæ est motio adversus peccata per odium & detestationem. ubi absque dubio sermo est de pœnitentia, odio & detestatione formali, ut verba ipsa præferunt. Quod expressisse videtur Paulus Actorum 2. illis verbis: *Pœnite, & baptizetur unusquisque vestrum.* quibus verbis Paulus plus exigebat, quàm voluntatem suscipiendi Baptismum, quia hanc sufficienter exigebat verbis illis, *baptizetur unusquisque vestrum.*

In eo tamen qui tantum peccavit venialiter, (ut etiam contingere potest) nõ est necessaria contritio ad percipiendam gratiam iustificantem per Baptismum, etiam si ad iustificationem ab eo veniali requiratur contritio illius, quia nullum peccatum actuale remittitur in Sacramento aliquo absque prævia contritione & detestatione.

DIFFICULTAS V.

Utrum ad gratiam iustificantem per Baptismum percipiendam in eo qui peccavit mortaliter, sufficiat contritio imperfecta.

Gabriel in 4. dist. 4. q. 2. artic. 2. & Petrus Sorus de Institutione Sacerdotum lect. 4. Baptismo §. *Ultimo tandem*, docent, ad percipiendam gratiam iustificantem in eo qui peccavit mortaliter, necessariam esse contritionem perfectam. Quod tradere videtur Tridentinum sess. 6. cap. 6. dum ait, ante Baptismum necessariam esse pœnitentiam seu detestationem peccatorum, & significat eam oriri ex dilectione Dei, ut constat ex verbis antecedentibus; pœnitentia autem & contritio peccatorum ob dilectionem Dei est contritio perfecta. Et ratione probari potest, quia homo per peccatum mortale aueritur à Deo ultimo fine, & convertitur ad peccatum, & ad obiectum peccati; ergo ut iustificetur, & mundaetur ab illo, adhuc per Baptismum necessaria est contritio, qua aueratur ab illo, & convertatur ad Deum; sed sola contritione perfecta aueritur homo à peccato, & convertitur ad Deum, ergo ad iustificationem ab illo percipiendam per Baptismum necessaria est contritio perfecta.

Vasquez verò d. 158. c. 3. & 4. Suarez d. 28. sect. 2. Agidius q. 62. art. 1. dub. 2. & communiter Doctores docent, ad percipiendam gratiam iustificantem per Baptismum in eo qui peccavit mortaliter, non esse necessariam contritionem perfectam, sed sufficere imperfectam (quæ dicitur contritio) & merito: quia remissio peccatorum, etiam actualium, est effectus Baptismi, ut definit Eugenius IV. in suo Decreto §. *Primum omnium*. & habetur Actorum 2. dum dicitur: *Baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* & c. 22. dum dicitur: *Baptizare, & abluere peccata tua.* ubi nomine peccatorum, & nomine peccata tua, etiam signifi-

significatur actualia, quia originale vniuscuiusque tantum est vnum; ergo ad remissionem peccatorum etiam actualium, & ad gratiam ab illis iustificandam percipiendam per Baptismum, non requiritur contritio perfecta, quia per hanc ante Baptismum præsupponeretur collata gratia iustificans, & facta remissio peccatorum, quia contritio perfecta sufficiens est ad remissionem peccatorum, vel tamquam forma, vel tamquam dispositio proxima & infallibilis.

In Tridentino autem cap. illo 6. ubi sermo est de poenitentia & deestatione prærequisita ad Baptismum, nomine poenitentia & deestationis non intelligitur perfecta contritio, sed attritio, ut ostendit Vasquez 1. 2. disp. 20 3. c. 9. Neque obstat, sermonem esse de poenitentia orta ex dilectione Dei; quia tantum est sermo de poenitentia orta ex dilectione concupiscentia, quia peccator incipit sibi concupiscere Deum, ut principium & fontem iustitiae, & sanctitatis, & remissionis peccatorum; ex qua regulariter tantum oriri potest contritio imperfecta, imò hæc quamuis regulariter oriatur ex dicta dilectione, tamen non exigit ex illa oriri.

Ad rationem verò respondemus, quod quamuis ad iustificationem extra Sacramentum adhuc à peccato originali, sit necessaria perfecta conuersio in Deum, quia extra Sacramentum nullum aliud est medium ordinarium iustificationis, non tamen est necessaria ad iustificationem faciendam per Baptismum, quia Baptismus ex Christi institutione supplet defectum illius ex eo ipso, quod institutus est in remissionem peccatorum.

Ita tamen sufficit contritio imperfecta, seu attritio, ad iustificationem per Baptismum, ut non sit necessarium, quod virtute Baptismi excitetur contritio perfecta, per quam fiat iustificatio, quia semper per Baptismum, præsupposita fide, & spe, & attritione, fit iustificatio, & tamen non semper excitatur contritio perfecta, ut experientia constat. Et sanè ex opposito fieret, moribundum, quamuis petierit Baptismum, & fuerit attritus, credens & sperans, si in amentiam incidat, superflue & absque fructu gratia (ac proinde illicitè) baptizari, quia in eo excitari nequit contritio perfecta.

DIFFICULTAS VI.

Utrum attritio ad gratiam in adulto qui peccauit mortaliter, sufficiens debeat esse existimata contritio, & non sufficiat attritio scita.

NANAYUS.
Corduba.

NANAYUS c. 1. n. 39. Corduba lib. 1. q. 2. partem affirmatiuam tuentur, quia ex vna parte Tridentinum sess. 6. c. 6. & non pauci Patres ad gratiam & remissionem peccatorum ab adultis percipiendam per Baptismum videntur requirere dolorem de peccatis, ortum ex dilectione Dei; & ex altera parte Baptismus vi sua aliquando abluit peccata actualia, quod fieri non potest, si contritio prærequiratur, quia per hanc supponitur abluta; ergo ut minimum prærequiritur attritio, quæ existimetur contritio.

Vasquez.
Suarez.
Ægidius.

Vasquez verò disp. 158. cap. 4. Suarez dist. 28. sect. 2. Ægidius q. 62. art. 1. dub. 2. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia dicta existimatio non est dispositio adhuc

partialis ad gratiam percipiendam, quia est error quidam, ac proinde indecens, ut à Christo institueretur in dispositionem ad gratiam; neque attritioni, quæ est sufficiens dispositio, aliquid boni positiui affert, quo attritio perficiatur, cum sit error: neque est necessaria, ut excuset baptizandum à peccato aliquo, quod committeret non accedendo ad Baptismum cum contritione perfecta, quasi ex præcepto religionis teneatur accedere in statu gratia, quia verè nullum est præceptum sic accedendi, quia non est præceptum aliquod positium, quia de eo non constat, neque est præceptum aliquod naturale; quia si aliquid, maximè naturale diuinum ortum ex natura Baptismi, supposita eius institutione, ut quis dignè ad illum accedat: sed non est tale præceptum, quia Baptismus institutus est pro spiritualiter mortuis, ac proinde ad illum non accedit indignè, qui accedit scienter mortuus & peccator, si alias accedit cum dispositione sufficiens ad effectum illius; infirmus enim, quamuis sciat esse infirmus, prudenter accedit ad medicinam, si alias accedit cum dispositione sufficiens ad effectum medicinae. Et sanè si existimatio illa tantum deseruiret ut baptizandus excusaretur à peccato contra præceptum aliquod contritionis, quod esset accedendi cum illa, verè non esset necessaria, quia ad eam excusationem sufficeret ignorantia aut inconsideratio inuincibilis talis præcepti.

Ad rationem ergo aduersariorū constat ex dictis Diffic. v. Tridentinum (& idem est de Patribus) ad gratiam Baptismi non prærequirere dolorem ortum ex amore amicitia Dei, sed tantum dolorem, qui regulariter oritur ex amore concupiscentia Dei, ut fontis iustitiae, qui potest esse attritio.

DIFFICULTAS VII.

Quæ & qualis attritio sufficiat ad gratiam Baptismi in adulto qui peccauit mortaliter.

Circa naturam & qualitatem attritionis sufficientis, & ut minimum præquisitæ ad gratiam remissionem peccatorum in adulto qui peccauit mortaliter, percipiendam per Baptismum, dicendum est, eam attritionem, & talem sufficere, & ut minimum præquiri, quam & qualem dicimus sufficere & præquiri ad gratiam remissionem peccatorum per Sacramentum Poenitentia percipiendam, quia eadem & similis absque dubio sufficit & præquiritur ad gratiam remissionem peccatorum per utrumque Sacramentum percipiendam.

Iuxta ea ergo, quæ dicemus Tractatu de Poenitentia Disp. vi. circa naturam & qualitatem attritionis ad gratiam per Sacramentum Poenitentia percipiendam sufficientis, & ut minimum præquisitæ, dicendum est, ad gratiam remissionem peccatorum per Baptismum in adulto qui peccauit mortaliter, requiri attritionem & dolorem de peccatis, & non sufficere attritionem & dolorem de carentia & defectu doloris, & requiri attritionem & dolorem de omnibus mortalibus factis ante Baptismum nondum remissis per contritionem, aut per alium actum charitatis, siue expressè de omnibus, siue ex motiui cōprehendente omnia illa. Et quāuis

ad dictum effectum sufficiat attritio concepta ex motiuo & malo aeterno (id est pertinente ad alteram vitam) ut ex turpitudine & malitia peccatorum, & ex poena alterius vitae, non tamen esse necessarium concipi ex tali motiuo, sed sufficere concipi ex motiuo & malo temporali, tamen respiciente Deum ut infligatorem illius mali, ut ex motiuo infamiae, vel ex motiuo nocuamenti salutis: quia attritio ex motiuo mali, ut sic, verè est ob poenam diuinam, quæ tantum potest esse motiuum ad dolendum de peccato, & non de bono opere, & est potens excludere affectum peccandi, quia Deus eo malo punit peccatum, & non opus bonum: & prærequirit attritionem ita perfectam, & firmam de peccatis, ut excludat voluntatem peccandi similia peccata, imò includat plenè propositum non committendi similia peccata, quod propositum absque expresso sufficit, etiam si peccata memoriæ occurrant, quamuis quando occurrunt memoriæ, & attritio est firma & perfecta de peccatis præteritis, vix possit attritus contineri ab expresso proposito non committendi similia peccata. Et quamuis requisita sit attritio ex auxilio gratiæ procedens, non tamen requiritur attritio supernaturalis quoad substantiam.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum Baptismus fide susceptus, postea, recedente fitione, conferat suum effectum gratiæ.

Difficultas hæc procedit de fitione opposita, non valori Baptismi, sed effectui gratiæ iustificantis, ut contingit quando quis voluntariè baptizatur, sed absque dispositione sufficiente ad gratiam Baptismi percipiendam.

Conueniunt ergo Doctores, Baptismum sic fide susceptum, ob quod quando suscipitur, non confert gratiam iustificantem, postea ablata seu recedente fitione illa, valere ad salutem animæ, & remissionem peccatorum. Quod expressit Augustinus lib. 1. de Baptismo contra Donatistas cap. 12. & lib. 3. cap. 13. & lib. 6. c. 5. dum docet, Baptismum in hæresi aut schismate susceptum, tunc incipere valere & prodesse ad remissionem peccatorum, & tunc operari salutem, quando fide baptizatus postea corrigitur, & conuertitur ab ea peruersitate & separatione, & tunc sub Baptismo antea fide suscepto dimitti peccata.

Aug. Ioannes ergo Medina Cod. de Confessione, quæ sit de Confessione ficta iteranda, & Ioannes Andreas in Can. *Tunc valere*, de Consecratione, dist. 4. dum dicunt, remissionem peccatorum, quæ post Baptismum fide susceptum fit, recedente fitione non fieri Baptismo ipso, sed contritione qua recedit fictio, ita ut nihil peculiare tribuant Baptismo antea fide suscepto, manifestè aduersantur Augustino, quem omnes alij Doctores secuti sunt.

Scotus. Ex Doctoribus ergo, qui doctrinam Augustini sic vniuersè traditam amplectuntur & interpretantur, Scotus in 4. dist. 4. q. 5. & Gabriel q. 1. art. 3. du. 2. (quibus consentit Vasquez d. 159. c. 4.) docent, Baptismum fide susceptum postea recedente fitione, valere ex opere operato ad remissionem totius poenæ restantis post remissionem culpæ commissæ ante Baptismum factam per contritionem, aut per Sacramentum Pœnitentiæ, quibus recedit fictio, non verò ad remissionem culpæ, quia hæc iam præsupponitur remissa contritione, aut Sacramento Pœnitentiæ, quibus auferatur fictio.

Verum Augustinus, quem dicti Doctores sequi intendunt, absque dubio etiam concedit Baptismo antea fide suscepto remissionem culpæ, quia locis supra citatis satis significat, Baptismum post ablationem fitionis valere ad remissionem peccatorum, ad quam ob fitionem non valuit, ad quam valeretur si fide non reciperetur; si autem fide non reciperetur, etiam valeretur ad remissionem culpæ. Et id expressit Augustinus lib. 3. cap. 13. dum ait, Baptismum in hæresi aut in schismate susceptum, postea ita valere ad dimittenda peccata, ut idem ipse, qui propter discordiam (id est propter hæresim aut schisma) operabatur mortem, propter pacem (id est propter conuersionem a schismate aut hæresi) intus operatur salutem: ubi Augustinus morti opponit salutem; ac proinde sicut per mortem intelligit culpam, per salutem intelligit remissionem illius.

Addit tamen Vasquez, Baptismum fide susceptum postea valere, & prodesse ad salutem & remissionem culpæ, non ex opere operato, sed aliquo modo; & non ipsum solum, sed ipsum cum Sacramento Pœnitentiæ, vel cum contritione (quibus recedit fictio) quamuis diuerso modo: quia cum Sacramento Pœnitentiæ prodest, quia per Baptismum, quamuis fide receptum, baptizatus factus fuit capax Sacramenti Pœnitentiæ, quo postea recepto omnia peccata remittuntur; cum contritione verò, per quam post Baptismum sic receptum elicita etiam remittuntur peccata, prodest ad eorum remissionem, quia contritio ex eo quod Baptismus fuerit iam receptus valide, quamuis fide remittit peccata illa, absque eo quod includat votum Baptismi, quia iam non includit illud.

Doctrina tamen hæc quam Vasquez addit, non est ad mentem Augustini: quia Augustinus absque dubio plus tribuit Baptismo fide recepto quoad remissionem culpæ, dum de Baptismo sic recepto ait prius operari mortem, & postea operari salutem, & post ablationem fitionis incipere valere ad remissionem peccatorum, ad quam non valuit ob fitionem. Vbi absque dubio ipsi Baptismo immediate & ratione sui tribuit remissionem peccatorum etiam quoad culpam, sicut illam efficeret in principio, si non fuisset fide susceptus. Et sanè ridiculum videtur, prædictis verbis tantum voluisse, Baptismum, quando contritione auferatur fictio, valere ad remissionem peccatorum, quia contritio, per quam remittuntur, non contineat votum illius, quia contritio ex eo quod non includat votum Baptismi, quia iam est valide susceptus, non fit magis remissiua, sed eodem modo est efficax ad id, ac si includeret votum Baptismi, & iste non esset susceptus; ergo Baptismus ex eo nihil vallet ad id media contritione, quia ipsam in nihil iuuat ad id.

S. Thomas verò, & Caietanus qu. 69. art. 10. Suarez d. 28. sect. 4. Egidius q. 62. art. 1. dub. 5. & communiter Doctores docent, Baptismum fide susceptum, postea recedente seu ablata fitione, reuiuiscere quoad suum effectum gratiæ, id est, tribuere ex opere operato gratiam iustificantem, & remissionem.

Scotus.
Gabriel.
Vasquez.

Augustin.

remissionem peccatorum quoad culpam & poenam, quam tribueret quando suscipitur, si fide non susciperetur. Quod ad hoc dubio voluit & docuit Augustinus, ut constat ex dictis testimonijs, quae optimè expendit Egidius.

Qua autem ratione Augustinus ductus fuerit ad id affirmandum, non satis constat: ad id tamen non deficit congruentia, & multò maior quam pro reliquis Sacramentis fide & validdè receptis, quia videlicet Baptismus ex vna parte est medium necessarium ad iustificationem ab originali, & ab alijs mortalibus actualibus ante Baptismum commissis, & ex altera parte iterari non potest. Ex eo autem, quòd dicta peccata possint contritione per se deleri, aut Sacramento Pœnitentiae per accidens, tantum deducitur, dictam congruentiam non esse rationem Metaphysicè efficacem, non tamen, non esse maximè congruentem: præsertim quòd si Baptismus fide susceptus, postea recedente fitione non operaretur suam gratiam iustificantem, qui fide baptizaretur, priuaretur in æternum gratia Sacramentali Baptismi, quæ supra ipsam vt iustificantem addit annexionem auxiliorum ad finem Baptismi proportionatorum.

Quòd autem Baptismus post ipsummet fide susceptum non existat, sed transierit, non obstat, vt possit suam gratiam Sacramentalem conferre, quia non est necessarium quòd illam conferat, vt instrumentum physicum; sed sufficit vt morale, ad quod necessaria non est actualis existentia illius, imò etiam quando actu existit, illam tantum confert vt instrumentum morale, vt generaliter de omnibus Sacramentis dicimus Tractatu de Sacramentis in genere, Disputatione 111. Difficultate 11.

Et quamuis remissio venialium non sit necessaria ad salutem, nihilominus, supposito quòd Baptismus reuiuiscit quoad remissionem mortaliū, etiam reuiuiscit quoad remissionem venialium, sicut hanc in principio conferret, quia etiam ad eam institutus est, quamuis ea non sit ad salutem necessaria.

DIFFICULTAS IX.

Quid requiratur, vt Baptismus fide susceptus reuiuiscat, & gratiam iustificantem conferat.

Conueniunt Doctores, quòd, vt Baptismus fide susceptus fitione non valori sed gratiæ opposita (id est absque dispositione sufficiente ad gratiam iustificationis) postea reuiuiscat, & illam conferat ei qui post Baptismum sic receptum commisit peccatum mortale, iam subiectum clauibus Ecclesiæ (quale est peccatum post Baptismum omnino commissum, aut saltem completum & perfectum post Baptismum, quamuis antea inceptum; quale est peccatum indignæ suspensionis Baptismi, quia malitia huius peccati post Baptismum completur, cum supponat prius naturā ipsam suspensionem Baptismi) non sufficiat attritio, sed necessaria sit contritio, aut Sacramentum Pœnitentiae: quia dictum peccatum, tam omnino commissum, quam completum post Baptismum, non est obnoxium Baptismo, sed Sacramento Pœnitentiae, utpote peccatum personæ iam baptizatae; ergo non remittitur absque Sacramen-

to Pœnitentiae in re suscepto, aut absque voto illius in contritione incluso. Sed nullum peccatum graue adhuc originale remittitur, non remisso quocumque alio graui existenti, quia gratia, per quam peccatum aliquod graue remittitur, quocumque illud sit, est impossibilis cum quocumque peccato graui; ergo Baptismus in casu dicto nequit suam gratiam iustificantem à peccatis ante perfectum Baptismum contractis tribuere absque Sacramento Pœnitentiae, aut absque perfecta contritione, qua aut quo dictum illud peccatum remittatur: aliàs absque contritione & absque Sacramento Pœnitentiae remitteret illud peccatum dictum Sacramento Pœnitentiae obnoxium.

Quòd si respondeas, in casu dicto Baptismus fide receptum remittere per accidens & indirectè peccatum illud Sacramento Pœnitentiae obnoxium, tribuendo per se & directè gratiam iustificantem à peccatis ante Baptismum contractis, qua etiam per accidens remittitur quocumque peccatum existens in baptizato, sicut etiam Sacramentum Pœnitentiae per accidens & indirectè remittit peccata oblita; Contra responsum tamen est manifestum discrimen: quia quòd Sacramentum Pœnitentiae ex Christi institutione remittat peccata mortalia, non solum confessi, sed etiam oblita, est maximè conueniens, quia peccatorum oblitorum nequit fieri confessio, & non erat expediens, quòd dicta obliuio impediret remissionem expressorum in confessione, & quia vnum mortale nequit remitti sine alio, idèò Christus satis conuenienter instituit, vt etiam quando est dicta obliuio peccatorum, Sacramentum Pœnitentiae conferat gratiam, qua etiam peccata mortalia oblita remittantur. Ad hoc autem quòd Baptismus fide susceptus remittat peccata obnoxia Sacramento Pœnitentiae adhuc per accidens dicto modo, nulla magna conuenientia cogit, cum illa possint facillè remitti Sacramento ipso Pœnitentiae, cui sunt obnoxia.

Est tamen difficultas, An quando quis fide absque sufficiente dispositione suscipit Baptismum, & neque in ipsa suspensione peccauit mortaliter, quia bona fide illum suscepit, quia bona fide absque scrupulo credidit, aut se esse sufficienter dispositum, aut nullam dispositionem esse necessariam ad dignam suspensionem Baptismi, & neque post ipsum susceptum aliud mortale commisit, an scilicet tunc vt Baptismus postea reuiuiscat, & conferat gratiam iustificantem, necessaria sit contritio perfecta, an sufficiat attritio, quæ sufficeret in principio, quando actu suscipiebatur.

Vásquez disp. 160. cap. 2. docet, tunc non sufficere attritionem, sed necessariam esse contritionem: quia quòd Baptismus fide susceptus postea reuiuiscat quoad suam gratiam, magis nititur auctoritate Augustini, & antiquorum Scholasticorum qui eum secuti fuerunt, quam ratione aliqua. Augustinus autem, & antiqui Scholastici nunquam dixerunt, id habere Baptismum ratione attritionis, sed aut ratione contritionis, aut ratione Sacramenti Pœnitentiae.

Suarez verò disp. 28. sect. 5. Henriquez lib. 1. Suarez de Baptismo, cap. 4. & Egidius quest. 62. art. 1. Henriquez dub. 6. docent, tunc sufficere attritionem, & merito: quia attritio sufficeret in principio, quando Baptismus suscipiebatur; ergo etiam sufficit postea. Pater consequentia, quia Baptismus retinet suam

suam vim antiquam, & post susceptionem illius nullum nouum impedimentum appositum est. Et confirmatur, quia tunc sola attritio recedit fictio, quæ solum fuit defectus attritionis; ergo tunc sufficit attritio. Patet consequentia, quia ut Baptismus reuiuifcat quoad suam gratiam, sufficit quod recedat fictio. Et quamuis Augustinus & antiquiores Scholastici non expresse ad id in casu dicto sufficere attritionem, quia casus rarus est, deducitur tamen ex his quæ ipsi dicunt, nempe quod Baptismus fide susceptus, postea vi sua, quam retinet, operatur salutem, & remittit peccata, quæ etiam remittit peccata ante Baptismum perfectum contracta, etiam quando post Baptismum committitur aut perficitur peccatum mortale, quod regulariter contingit; tunc tamen non sufficit attritio, sed necessaria est contritio, aut Sacramentum Pœnitentiæ. Et in hoc casu, quia regulariter contingit, loquuntur Augustinus & antiqui Scholastici, quando significant necessariam esse contritionem, aut Sacramentum Pœnitentiæ, ut Baptismus fide susceptus postea reuiuifcat quoad dictum effectum.

Ex dictis constat, ad remissionem peccatorum actualium ante Baptismum contractorum, & ideo faciendam per Baptismum, sufficere attritionem eorum, etiam si quando sunt alia peccata mortalia commissa post Baptismum, quæ eo ipso sunt obnoxia Sacramento Pœnitentiæ, egeat Baptismus ut peccata sibi obnoxia remittat, iuari à Sacramento Pœnitentiæ, aut à contritione, ut peccata ipsi Sacramento Pœnitentiæ obnoxia remittantur, quod Baptismus sua vi non potest adhuc per accidens, quia vis illius ad remittenda sibi obnoxia, impedita est peccatis mortalibus obnoxijis Sacramento Pœnitentiæ, nisi simul adsit ipsum Sacramentum Pœnitentiæ, aut contritio, quæ aut quo remittantur: sicut neque Sacramentum Pœnitentiæ potest absque Baptismo fide recepto remittente peccata ante Baptismum perfectum contracta, remittere per accidens peccata post Baptismum commissa.

Vnde quando etiam sunt peccata mortalia Sacramento Pœnitentiæ obnoxia, & hæc remittuntur per illud, tunc Baptismus & pœnitentia simul omnino concurrunt ad productionem gratiæ iustificantis ab omnibus peccatis utriusque obnoxijis, quia effectus gratiæ & remissionis peccatorum prouenit ab utroque mutuo se comitanter adiuuante; & maior ab utroque quam à quolibet per se proueniret, quia à quolibet prouenit tanta gratia, quanta proueniret si seorsim applicaretur; quia vis, quam quodlibet habet conferendi tantam gratiam, non impeditur ab altero ob concursum illius, quamuis tunc omnes gradus gratiæ respondeant utrique, tamquam vni causæ totali morali, & cuilibet tamquam partiali. Producitur autem ab utroque eo ipso, quod posita attritione, quæ utrique deservit ut dispositio ad gratiam, perficitur Sacramentum Pœnitentiæ, & non prius adhuc natura à Sacramento Pœnitentiæ; quia Baptismus, ut peccata sibi obnoxia remittat, non est necessarium, quod præsupponat remissionem factam à Sacramento Pœnitentiæ (sicut neque econtra) sed sufficit, ut præsupponatur attritio conducentis, ut dispositio, per quam aufertur fictio priuatiua, cum qua fuit susceptus, & ablatio siue cessatio peccati mortalis in fieri, id est, quod quis

non peccet mortaliter, quia tam carentia attritionis, quam ipsum peccare mortaliter, resistunt Baptismo, & quodlibet sufficienter, ut producat suam gratiam.

Eteodem modo, quando peccata obnoxia Sacramento Pœnitentiæ remittuntur per contritionem, remissio peccatorum, quæ sunt obnoxia Baptismo, etiam fit à Baptismo, & non prius adhuc naturæ à contritione: quamuis admittamus, contritionem esse de facto formam remittentem peccata; & quamuis admittamus, ante contritionem præsupponi gratiam habitalem in priori naturæ, & in genere causæ efficientis, ut sit principium efficiens contritionem: quia tunc remissio facta à contritione, & à gratia habituali præsupposita, non est necessaria, nec conducit, ut Baptismus conferat gratiam, & remittat peccata; sed tantum conducit ipsa contritio, ut dispositio ad gratiam iustificantem Baptismi, & non ut forma sanctificans, & remittens peccata: nec hoc modo gratia habitualis, quæ est principium contritionis; quia iustificatio & remissio, facta mediâ contritione, & mediâ hac gratiâ habituali, non conducit ad iustificationem & remissionem factam post Baptismum, quia fit simul ab his & à gratia per Baptismum collata, quæ in hoc casu distincta est ab ea quæ correspondet contritioni, non ut dispositioni ad gratiam Baptismi, sed ut fini, & effectui efficiendo per gratiam habitalem: quia quæ sic respondet contritioni, est causa efficiens. Et in hoc genere causæ, prior est gratia habituali collata per Baptismum, quia gratia altera habitualis est causa efficiens physica contritionis, & contritio est dispositio excitans Deum in genere causæ efficientis morali simul cum Baptismo ad conferendam gratiam habitalem, ac proinde de primo ad vltimum gratia correspondens contritioni ut effectui est causa efficiens gratiæ Baptismatis, & consequenter distincta ab ea quoad gradum. Nihilominus remissio per Baptismum facta non est posterior remissione facta per contritionem & eius gratiam, imò nec sanctificatio; tum quia contritio & eius gratia non remittunt nec sanctificant in eo genere causæ, in quo sunt priores gratia Baptismi, nempe in genere causæ efficientis, sed tantum in genere causæ formalis: tum etiam, quia quamuis in eo genere sanctificarent & remitterent, sanctificatio tamen & remissio ab eis proueniens non esset prior sanctificatione & remissione proueniente à gratia baptismali, quia non conduceret ad sanctificationem & remissionem à gratia baptismali prouenientem, quamuis ipsa contritio & eius gratia sint priores dicta sanctificatione & remissione baptismali, quia sunt causa mediata efficiens gratiæ baptismalis, à qua prouenit dicta sanctificatio & remissio.

DIFFICULTAS X.

Verum Baptismus reuiuifcens maiorem gratiam sibi respondentem tribuat magis attrito, aut magis contrito, aut melius disposito.

Svarez disp. 28. sect. 4. & Egidius dub. 6. docent, Baptismum semel impeditum postea reuiuifcentem, conferre minimam gratiam quam

conferre potest, tantam videlicet quantam confert infantibus, quia attritio aut contritio per quam postea auferatur obex seu fictio, non disponit positivè ad susceptionem Baptismi, quia est post ipsum, sed tantum est removens impedimentum seu obicem, ex quo non crescit effectus, quia ex illo non crescit efficacia causæ, nec capacitas subiecti.

Ochagavia Ochagavia verò q. 24. docet, Baptismum postea reuiuiscens maiorem aut minorem gratiam conferre, iuxta mensuram attritionis aut contritionis per quam auferatur obex, ac proinde semper tribuere maiorem minimà: quod docet etiam *Vasquez* d. 139. ex suppositione, quod Baptismus reuiuiscat ad talem effectum gratiæ, & meritò: quia tunc attritio aut contritio verè est dispositio positivè disponens ad id ad quod etiam est dispositio, quando actu suscipitur Baptismus; ergo iuxta mensuram illius confertur maior aut minor gratia. Consequentia patet. Antecedens verò probatur, Primò, quia dispositio in physicis non est vt causa applicetur passio, sed vt effectus producat

aut recipiatur in subiecto; ergo quamuis tunc contritio aut attritio nequeant disponere ad susceptionem Baptismi, seu ad applicationem illius ad baptizatum, non inconuenit, quia dispositio non est utilis ad id, sed tantum ad effectum gratiæ, ad quem optimè possunt disponere, & disponunt. Secundo, quia aliàs Baptismus sic reuiuiscens remitteret peccata actualia absque dispositione aliqua; vnde attritio tunc non est tam removens impedimentum & obicem, quam fictionem priuatiuam, seu defectum dispositionis necessariæ, & non aliter quam disponendo positivè: & contritio eodem modo se habet, & non aliter, quando non sunt peccata actualia mortalia post Baptismum commissa; & quando sunt, non solum se habet vt dispositio remouens fictionem priuatiuam, sed etiam est remouens obicem & impedimentum positivum, quo impeditus erat Baptismus ad remittenda peccata sibi obnoxia, ex defectu contritionis ad remittenda peccata Sacramento Pœnitentiæ obnoxia, absque adiutorio comitante Sacramenti Pœnitentiæ aut contritionis.

DISPUTATIO V.

De cærimonijs seu ritibus Baptismi.

DIFFICULTAS I.

Utrum cærimonia, quibus Baptismus solemniter celebratur, sint conuenientes & laudabiles.

HÆRETICI nostri temporis irrident cærimonias, quæ Baptismo solemniter ab Ecclesia adhiberi solent, & damnant tamquam vanas, quia non sunt sacræ Scripturæ præscriptæ, non attendentes, eas ex antiquissima Ecclesiæ consuetudine & traditione adhiberi.

Nihilominus Catholici conueniunt, dictas cærimonias esse conuenientes, & laudabiliter obseruari, tum, quia seruiunt ad maiorem solemnitatem & splendorem Baptismi, ne vilis à rudioribus habeatur, & contemnatur; tum etiam, quia eis aliquid fructuosè significatur. De qua re contra hæreticos legendi sunt Bellarminus lib. 1. de Baptismo, c. 24. & Waldensis de Sacramentis c. 45.

*Bellarmin.
Waldens.*

Quod autem dictæ cærimonie non sint in Scriptura præscriptæ, non sufficit vt non obseruentur laudabiliter, quia ad hoc sufficit Ecclesiæ institutio ob conuenientem significationem earum, aut ob alium honestum finem; quia Ecclesiæ non deest auctoritas ad aliquid noui addendum, quod, saluâ essentia Baptismi, expediens iudicauerit.

DIFFICULTAS II.

Quæ cærimoniae adhibende sint in Baptismo solemniter.

Primò, circa tempus, quod non tam cærimonia quam circumstantia est, nullum est nunc pro Baptismo solemniter determinatè præscriptum,

quamuis olim Sabbato tantum Resurrectionis & Pentecostes solemniter administraretur adultis.

Secundò, circa locum in quo Baptismus solemniter adhibendus est, qui non tam cærimonia quam circumstantia est, quamuis olim essent loca ad id peculiariter deputata, & ab Ecclesijs separata, quæ *Baptisteria* dicebantur; iam tamen in singulis Parochijs Baptismus solemniter confertur in loco quodam determinato, in quo vas lapideum ad id consecratum est, in quo adest aqua ad Baptismum præparata, extra quod ex Clement. Clem. 7. tit. V. præscripto in Clement. vnica, de Baptismo & eius effectu, non est licitum Baptismum solemniter ministrare, nisi filijs Regum & Principum, aut in casu necessitatis, in quo infans nequeat absque periculo ad Ecclesiam deferri. Per Principes autem Glossa intelligit supremos Regiam iurisdictionem habentes.

Tertiò, aqua naturalis, quæ necessaria est ad valorem Baptismi, debet esse benedicta peculiaribus inuocationibus, & consecratione, trina Chrsimatis perfusione, vt habetur in Rituali, non necessitate Sacramenti, sed tantum præcepti Ecclesiastici, orta ex antiquissima Ecclesiæ consuetudine.

Quartò, adhibendus est Patrinus. Quintò, in Baptismo nomen imponitur baptizandis. Sextò, fit abrenuntiatio satanæ. Septimò, fit professio fidei, seu publica recitatio Symboli. Octauò, imprimitur signum Crucis fronti & pectori baptizandi. Nonò, fit exorcismus seu abiuratio dæmonis, & trina exussillatio annexa ipsi exorcismo. Decimò, fit appositio salis exorcizati in ore baptizandi. Vndecimò, aures & nares baptizandi ter saluâ tinguntur. Duodecimò, fit impositio manus Sacerdotis super caput baptizandi, & benedictio. Decimotertiò, fit Vnctio, qua baptizandus oleo benedicto ungitur in pectore & in scapulis. Decimoquartò, fit vinctio, qua iam baptizatus vngitur

gitur Chrismate in vertice. Decimo quintò, postquam iam baptizatus vnctus est Chrismate in vertice, caput illius cooperitur veste candida. Decimo sexto, iam baptizato vncto, & candida veste cooperto, conceditur cereus accensus in signum luminis fidei & gratiæ acceptæ.

Hæ sunt caerimonie quibus nunc vtitur Ecclesia, ordine tamen in Rituali præscripto, & quibus ab initio vsa est, quamuis nonnullæ sint aliquantulum mutatae, de quibus, & de earum convenientia, fructu, significatione, & antiquitate, videndi sunt Vasquez, Suarez, & Aegidius quæst. 71.

Vasquez.
Suarez.
Aegidius.

TRACTATUS DE CONFIRMATIONE.

DIFFICULTAS PRIMA.

Quid sit Confirmatio.

Vt à nomine exordiamur, Sacramentum Confirmationis variè à Patribus & Doctoribus appellatur. Primo dicitur *manuum impositio*, à caerimonia qua Apostoli Actorum 8. & 19. illud aut eius effectum conferebant fidelibus, imponendo videlicet manus super illos; & hoc modo appellatur ab Augustino lib. 3. de Baptismo contra Donatistas, cap. 16. Deinde secundò, à materia remota ipsius, quæ est Chrisma, dicitur *Sacramentum Chrismatis*; & hoc modo appellatur à Cypriano Epist. 12. Rursus tertio appellatur *Sacramentum consignationis*, & *signaculum Dominicum*, & *signum Christi*; quia forma huius Sacramenti applicatur imprimendo fronti confirmandi signum Crucis, & hoc signo illum consignando. Tandem quarto communiter à suo effectui appellatur *Confirmatio*, quia etiam recenter baptizatis, qui sunt quasi modò geniti in fantes, conferunt augmentum gratiæ, cui annexa sunt auxilia gratiæ, quibus confirmantur & roborantur in fide, ut possint tentationes contra eam vincere.

Ad rem verò accedendo, Confirmatio definiri potest physice per suas partes physicas, quòd scilicet sit, *Vnctio exterior Chrismatis ab Episcopo consecrati in fronte, manu Episcopi in modum Crucis facta, sub præscripta forma verborum*. Metaphysicè verò definiti potest Confirmatio, quòd sit, *Sacramentum confirmativum in fide*: quia definitur per Sacramentum, quod est genus ad Confirmationem, & ad reliqua Sacramenta, & per *confirmativum in fide*, quod est differentia, per quam distinguitur à reliquis Sacramentis novæ legis.

DIFFICULTAS II.

Utrum Confirmatio sit Sacramentum novæ legis.

Hæretici tam antiqui quàm recentiores constanter negant, Confirmationem esse Sacramentum novæ legis, quia id non constat ex Scriptura.

De Fide tamen est, Confirmationem esse Sacramentum novæ legis distinctum ab omnibus alijs, Eugen. IV. quod definitum est ab Eugenio IV. in suo Decre-

to fidei, & à Tridentino sess. 7. can. 1. de Sacramentis in genere, & can. 1. de Confirmatione. Quod etiam constat ex perpetua traditione, quam nobis scriptam reliquerunt Clemens Papa Epist. 4. Urbanus Papa in sua Epistola cap. 7. Melchisedes Papa in Epistola ad Episcopos Hispaniæ, & plures alij Pontifices & Patres, quos referunt Bellarminus lib. de Confirmatione à cap. 3. Suarez disput. 32. sect. 1. & Aegidius q. 62. art. 1. dub. 1.

Trident.

Clem. Pap.
Urban. Pap.
Mel. Papa.

Bellarmin.
Suarez.
Aegidius.

Quòd autem Sacramentum Confirmationis, prout coalescens ex vnctione Chrismatis ab Episcopo consecrati, & ex verbis formæ, non deducatur efficaciter ex Scriptura, non obstat, ut esse illud in Ecclesia admittamus; quia plura de fide credimus, quæ ex Scriptura non constant. Quod significat Paulus 2. ad Thess. 2. dum ait: *Tenete traditiones, quas didicistis, siue per sermonem, siue per epistolam nostram*. & Ioan. Epist. 3. dum ait: *Multa habui tibi scribere, sed nolui per atramentum & calamum, spero autem protinus te videre, & os ad os loquemur*.

Addidimus, Sacramentum Confirmationis, prout coalescens ex vnctione Chrismatis, & ex verbis formæ, non deduci efficaciter ex Scriptura, quia ex Actor. 8. & 19. deducitur, Apostolos per manuum impositionem, ut distinctam, & non pertinentem ad Baptismum, Spiritum sanctum iam baptizatis contulisse, ac proinde illam manuum impositionem fuisse verum Sacramentum Confirmationis, quamuis materialiter distinctum à Sacramento Confirmationis, coalescente ex dicta vnctione & verbis.

Et in primis, quòd per manuum impositionem, ut caerimoniam distinctam à Baptismo, & ad ipsum non pertinentem, collatus fuerit Spiritus sanctus, constat ex eo, quòd Actorum 8. & 19. supponitur, iam baptizatis post tempus non paruum factam fuisse impositionem manuum, & Spiritum sanctum fuisse collatum. Quòd verò per eam impositionem conferretur Spiritus sanctus mediâ gratiâ sanctificante, & non medio dono linguarum, aut saltem non tantum medio hoc dono, constat, tum quia per solam gratiam sanctificantem Spiritus sanctus dicitur simpliciter & absolute conferri, sicut etiam per eam solam dicitur venire & habitare: tum quia omnibus, quibus fiebat manuum impositio, conferebatur Spiritus sanctus, & tamen non omnibus conferebatur donum linguarum.